

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Abid Şərifovun
qardaşı
oğlu yol
qəzasında
öldü
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 5-6 may 2018-ci il Şənbə № 98 (6987) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycan bir güllə atmadan
Ermənistanı parçaladı

İrəvanda Sərkisyan əleyhinə aksiyalara rəsmi Bakının təsiri; düşmən bir-birini qırarkən...

yazısı səh.9-da

Hüseyn Abdullayevin həbsi "söyüş
müxalifəti"ni bitirdimi...

yazısı səh.4-də

"Azərbaycanda ekoturizm
imkanları böyükdür" - ETSN yeni
layihələrə start verdi...

yazısı səh.7-də

Londonda yaşayan azərbaycanlı
məmur övladları - onlar kimlərdir...

yazısı səh.6-da

Milli Məclis ombudsman və
deputatların maaş artımı
ilə bağlı qərar verdi

yazısı səh.10-da

İnqilabın Ermənistan üçün
qəlizləşdirdiyi dilemma -
ya Qarabağ, ya da...

yazısı səh.11-də

Bir böcək üç ölkəni qarışdırdı

yazısı səh.12-də

Qızılın qiymətini "oyndan" səbəblər

yazısı səh.14-də

"İlin sonuna kimi uçot dərəcələri
3 dəfə artırıla bilər..." - ekspert

yazısı səh.12-də

Ünvanlı sosial yardım almaq
əztəminatlı ailələr üçün
əlçatmaz olub

yazısı səh.5-də

Daha bir döyülən uşaq
qalmaqalı - övladını vuran
ana həbs edilə bilərmi...

yazısı səh.15-də

KREMLİN SONUNCU "PATRON"U - MOSKVANIN ERMƏNİSTANA SÜRPRİZİ...

Erməni politoloq: "Rusiya yaxşı bilir ki, Ermənistan heç yere çıxıb gedəsi deyil"; nüfuzlu Qərb nəşrlərindən pessimist rəylər - "İnqilab erməni xalqına xoşbəxtlik gətirməyəcək", "Ermənistan üç günə İsveçrəyə çevrilməyəcək..."

yazısı səh.8-də

Məşhur iş adamınınin ağlasığmaz vergidən yayınma variantı

"AF holding" və "Uğur 97"-nin sahibi olan sahibkar Azay Möhnətov dövlət büdcəsinə ödəmələrini yubatmaq üçün müxtəlif nüfuzlu şəxslərin adından sui-istifadə və spekulasiyalar edirmiş...

yazısı səh.4-də

Şirməmməd Hüseynov:
"Himnimiz Rafael
Hüseynovun
xoşuna gəlməyə
bilər..."

yazısı səh.7-də

Qulu Məhərrəmli:
"Əxlaqı
olmayanları efirə
çıxarıb, millətə
nümunə kimi
göstərmək
biabırçılıqdır"

yazısı səh.14-də

Nazirdən
sahibkarlara
xəbərdarlıq:
"Biz bu yolla
getməməliyik..."

yazısı səh.2-də

Yanan narkoloji mərkəzin direktoru həbs edildi

Bakının Xətai rayonu ərazisində yerləşən Respublika Narkoloji Mərkəzində çoxsaylı insan tələfatı ilə nəticələnən yanğınla bağlı mərkəzin direktoru Telman Məmmədov, şöbə müdiri Azad Ələkbərov və daha bir vəzifəli şəxs barəsində həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi ilə

bağlı istintaq orqanı tərəfindən verilən vəsatətə baxılıb.

APA-nın xəbərinə görə, Nəsimi Rayon Məhkəməsinə hakim Şəlalə Həsənovanın sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqdimat təmin olunub və onların barəsində 3 ay müddətinə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

T.Məmmədov da daxil olmaqla, hər 3 şəxs barəsində Cinayət Məcəlləsinin 225.2 (Yanğın təhlükəsizliyi qaydalarını pozma zərərçəkmiş şəxsin ölümünə və ya digər ağır nəticələrə səbəb olduqda) və 308.1 (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

Baş Prokurorluğun və Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətlərinin daxil olan birgə məlumatında qeyd olunur ki, hadisənin səbəblərinin araşdırılması və təqsirkar şəxslərin müəyyən edilərək məsuliyyətə cəlb olunması ilə bağlı Prezidentin tapşırığına əsasən təxirəsalınmaz prosesual hərəkətlər və əməliyyat-axtarış tədbirləri həyata keçirilməklə zərərçəkmiş şəxslər və Mərkəzin tibb personalı şahid qismində dindirilib, zəruri ekspertizalar təyin edilib.

Görülmüş tədbirlərlə Narkoloji Mərkəzdə "alkoqol qəbulu nəticəsində psixi və davranış pozuntuları" diaqnozu ilə müalicə alan Bakı şəhər sakini Məhəmməd Məmmədov 2018-ci il mart ayının 3-də həmin cinayətdə şübhəli şəxs qismində tutulub. İlk dindirmə zamanı cinayəti törətdiyini etiraf edən Məhəmməd Məmmədov ailə üzvlərinin ona qərəzli münasibətinə etiraz əlaməti olaraq və Narkoloji Mərkəzdə müalicə almaq istəmədiyinə görə intihar etmək qərarına gəldiyini bildirib. Bu məqsədlə mart ayının 2-si saat 06 radələrində qaldığı palatada yorğana bürünərək onu alışqanla yandırdığını, alov gücləndikdə özünü öldürmək niyyətindən daşınub yanan yorğanı çarpyısının üstünə atdığını, alovun digər palatalara keçməsindən qorxduğu üçün şöbənin qapısı açılan kimi Mərkəzi tərk etdiyini göstərib.

Qeyd edilənlər şahid ifadələri, hadisənin baş vermə mexanizmi və Mərkəzdə olan müşahidə kameralarının görüntüləri ilə təsdiqlənib.

Məhəmməd Məmmədov Cinayət Məcəlləsinin 120.2.4-cü (ümumi təhlükəli üsulla qəsdən adam öldürmə), 120.2.7-ci (iki və ya daha çox şəxsi öldürmə), 120.2.9-cu (kəməksiz vəziyyətdə olan adamı öldürmə) və 186.2.2-ci (yandırmaqla özge əmlakını qəsdən məhv etmə) maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilərək barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilmiş, eləcə də kompleks məhkəmə psixiatrik, psixoloji və narkoloji ekspertizalar təyin olunub.

Yerli icra hakimiyyətlərinin səlahiyyəti əlindən alındı, yoxsa...

Ərşad Hüseynov: "Bu dəyişiklik sadəcə texniki xarakter daşıyır"

Nazirlər Kabineti "Avtomobil yollarının tikintisi, yenidən qurulması və təmiri işlərinin avtomobil yollarının bilavasitə altında və ya yolların kənarı boyunca yerləşən mövcud mühəndis-kommunikasiya təminatı sistemlərini istismar edən qurumların işləri ilə uzlaşdırılması Qaydası"nda dəyişiklik edib.

APA-nın məlumatına görə, indiyə qədər qüvvədə olan Qaydaya əsasən avtomobil yollarının tikintisi, yenidən qurulması və təmiri işləri aparılarkən, mühəndisi kommunikasiyalara dəyişdirilməsi, köçürülməsi, yenidən qurulması avtomobil yollarının və mühəndisi kommunikasiyaların mülkiyyətçilərinin, yerli icra hakimiyyətlərindən asılı olan bir iş yoxdur. Tutaq ki, yolun altında bir boru var, onun təmiri və ya yerinin dəyişdirilməsi üçün icra hakimiyyətlərindən icazə almağa ehtiyac yoxdur.

Bu dəyişiklik mətbuatda yerli icra hakimiyyətlərinin daha bir səlahiyyətinin əlindən alınması kimi qiymətləndirilib. Bəs görəsən, həqiqətən belədirmi?

Nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Ərşad Hüseynov "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bu də-

yişikliyin sadəcə texniki xarakter daşdığını və mətbuatdakı iddiaların əsassız olduğunu dilə gətirdi: "Bununla bağlı Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı var. Burada yolların çəkilməsindən deyil, yolların kommunikasiya xətlərinin yerinin dəyişdirilməsindən, təmirindən söhbət gedir. Bu qərar qəbul olunan zaman orada səhvən qeyd olunmuşdu ki, bu işlərə yerli icra hakimiyyəti orqanları da icazə verməlidir. Ancaq orada icra hakimiyyətlərindən asılı olan bir iş yoxdur. Tutaq ki, yolun altında bir boru var, onun təmiri və ya yerinin dəyişdirilməsi üçün icra hakimiyyətlərindən icazə almağa ehtiyac yoxdur.

Bu qərardan həmin hissənin çıxarılması yerli icra hakimiyyətlərinin səlahiyyətinin ləğv edilməsi demək deyil, boş və mənasız bir şeydir. Sadəcə bir texniki səhvən düzəldilmişdir".

Ekspertin sözlərinə görə, hazırda yollarda aparılan işlər bir neçə qurumun iştirakı ilə həyata keçirilir: "Yolların və yollardakı kommunikasiya xətlərinin təmirini Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi" və həmin kommunikasiya xətlərinin mülkiyyətçisi olan dövlət qurumları həyata keçirir. Bu işlərin aparılması yolda hərəkətə təsir etdiyinə görə, Dövlət Yol Polisi ilə də razılaşdırılır".

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ**
"Yeni Müsavat"

"Donor ol, həyat bəxş et" layihəsi - həkimlər pasiyentlərlə futbol oynadı

Mayın 4-də həkimlərlə orqan transplantasiyası keçirmiş pasiyentlər arasında "Donor ol, həyat bəxş et" layihəsi çərçivəsində futbol oyunu keçirilib. "Azfar" stadionunda keçirilən oyunda Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanasının (MSX) həkimləri qara ciyər və böyrək köçürülmüş pasiyentlərlə rəqib komandalarda oynayıblar. Futbol matçı xəstələrin qələbəsi ilə başa çatıb.

Bu barədə AZƏRTAC-a Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirilib.

Nazirliyin Transplantologiya işinin təşkili üzrə Əlaqələndirmə Şurasının üzvü, MNX-nin "Cərrahiyyə və orqan transplantasiyası" bölməsinin müdiri, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Mircəlal Kazımı jurnalistlərə açıqlama bildirib ki, qarşılaşmadan öncə bugünkü oyunun keçirilməsində əsas məqsəd orqan köçürülən xəstələrin cəmiyyətə inteqrasiya etdiyini sübut etməkdir. O deyib: "Bugünkü oyunda 11 həkim, 16 xəstə, eyni zamanda donorlar da iştirak

edib. Bu oyunun məqsədi də məhz şüarımızı sübut etməkdir. Göstərmək istədik ki, onlar hətta futbol oynaya bilərlər. Xəstələrimizdən ikisi 2 il əvvəl İspaniyada orqan köçürülmüş xəstələr arasında keçirilən oyuna qatılıb. Onların hər ikisi bürünc medalla vətənə qayıdıb. Oyunu izləyən xəstə yaxınlarını bildirdilər ki, əməliyyatdan sonra onlar normal həyata qayıdıblar. On-

lardan bir neçəsi evvələr xarici ölkələrə müayinələrə getsələr də, öz ölkələrində şəfa tapıblar. Onların hər biri bu gün müxtəlif sektorlarda çalışırlar".

Mircəlal Kazımı bildirib ki, Azərbaycanın 2008-ci ildən indiyə qədər 600-dən çox xəstəyə qaraciyər və böyrək köçürülmüş: "Xəstə yaxınlarının bizə ünvanladığı əsas sual xəstələrin əməliyyatdan sonrakı durumu ilə bağlı olur. Əslində xəstələr əməliyyatdan sonra normal həyatlarına qayıdır. Bugünkü futbol matçı da buna bariz nümunədir".

MNX-nin "Cərrahiyyə və orqan transplantasiyası" bölməsinin müdiri qeyd edib ki, bu il 7 xəstəyə qaraciyər, 32 xəstəyə böyrək köçürülmüş: "Ötən il və bu il isə ümumilikdə 2 xəstəyə qaraciyər orqan köçürülməsi əməliyyatı icra edilib. Əməliyyatlardan sonra xəstələrdə ciddi fəsadlar qeydə alınmayıb".

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Nazirdən sahibkarlara xəbərdarlıq - "Bu, inkişaf yolu deyil"

"Bu gün Azərbaycanda 180 min sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi var. Onların təqdim etdiyi vergi bəyannamələrinə görə görünür ki, cəmi 5 mininin dövrüyyəsi 100-200 min manat arasındadır. Qalan 175 min sahibkarın dövrüyyəsi isə 100 min manatdan azdır".

"Report" xəbər verir ki, bu gün vergilər naziri Mikayıl Cəbbarov ötən gün Azərbaycan sahibkarları ilə görüşündə deyib.

O, bu barədə sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinin əlavə dəyər vergisinə (ƏDV) də cəlb olunması ilə bağlı müəyyən edilmiş dövrüyyə limitinin 200 min manatdan 500 min manata çatdırılması barədə təklifə münasibət bildirərək danışıb.

"Əgər siz təklif etdiyiniz kimi, limiti 200 min manatdan 500 min manata qaldırısaq, bu, sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinin cəmi 3 faizinin iqtisadi maraqlarına xidmət edir. Çünki 97 faizlik hissə 100 min manatdan az dövrüyyə bəyan edir", - nazir qeyd edib.

M.Cəbbarovun sözlərinə görə, sadələşdirilmiş vergi sistem bəzi sahibkarlar üçün dövrüyyəni azaltmaq üçün alətlə çevrilib: "Çox təəssüf ki, sadələşdirilmiş vergi sistemi son illər məhz dövrüyyəni azaltmaq və özünü kiçik biznesmen adlandırmaq üçün bir alət olub".

Bundan başqa, nazir bildirib ki, bir sıra dükanlarda kassa aparatlarına müdaxilə olunur və dövrüyyə göstəricisi azaldılır: "Onlar bizə göstərir ki, dövrüyyələri 180 min manatdır və bizim 4 faizlik vergi öhdəliyimiz var. Mən də deyirəm ki, bu, anormaldır, biz bu yolla getməməliyik. Bu, inkişaf yolu deyil. Biz bir şeyi anlamalıyıq ki, vergi dövrüyyəsinin azaltmaq prinsip etibarını əsas götürməkdir. Gəlin gizlən-qaç əvəzinə başqa, hansısa bir komanda oyunu oynayaq".

Abid Şərifovun qardaşı oğlu yol qəzasında öldü

Prezident seçkilərindən sonra baş nazirin müavini vəzifəsindən azad edilən Abid Şərifovun ailəsində faciəvi hadisə yaşanıb.

BakuPost xəbər verir ki, A.Şərifovun qardaşı oğlu yol qəzası nəticəsində həyatını itirib. Hadisə Sabunçu rayonunun Bakıxanov qəsəbəsində baş verib. Belə ki, mayın 2-də saat 13:00 radələrində Zəhid Şərifov idarə etdiyi "Volksvagen" markalı avtomobilini yolun kənarındakı evin hasarına, sonradan isə qaz borusuna çırpıb.

Neticədə Z.Şərifov və avtomobildeki Elçin Tağıyev hadisə yerində ölüb, digər 2 sərnişin isə yaralanıb. Yaralılar xəstəxanaya yerləşdirilib.

"Bakcell" və "AFFA"dan "Bakcell Arena" ilə bağlı yeni qərar

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və aparıcı mobil internet provayderi "Bakcell" şirkəti və Azərbaycan Futbol Federasiyaları Assosiasiyası (AFFA) Bakının Nizami rayonu ərazisində yerləşən stadionun "Bakcell Arena" adlandırılması üzrə müqavilənin müddətinin uzadılmasına dair razılığa gəliblər.

Əldə edilmiş razılığa əsasən qeyd olunan stadion növbəti il ərzində də "Bakcell Arena" adlandırılacaq.

Qeyd edək ki, ümumi ərazisi 22 min 500 kv.m. olan stadionun tikintisinə 2010-cu ilin may ayında başlanıb və beynəlxalq standartlara cavab verən stadion qısa bir müddət ərzində istifadəyə verilib. Bakcell ilə AFFA arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən, stadion 2013-cü ildə əsaslı şəkildə modernləşdirilərək "Bakcell Arena" adlandırılıb. 11 min tamaşaçı yerli olan "Bakcell Arena" ümumi, media və VIP olmaqla üç giriş hissədən və beş sektordan ibarətdir. Stadionda 17 VIP skayboks, tribunanın alt hissəsində komandaların istifadəsi üçün dörd soyunub-geyinmə, məşqçilər, hakimler, hakimler üçün otaqlar, mətbuat nümayəndələri üçün otaqlar və konfrans zalı, doping-nəzarət və digər otaqlar yerləşir. Stadionun 300 avtomobil tutan dayanacağı var.

Təməli 2013-cü ildə qoyulmuş "Bakcell" və AFFA əməkdaşlığı çərçivəsində Azərbaycanda futbolun inkişafı üçün bir sıra mühüm layihələr həyata keçirilib. Bu birgə fəaliyyət Azərbaycan futbolunun müxtəlif istiqamətlərdə inkişafına öz töhfəsini verib. 2012-ci ildən 2018-ci ilə qədər "Mançester Yunayted" futbol klubunun MDB məkanında ilk telekommunikasiya və yayım tərəfdaşı olmuş "Bakcell" daha sonra müxtəlif böyük və uzunmüddətli layihələr üzrə AFFA ilə əməkdaşlığa başlayıb, Azərbaycanın milli futbol komandalarının sponsoru olub. "Bakcell" və AFFA-nın birgə təşkil etdiyi "Mançester Yunayted Futbol Məktəbi" və həyata keçirdiyi Futbol "Bakcell" ilə və "Mançester Yunayted Yay Futbol Məktəbi" layihələri sayəsində ölkə üzrə gənc istedadlar futbol üzrə bilik və bacarıqlarını artırmaq imkanı qazanıb. Həmçinin, "Bakcell" şirkəti 2016-cı ilin may ayında Bakıda keçirilən "UEFA U-17 Avropa çempionatı Azərbaycan 2016"nın və digər nüfuzlu tədbirlərin rəsmi sponsoru və mobil rabitə partnyoru olub.

Azərbaycanın gənclərinə daim dəstək olan "Bakcell" ölkədə idmanın inkişafına öz töhfəsini vermək məqsədilə AFFA ilə əməkdaşlıq etməkdən məmnun olduğunu bildirir.

Prezident İlham Əliyev mayın 4-də Xızı və Xaçmaz rayonlarına səfər edib.

Azərbaycan prezidenti "Azərxaçla" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Xaçmaz filialının açılışında iştirak edib.

APA-nın məlumatına görə, dövlət başçısı müəssisənin rəsmi açılışını bildiren lenti kəsib.

"Azərxaçla" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin İdarə Heyətinin sədri Vidadi Muradov dövlət başçısına burada görülən işlərlə bağlı ətraflı məlumat verib.

Sonra Prezident İlham Əliyev müəssisənin kollektivi ilə görüşüb.

Dövlət başçısı görüşdə çıxış edib. O bildirib ki, son iki il ərzində artıq dördüncü xaçla fabriki açılır və bu proses davam etdiriləcək: "Bu gün Xaçmaz rayonunda çox əlamətdar bir gündür, xaçla fabriki açılır. Bu gözəl hadisə münasibətlə sizi ürəkdən təbrik edirəm. Çox gözəl hadisədir. Son iki il ərzində artıq dördüncü xaçla fabriki açılır və bu proses davam etdiriləcək. Biz xaçlaçılıq sənətini yaşatmalıyıq, yaşadacağıq və belə fabriklərin açılması ölkəmizin ümumi inkişafını göstərir. Burada 100-dən çox iş yeri açılıbdır, gələcəkdə 150 iş yeri yaradılacaq, bunun üçün hər cür şərait vardır. Çox şadam ki, qadınlar üçün iş yerləri yaradılır. Ümumiyyətlə, Azərbaycanda iş yerlərinin yaradılması istiqamətində böyük işlər görülüb. Amma çox sevindirici hal ondan ibarətdir ki, qadınlar da fəal işə cəlb olunurlar. Xaçlaçılıq elə sənətdir ki, bunu qadınlar yaşadırlar. İki il əvvəl mənim sərəncamımla "Azərxaçla" Səhmdar Cəmiyyəti yaradılıb və qarşıya vəzifə qoyulub ki, bu təşkilat xaçlaçılıq sənətini yaşatsın, inkişaf etdirməyə və ölkəmizin müxtəlif yerlərində 30 xaçla fabriki açsın. Bu fabrik sayca dördüncüdür və gələcək illərin sonuna qədər artıq 30 fabrik işə düşəcək, minlərlə iş yeri yaradılacaq. Xaçlaçılıq bizim milli sənətimizdir, milli sərvətimizdir. Azərbaycan xalqı bu sənəti əslər boyu yaşadı. Bizim xalçalarımız dünyanın aparıcı muzeylərində sərgilənir. Bakıda gözəl Xaçla Muzeyi tikilib istifadəyə verilib. Yeni biz xaçlaçılıq yaşatmaqla Azərbaycan xalqının nə qədər istedadlı olmasını dünyaya bir daha göstəririk. Eyni zamanda, gənc nəsəl də, qızlar da bu sənətə cəlb olunurlar. Beləliklə, tam əminlik var ki, Azərbaycan dünyada xaçlaçılıq inkişafında öz sözünü gələcəkdə də deyəcək. İş yerlərinin yaradılması çox önəmli məsələdir. Qeyd etdiyim kimi, bu fabriklərin fəaliyyətə başlaması nəticəsində minlərlə iş yeri yaradılacaq".

Dövlət başçısı qeyd edib ki, "Azərxaçla"nın qarşısında bir vəzifə də qoyulub ki, xalçanın istehsalında istifadə edilən bütün xammal yerli xammal olsun: "Bu məqsədlə indi ölkəmizin müxtəlif yerlərində yun tədarükü mərkəzləri yaradılır. Baramaçılıq sürətlə inkişaf etdirilir ki, ipək xalçalar da toxunsun. Sumqayıt şəhərində yunəyirici-boyaq fabriki inşa edilir. Yəqin ki, gələcək istifadəyə verəcək. Beləliklə, bundan sonra xaricdən xammalın gətirilməsinə heç bir ehtiyac qalmayacaq. Yüz faiz yerli məhsul olaraq Azərbaycan xalçası dünyaya

Onu da qeyd etməliyəm ki, Xaçmazda digər infrastruktur layihələri icra edilir, qazlaşdırma artıq 80 faizdən çoxdur, yeni yollar salınır. Bu gün həm kənd yolu, həm də Xaçmaz-Xudat yolu açılır. Mənə verilən məlumata görə, son illərdə 7 yol layihəsi icra edilib və əhalinin 70 faizi artıq yeni yollarla əhatə olunub. Bu proses gələcək illərdə də davam etdiriləcək. Elektrik enerjisi ilə heç bir problem yoxdur və Xaçmaz rayonunda qazlaşdırma 100 faizə çatmalıdır. Qarşıya belə vəzifə qoyulub, yaxın gələcəkdə biz buna da nail olaca-

"Sosial sahədə tam şəffaflıq yaradılmalıdır"

Prezident İlham Əliyev:
"Qarşımıza məqsəd qoymuşuq ki, insanları narahat edən bir dənə də problem qalmasın"

cək. Əminəm ki, biz dinamikni saxlayacağıq, həm də artıracağıq. Ölkə qarşısında duran bütün vəzifələr uğurla icra edilir. Sosial məsələlərin həllinə gəldikdə, bu günə qədər bir çox sosialyönümlü layihələr həyata keçirilib. Bu layihələrin həyata keçirilməsi davam etdiriləcək, eyni zamanda, bütün sosial sahədə tam şəffaflıq yaradılmalıdır. Bu, yeni dövrün tələbidir. Əvvəlki dövrlərdə də mən qarşıya bu vəzifəni qoymuşam və bu gün bir daha çox ciddi tapşırıq verirəm ki, sosial sahədə maksimum şəffaflıq təmin edilməlidir. Əminəm ki, ediləcək və sosial ədalət tam bərqərar olmalıdır".

Prezident qeyd edib ki, Azərbaycan dövləti möhkəm əsaslar üzərində qurulub: "Biz iqtisadiyyatımızı bazar iqtisadiyyatı prinsipləri əsasında inkişaf etdiririk. Ancaq bununla bərabər, sosial məsələlərin həllinə çox böyük diqqət göstəririk. Bunun nəticəsində ölkəmiz uğurla inkişaf edir. Bunun nəticəsində ölkəmizdə sabitlik, əmin-amanlıq hökm sürür, xalq-iqtidar birliyi gündən-günə möhkəmlənir. Bu gün Azərbaycan inkişaf, sabitlik, xalq-iqtidar birliyi baxımından dünya miqyasında nümunəvi ölkəyə çevrilib. İndi dünyada, bölgədə, qonşuluqda baş verən hadisələri izləyərkən bir daha görürük ki, sosial sahədə pozuntular, bu sahəyə diqqətin göstərilməməsi və xoşagəlməz halların kütləvi xarakter alması böyük çətinliklərə, problemlərə, toqquşmalara gətirib çıxarır. Bizim siyasətimiz həmişə birmənalı olub: güclü dövlət, güclü iqtisadiyyat və sosial rifah. Bax, bu prinsiplərin vəhdəti bu gün Azərbaycanı dünyada seçilmiş ölkələrin sırasına daxil edibdir. Bunun nəticəsində biz uğurla inkişaf edirik. Bu gün Azərbaycanda ictimai-siyasi proseslər müsbət istiqamətdə gedir, iqtisadi inkişaf tam təmin edilir və bir çox sosial layihələr icra olunur. Vəzifə isə çox sadədir, onu biz bir neçə il əvvəl qarşımıza məqsəd qoymuşuq

ki, insanları narahat edən bir dənə də problem qalmasın. Məktəblərin, xəstəxanaların, sosial obyektlərin tikintisi, insanların maddi vəziyyətinin həllinə gəldikdə, bu günə qədər bir çox sosialyönümlü layihələr həyata keçirilib. Bu layihələrin həyata keçirilməsi davam etdiriləcək, eyni zamanda, bütün sosial sahədə tam şəffaflıq yaradılmalıdır. Bu, yeni dövrün tələbidir. Əvvəlki dövrlərdə də mən qarşıya bu vəzifəni qoymuşam və bu gün bir daha çox ciddi tapşırıq verirəm ki, sosial sahədə maksimum şəffaflıq təmin edilməlidir. Əminəm ki, ediləcək və sosial ədalət tam bərqərar olmalıdır".

Günün sonunda isə Prezidenti İlham Əliyev Xızı rayonunun sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

APA-nın məlumatına görə, Xızı şəhərində 1 nömrəli tam orta məktəbin 420 şagird yerlik yeni binasının tikintisi və abadlıq-quruculuq işlərinin davam etdirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan 4,8 milyon manat, o cümlədən 1 nömrəli tam orta məktəbin yeni binasının tikintisi üçün Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə 3,8 milyon, abadlıq-quruculuq işlərinin davam etdirilməsi üçün Xızı Rayon İcra Hakimiyyətinə 1 milyon manat ayrılıb.

Prezidenti İlham Əliyev Xaçmaz şəhərində də abadlıq-quruculuq işlərinin davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

APA-nın məlumatına görə, Xaçmaz şəhərində abadlıq-quruculuq tədbirlərinin davam etdirilməsi, o cümlədən 12 küçədə əsaslı yenidənqurma işlərinin aparılması üçün Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Xaçmaz Rayon İcra Hakimiyyətinə 3 milyon manat ayrılıb.

təqdim ediləcək. Digər mühüm məsələ ondan ibarətdir ki, Azərbaycan xalçası çox yüksək keyfiyyətə malikdir və onun satış qiyməti də yüksəkdir. Beləliklə, həm ölkə daxilində, həm də xaricdə satılan xalçalar Azərbaycan iqtisadiyyatına töhfə verəcək, ölkəmizə valyuta gələcək və qeyri-neft sektoru-muz da inkişaf edəcək. Bax görürsünüz, xaçlaçılıq sənətinin inkişafı və "Azərxaçla"nın uğurlu fəaliyyəti nəticəsində biz bir neçə məqsədə çatmış oluruq. İş yerləri, yerli istehsal, xammalın təşkili və ölkəmizin dünyada təbliği baxımından xaçlaçılıq çox böyük önəmi var. Təsədüfi deyil ki, müxtəlif ölkələrdə keçirilən sərgilərdə, təqdimatlarda mütləq Azərbaycan xalçası təqdim edilir. Şadam ki, bu gözəl müəssisə Xaçmaz şəhərində yaradılır. Xaçmazın inkişafına böyük diqqət göstərilir. Bu gün biz Xaçmaz şəhərində içməli su layihəsinin açılışını qeyd edəcəyik. Bu da çox böyük sosial layihədir. Digər sosial məsələlər də öz həllini tapır. Son illər ərzində 40-a yaxın məktəb tikilib və ya təmir edilmişdir, mərkəzi rayon xəstəxanası əsaslı təmir olunub. Mən onun açılışında iştirak etmişəm. Olimpiya İdman Kompleksinin açılışında da iştirak etmişəm. Ümumiyyətlə, bu səfər mənim Prezident kimi Xaçmaza sayca 8-ci səfərimdir və bütün səfərlər zamanı gözəl müəssisələrin, obyektlərin açılışları olub.

Daha sonra prezidenti İlham Əliyev "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Xaçmaz idarəsinin inzibati binasının açılışında iştirak edib.

APA-nın məlumatına görə, "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Qorxmaz Hüseynov dövlət başçısına "Xaçmaz şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması" layihəsi barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, Azərbaycan hökuməti və Yaponiya Beynəlxalq

Əməkdaşlıq Agentliyi tərəfindən maliyyələşən "Xaçmaz şəhərinin içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması" layihəsi 2030-cu ilə perspektiv inkişaf nəzərə alınmaqla Xaçmaz şəhərində 47 min nəfərin içməli su və kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsinin yaxşılaşdırılması hesablanıb. Rayonun 5 kəndi də daxil olmaqla, layihədən 58 min nəfər faydalanacaq.

Sonra Prezident İlham Əliyev Xaçmaz şəhərinə içməli suyun verilməsini bildiren düyməni basıb.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev "Xızı şəhərində və Altağac qəsəbəsində içməli su təchizatı sistemlərinin yenidən qurulması və kanalizasiya şəbəkəsinin yaradılması" layihəsinin yekunlaşması ilə bağlı keçirilən mərasimdə də iştirak edib.

APA-nın məlumatına görə, Azərbaycan prezidenti əvvəlcə rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşüb.

Dövlət başçısı görüşdə çıxış edib.

Prezident deyib ki, ölkəmizdə bütün sosial layihələr uğurla icra edilir: "Heç bir sosial layihədə heç bir yubanma yoxdur. Hətta bizim üçün o qədər də asan olmayan, əvvəlki böhranlı illərdə də sosial layihələr tam miqyasda icra edilib, Xızıda da həmçinin... Ölkəmizin ümumi sosial-iqtisadi inkişafı da çox müsbətdir. Üç ayın göstəriciləri bizi çox sevindirir. İndi bir neçə gündən sonra dörd ayın yekunları da verilər-

Son aylarda vergi sisteminde, o cümlədən vergi ödəyicilərinə münasibətdə ciddi dəyişikliklər, islahatlar həyata keçirilir. Bu sahədə sahibkarların, iş adamlarının xeyrinə kifayət qədər addımlar atılır.

Habelə, yeni vergilər naziri Mikayıl Cəbbarovun qarşıya qoyduğu prioritetlərdən biri də iri vergi ödəyicilərinin büdcədən vəsait yayındırmalarının qarşısının alınması ilə bağlıdır.

Əldə etdiyimiz məlumata görə sabiq nazir Fazil Məmmədovun zamanında bir sıra iri vergi ödəyiciləri ən müxtəlif yollarla dövlət büdcəsinə etməli olduqları ödəmələri illərlə yubadıblar. Əgər bunun bir qisminə hansısa məsuliyyətsiz vergi əməkdaşı (artıq onlar gördəndən alıniblar -red.) ilə əlbirlik səbəbindən göz yumulubsa, bəzi iş adamları da borclarını ödəməkdən yayınmaq, illərlə ödəməmək, gecikdirmək üçün müxtəlif nüfuzlu şəxslərin adından istifadə edilə bilər.

Redaksiyamıza bununla bağlı maraqlı bilgiler daxil olub. Xəbər ondan ibarətdir ki, son illərdə ölkəmizə turist axınının güclənməsi səbəbindən dövlətin müvafiq strukturları bu sahədə çalışan sahibkarlıq subyektlərində daha əlverişli şəraitin yaranmasında maraqlıdırlar. Onlara xüsusi diqqət ayrılır ki, ölkəmizdə turizmin inkişafına nail olunsun. Təəssüf ki, bundan sui-istifadə hallarına yol verən, onlara yaradılan imtiyazlardan, güzəştlərdən sui-istifadə edən, büdcədən yayımlara yol verən sahibkarlar da az deyil.

Vergilər sistemindeki yeniliklər, sahibkarlara yönəlik məsuliyyət addımlarının stimullaşdırılması prosesində turizm sahəsində çalışanlarla onlara dəstək məqsədi ilə aparılan araşdırmalar zamanı o da üzə çıxıb ki, həmin sahibkarlar arasında yaradılan şəraitə rəğmən dövlət büdcəsi-

Vergidən yayınmağın Azay Möhnətov variantı - ilginç faktlar

"AF holding" və "Uğur 97"-nin sahibi olan iş adamı dövlət büdcəsinə ödəmələrini yubatmaq üçün müxtəlif nüfuzlu şəxslərin adından sui-istifadə və spekulyasiyalar edirmiş...

nə vergiləri ödəməyənlər də var.

Musavat.com-a daxil olan məlumata görə, onlardan biri də "AF Holding"-in sahibi əslən Şamaxıdan olan sahibkar Azay Xasay oğlu Möhnətovdur. Xatırladaq ki, onun biznes şəbəkəsinə Novxanı qəsəbəsində yerləşən "AF hotel Aqua Park", Rəşid Behbudov küçəsində fəaliyyət göstərən "Aqua Park", "AF Centre" ticarət mərkəzi və "AF Bank" daxildir. Habelə Azay Möhnətov "Uğur 97" tikinti şir-

kətinin sahibidir, şəhərin mərkəzi küçələrində binalar inşa edib. Eyni zamanda o, Xırdalan dairəsi yaxınlığındakı - Ekologiya postu ilə üzbuüz yerləşən "Eurohome" adını daşıyan böyük bir tikinti bazasının sahibidir.

Vergi sistemindeki islahatlar prosesi çərçivəsində turizm sahəsində çalışanlara diqqətli yanaşmalar göstərilməsi üçün Azay Möhnətovun da fəaliyyətinə nəzər salınıb. Bu zaman o da bəlli olub ki, A.Möhnətov illərdi

vergi ödəməkdən yayınır və hazırda onun dövlət büdcəsinə ödəməli olduğu külli miqdarda vergi borcu var. Daha sonra onun bu borcu nədən ödəməməsi ilə bağlı araşdırmalar aparılındakı bəlli olub ki, bu, heç də onun zəif gəlirlə çalışması, ödəmə imkanları olmaması ilə bağlı deyil. Əksinə, son illərdə onun real gəlirləri kifayət qədər yüksəlib. Müşahidələrdən də aydın olur ki, ölkəyə gələn ərəb və digər ölkələrdən olan turistlər Novxanıdakı dəniz kənarındakı

istirahət mərkəzlərinə xüsusi önəm verirlər. Bu isə həmin obyektlərin gəlirlərinin yüksəlməsi deməkdir. Buna rəğmən vergiləri ödəməməsi üçün isə Azay Möhnətov "maraqlı" bir variant seçib: vergi gecikdirmələrinə, borclarına göz yumulması üçün müxtəlif mötəbər, nüfuzlu şəxslərin adından istifadə edib, kimliyi ilə bağlı spekulyasiyalara yol verib! Sabiq nazir Fazil Məmmədovun dövründə o, bu variantla vergi borclarına göz yumulmasına nail olub. Daha

doğrusu, iddiaya görə, o, 2015-ci ilin payızınadək yaxın münasibətlərdə olduğu sabiq MTN generalı, hazırda isə həbsdə olan Akif Çovdarov və Elçin Quliyevlə, habelə həbsdə olarkən intihar etmiş polkovnik İlqar Əliyevlə yaxın münasibətlərdə olub. Bu haqda mediada xeyli yazılar da dərc olunub. Möhnətov həmin generalın dəstəyi ilə müxtəlif qanunsuzluqlarını pərdələyə, eyni zamanda vergilərdən yayına bilirmiş. Bu şəxslər həbs olunduqdan sonra isə vergi borclarını ödəməkdən yayınmaq üçün qəribə bir metod seçib - hörmətli, nüfuzlu şəxslərin adından spekulyasiya etmək. Amma yeni şəffafıq prosesində isə onun utancverici şəkildə müəyyən şəxslərin adını hallandırması, öz kimliyini spekulyasiya etməsi mümkün olmayıb. Buna görə Azay Möhnətovun ciddi tənbeh ediləcəyi qaçılmazdır.

Mənbə istisna etmir ki, bu ifşasından sonra Vergilər Nazirliyi onun obyektində ciddi vergi yoxlamalarına başlayacaq.

□ M.MAHRIZLI,
Musavat.com

Hüseyn Abdullayevin həbsi "söyüş müxalifəti"ni bitirdimi?

Niyaməddin Orduxanlı: "Həmin şəxslər hazırda çaşqınlıq içindədirlər"

Türkiyədə saxlanılaraq aprelin 22-də Azərbaycana ekstradisiya edilən sabiq deputat, "Quska" ləqəbli biznesmen Hüseyn Abdullayevin həbsindən sonra Avropadakı "söyüş müxalifəti" susub. Sanki "qurbağın gölüne daş atılıb". Yarım ay öncəyə qədər Azərbaycan hakimiyyətinin, onun rəhbərlərinin ünvanına təhqiramiz ifadələr işlədən, onların ailə üzvlərini aşağılayan bu adamlar "qeyb olub".

"Söyüş müxalifəti"nin susunluğu daha çox iz azdırmaqla əlaqələndirilir. Belə ki Avropadakı müxalifət "Quska" tərəfindən maliyyələşdirildiyi barədə çoxsaylı iddialar var. Azərbaycan daxilindəki müxalifətin bəzi qüvvələrinin də H.Abdullayevdən maliyyə dəstəyi aldıkları barədə vaxtaşırı xəbərlər dolur.

BAXCP sədrinin müavini Niyaməddin Orduxanlı "söyüş müxalifəti"nin susunluğuna bu cür aydınlıq gətirdi: "Çox təəssüf ki, bir qrup natəmiz insanlar Azərbaycan siyasətinə heç bir mənəviyyətə, insanlığa sığmayan söyüş epitetlərini gətirdilər. Bunu Avropada yaşayan bir qrup təbiiyəsiz insanların əli ilə etdilər. Və bu şəxslər özlərini "söyüş müxalifətinin" aparıcı simaları sayırdılar. Məncə, bu, söyüş söyən

şəxslərin ağıllının məhsulu deyildi. Daha geniş dairələrdə hazırlanmış və Azərbaycan daxilində hesablanmış planın tərkib hissəsi idi. Həmin plan Azərbaycanda özünü doğrultmadı. Dəstək verənlər demək olar ki olmadı. Ölkənin siyasi rəhbərliyindən tutmuş, tanınmış dövlət adamlarına, partiya sədrələrinə, partiya sədrinin müavirlərinə, ziyallara, mətbuat nümayəndələrinə, millət vəkillərinə qarşı böhtan, şantaj, təhqir etmək yolunu tutdular. "Quska"-nın söyüş söyən şəxsləri maliyyələşdirməsi ilə bağlı hətta bir neçə ay bundan öncə mətbuatda, sosial şəbəkələrdə geniş müzakirələr aparılırdı. Onun həbsindən sonra Orduxanlı, Tural, Məhəmmədin aktivliyi həddindən artıq azalıb. İlk gündən bu adamların kimlərinə əlində bir

oyuncaq olduğu bəlli idi. Uzun illərdi Azərbaycan ən çox sosial şəbəkədən, xüsusən də, facebookdan istifadə edənlərdən biri də mənəm. On minləri əhatə edəcək səhifəm mövcuddur. Günün böyük əksəriyyətində sosial şəbəkədə baş verənləri yaxından izləyirəm. Söyüş söyməklə internetdə fəallığı ilə seçilən şəxslər hazırda çaşqınlıq içindədirlər. Nə

demək və hansı mövzudan danışmaq lazım olduğunu bilmirlər. Sanki təlimat ala bilmirlər. Bilirsiniz ki, bu adamların siyasi bilikləri çox aşağı səviyyədədir. Nəinki siyasi dünyagörüşləri hətta mədəni davranışlarında ciddi problemlər var. Onu da deyim ki, "Quska"-nın həbs olunmasını ilk dəfə Orduxanlı özünün facebook səhifəsində yaydı. Bu məqamda

sual doğru ki, ilk dəqiqələrdə "Quska"-nın həbs olunması barədə Orduxanlı haradan xəbər tutmuşdu? Orduxanlı statusundan sonra mətbuat orqanları həbs xəbərini yaydı".

N.Orduxanlı Azərbaycanda siyasətə söyüş və təhqir AXCP sədri Əli Kərimli tərəfindən gətirildiyini də qeyd etdi: "Azərbaycanda Facebook trolları, saxta profillərlə və ya açıq profillərlə insanlar təhqir etmək, şantaj etməyi birbaşa AXCP sədri Əli Kərimli gətirib. Siyasətçilərin böyük əksəriyyəti mənim bu fikrimi təsdiq edə bilər. Xatırlayırınsa, Əli Kərimlinin ətrafından istefa verib gedən insanların hər biri dediklərimi mətbuatda yayıblar ki, Əli Kərimlinin tapşırığı ilə hər bir nəfər azı 10 saxta profil açmalıdır və həmin saxta profillərlə ölkənin siyasi rəhbərliyini, tanınmış siyasətçiləri, dövlət məmurları haqqında xoşagəlməz rəylər yazmaq göstərişi verilir. Əli Kərimlinin trolları rəhbərliyi Natiq Ədilov, Gözəl Bayramlı və ya digərləri edirdi. Bütün bunlar faktlardır. Bir məqamı diqqətinizə çatdırım.

Bir neçə gün bundan qabaq ölkənin tanınmış siyasətçilərləndən biri Ermənistanda baş vermiş hadisə ilə bağlı status yazmışdı. Və mən də qısaca fikrimi bildirmişdim. Hər kəsin gözü qarşısında Əli Kərimlinin əmisioğlu İnciləp Kərimov mənim rəyimin altında öz mənəviyyatsızlığını, əxlaqsızlığını, ailə tərbiyəsinin olmadığını nü-

mayış etdirdi. Ünvanıma açıq şəkildə təhqirlər yağdırdı. Baxın, bu adam Kərimlinin doğumca əmisi oğludur. Bu adamların əllərində hakimiyyət olsa nələr edərlər? Niyə Əli Kərimlinin qan qohumları mənə bu dərcə nifrət bəsləyir? Bir insan bir faktı göstərə bilməz ki, bu günə kimi mən Əli Kərimlinin ünvanına söyüş deyər və ya yazam, yaxud da başqasının. Sadəcə, onun siyasi mövqeyini tənqid etmişəm və bundan sonra da edəcəm. Hər dəfə saxta profillərlə mənə təhdid edirlər ki, Əli Kərimlinin evinin qarşısında çıxış etdiyimə görə vaxtı çatanda "ən ağır formada" cəzamı alacam. Bilirsiniz, mənə yaxından tanıyan adamlar bilir ki, 100 Əli Kərimli kimi insanları bir cümlədən belələ çəkinmirəm. Və istənilən məqam sözümü hər kəsin üzünə deməyi bacaran siyasətçilərdənəm. Adı bir siyasi tənqidi mi bu adamlar söyüşlər, nifrətlə qarşılayırlar. Azərbaycanda facebook istifadəçilərinin sayı artıq 2 milyonu keçib. Bu çox böyük rəqəmdir. Söyüş söymək yolunu da buna görə seçdilər. Düşündülər ki, milyonlarla insan olduğu məkanda bu cür yollarla Azərbaycanda istədiklərini həyata keçirdə biləcəklər. Ancaq unudular ki, cəmiyyətimiz kəçə uşaqlarının təhqirinə heç zaman dəstək vermez".

□ Cavansir ABBASLI,
"Yeni Musavat"

Son dövrlər əhalinin aztəminatlı hissəsinin ünvanlı sosial yardım almaq əvəzinə ciddi problemlə üzləndiyi. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən bu sahədə elektron sistem tətbiq olunsa da, bir çoxlarının həmin sistemdən istifadə bacarıqları yoxdur və dəfələrlə cəhd etsələr də imtina cavabı ilə üzləşirlər. Bəzilərinin isə ata-babadan qalma torpaq sahələri və adında olan 1500-2000 manat dəyərindəki hər hansı köhnə avtomobilə görə, bu yardımdan məhrum olurlar. Bunun müqabilindəki, yetərinə imkanı və təminatı olduğu halda ünvanlı sosial yardım alan insanlar da az deyil. İqtisadçı ekspertlər də bu sahədə problemlərin olduğunu istisna etmirlər.

“Yeni Müsavat”a açıqlamasında problemə münasibət bildiren iqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənov bəzi hallarda ehtiyacı olan ailələrin ünvanlı sosial yardımdan məhrum olduğunu dilə gətirdi: “Bu məsələdə birmənalı danışmaq olmaz. Bizim müşahidələrimiz də onu göstərir ki, bəzi hallarda insanlar yaradılmış ünvanlı sosial yardım imkanından haqsız olaraq istifadəyə cəhd göstərirlər. Bu insanların müraciətlərinə yox cavabının verilməsi son nəticədə şikayətlərin artmasına gətirib çıxarır. Eyni zamanda onu da müşahidə edirik ki, ünvanlı sosial yardım almaq hüququ olan və buna ehtiyacı olan aztəminatlı ailələr də bu hüquq bəzən tanınmır. Ümumi problem ondan ibarətdir ki, bu qurum ünvanlı sosial yardımın təyin olunması ilə bağlı şəffaf fəaliyyət göstərmir. 2015-ci ildən etibarən bu prosesdə elektron sistemin tətbiq edilməsinə baxmayaraq, çox təəssüf ki, yenə də təyinatda şəffaflyq təmin olunmayıb. Qanunvericiliyə və elektron sistemin funksionallığına uyğun olaraq bu gün qiymətləndirmənin aparılması və cavablandırma sistem tərəfindən həyata keçirilir. Amma biz onu müşahidə edirik ki, əksər hallarda sövdələşmələrə gedənlərə, bu strukturlarda çalışan müəyyən adamlarla “razılaşanlar”a nədənsə sistem müsbət cavab verir. Bəzi hallarda isə o insanlara verilir ki, onların ünvanlı sosial yardım almağa ümumiyyətlə hüququ yoxdur”.

İqtisadçının fikrincə, bu sahədə problemlərdən biri də ondan ibarətdir ki, yaradılmış texniki imkanlardan istifadə ilə bağlı əhali çox az məlumatlıdır: “Elektron sistemdə ərizənin doldurulması və müraciətin edilməsi qaydalarında bir sıra hallarda müraciət edən insanlar səhvlərə yol verirlər ki, nəticədə sistem avtomatik olaraq yox cavabı verir. Bu kimi məsələlər var. Birincisi, şəffaflyğın olmaması, ikincisi korupsiyaya meyilliliyin əhəmiyyətli səviyyədə yuxarı olması, üçüncüsü, əhalinin elektron sistemlə bağlı informasiyalılığının zəif olma-

şılma deməkdir ki, proqramın özündə nöqsanlar var və insanların çalışmağa, təşəbbüs göstərib öz gəlirləri ilə həyatını təmin etməyə sövq etmir. O baxımdan özünüməşğulluq proqramı başadüşüləndir. Hazırda ünvanlı sosial yardımla paralel olaraq özünüməşğulluq proqramı da həyata keçirilir. Bununla bağlı, 2016-cı ildə 6 milyon manat vəsait ayrılışdı.

deməkdir ki, proqramın özündə nöqsanlar var və insanların çalışmağa, təşəbbüs göstərib öz gəlirləri ilə həyatını təmin etməyə sövq etmir. O baxımdan özünüməşğulluq proqramı başadüşüləndir. Hazırda ünvanlı sosial yardımla paralel olaraq özünüməşğulluq proqramı da həyata keçirilir. Bununla bağlı, 2016-cı ildə 6 milyon manat vəsait ayrılışdı.

Ünvanlı sosial yardım almaq aztəminatlı ailələr üçün əlçatmaz olub

Rəşad Həsənov: “Hökumətin 2015-ci ildən sonra ortaya qoyduğu mövqə ünvanlı sosial yardıma yönəldilən xərcləri azaltmaq istiqamətindədir”

1500-dən artıq ailəyə bu vəsait aktiv şəkildə paylandı, onların öz kiçik bizneslərini yaratması və gəlirlərini formalaşdırması məqsədilə bu həyata keçirildi. Proqramın effektivliyi müzakirə mövzusu ola bilər. Çünki burada monitorinqlərin keçirilməsinə ehtiyac var ki, vəsait ayrılan ailələrdən neçə faizi dayanıqlı biznes qura bilib və növbəti illərdə gəlirlərini təmin edə biləcək, yoxsa yenidən məzətinatlı ailə kimi ünvanlı sosial yardım proqramının iştirakçısına çevriləcək. Hökumətin 2015-ci ildən sonra ortaya qoyduğu mövqə ünvanlı sosial yardıma yönəldilən xərcləri azaltmaq istiqamətindədir. Doğrudur rəqəmləri müqayisə etsək, ötən illə bağlı müəyyən artımlar da var. Ancaq ümumilikdə dövlət siyasəti ünvanlı sosial yardıma yönəldilən xərclərin gələcəkdə mərhələli şəkildə azaldılması, bu istiqamətdə dövlət büdcəsinin yükünün minimuma endirilməsi məsələsidir. Bir tərəfdən də müraciətlərə imtina cavabının verilməsində dövlətin müəyyənləşdiriyi məhdud büdcə səbəb olur. Ancaq bu ən sonuncu arqument hesab oluna bilər. Daha öncə səsləndirdiyimiz fikirlər hazırda daha köklü problemlərə səbəb olub”.

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ,
“Yeni Müsavat”

Büdcəyə yenidən baxılsa, nələr dəyişə bilər...

Ekspertlər zəruri xərc istiqamətlərini göstərdilər

Azərbaycan Milli Məclisi 2018-ci ilin dövlət büdcəsinə yenidən baxacaq. “2018-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında” qanun layihəsinin mayın 15-də Milli Məclisin plenar iclasında müzakirəyə çıxarılması gözlənilir.

Bildirilib ki, büdcə ilə bağlı sənədin müzakirələrindən asılı olaraq, dövlət büdcəsinə müəyyən dəyişikliklər ediləcək. (Modern.az)

İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərli deyir ki, ilin ortasında büdcəyə dəyişiklik edilməsi praktikası Azərbaycanda uzun illər boyu olub: “Bu, heç də hökumətin yaxşı işləməsinin göstəricisi deyil. Əgər büdcə hərtərəfli və dəqiq işlənilib hazırlanmış olsaydı, ona dəyişiklik etmək zərurəti yaranmazdı. Hər dəfə belə dəyişikliyə ehtiyac yaranırsa, deməli, büdcənin hazırlanması prosedurlarına dəyişiklik etmək lazımdır. Büdcə daha ciddi müzakirələrdən keçməlidir. Bildiyiniz kimi, Azərbaycanda büdcə müzakirələri çox qısa sürür, ən yaxşı halda 2 həftə çəkir. Halbuki dünyanın əksər ölkələrində bu müzakirələr bir aydan az çəkmir. İndi də dəyişiklik neftin dünya bazar qiyməti ilə bağlıdır. Hazırkı qiymətlər ötən ilin eyni dövründəkindən 46 faiz yuxarıdır. Bu, hökumətin gözlənilənlərdən də yaxşı göstəricidir”.

Ekspertə görə, hökumət büdcədə neftin qiymətini təxminən 55 dollar civarında müəyyənləşdirəcək: “Artan 10 dollardan əldə olunan 2 milyard dollarlıq gəlir (təxminən 3,5 milyard manat) qədər büdcənin gəlir-xərclərində artım ediləcək. Bu vəsaitin isə daha çox investisiya layihələrinə, təmir-tikinti işlərinə yönəldiləcəyi gözlənilir. Çox təəssüf ki, biz əvvəlki səhvləri təkrarlayırıq. Neftin qiyməti artan kimi qeyri-neft iqtisadiyyatının inkişafı, islahatlar-filan keçdi arxa plana. Yenə təmir-tikinti işləri, infrastruktur layihələri önə çəkilir. Bütün bunların dövlət hesabına iqtisadi aktivliyi bərpa edirik. Halbuki bu yolun effektiv olmadığı neftin qiyməti düşəndə sübut olundu”.

N.Cəfərlinin fikrincə, artan gəlirlərin elm-təhsil xərclərinə, İcbari Tibbi Sığorta kimi vacib sosial layihənin tətbiqinə yönəldilməsi daha məqsəduyğun olardı: “On ildən çoxdur icbari tibbi sığortanı tətbiq etmirlər. Amma düşünürəm ki, artan büdcə vəsaitləri bu kimi sosial əhəmiyyətli layihələrə deyil, daha çox təmir-tikinti layihələrinə yönəldiləcək”.

İqtisadçı-ekspert, Milli Büdcə Qrupunun üzvü Samir Əliyev hesab edir ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı büdcədən çox asılıdır: “Nefti çıxmaq şərti ilə, Azərbaycan iqtisadiyyatında özəl sektorun rolu çox aşağıdır. Əsas sektorların hamısı büdcədən asılıdır - kommunal sektor, aqrar sektor və sair. Bu baxımdan, büdcənin artırılmasını normal sayıram. Lakin Azərbaycanda bu gün büdcə xərclərinin səmərəliliyi və şəffaflyğı sahəsində ciddi problemlər var. Səmərəlilik aşağı olduğu üçün büdcə xərcləmələrinin iqtisadiyyata müsbət təsiri də az olur. Bu baxımdan, xərclərin artmasından daha çox ayrılan vəsaitlərin səmərəli xərclənməsi amili önə çəkilməlidir”.

Ekspertin fikrincə, büdcə xərcləmələri özəl sektorun iqtisadiyyatda rolunun artırılmasına yönəlik olmalıdır: “Bundan əlavə, elm-təhsil xərclərinin artırılması çox vacibdir. Kommunal sektordakı dövlət müəssisələri özəl əllərə verilməli, dövlətin bu istiqamətdəki xərcləri azaldılmalıdır”.

Xatırladaq ki, 2018-ci il üzrə dövlət büdcəsində neftin qiyməti 45 dollardan götürülüb. Dünya bazarında isə hazırda neftin barreli 73-75 dollara satılır.

Qeyd edək ki, 2018-ci il dövlət büdcəsinin gəlirləri 20 milyard 127 milyon manat, xərcləri 21 milyard 47 milyon manat məbləğində təsdiqlənib.

□ DÜNYA,
“Yeni Müsavat”

London "londramat"ı və ya talançılar üçün dumanlı cənnət

Xalid KAZIMLI

Dünya üzərində ingilislərdən çox haqq-ədalətdən, dürüstlükdən, korrupsiyaya qarşı mübarizədən danışan yoxdur. Sanarsan, dünya demokratiyasının paytaxtı Londondur. Özləri üçün elədir - dürüst, obyektiv, vicdanlı.

Ancaq dünyanın əksər korrupsionerlərinin əsas pənah yeri də bu böyük, dumanlı adada yerləşən dövlətdir.

Öz ölkələrində yüksək mənsəbli dövlət postları əldə edən, onun vasitəsi ilə dövlətin büdcəsini, xalqın cibini soyan müxtəlif irqli korrupsionerlər axırda qaçıb Britaniyaya sığınır, öz həyatlarını, kef-damaqlarını sürdürürlər.

Rusiya oligarxları da belə etmişdi. Roman Abramoviç, Boris Berezovski, Mixail Xodorkovski öz ölkələrində milyardlara sahib olduqdan, siyasət Olimpiyada ulduz kimi parlayıb-söndükdən sonra Atlantik okeanının qoynundakı nəhəng adada mal-mülk sahibinə çevrildilər. Onlardan başqa xeyli adam da bu yolu tutub.

Böyük Britaniya tarixən bu cür olub, dünyanın dörd bir yanında müstəmləkələrə sahib olub, daima imperialist siyasət yeridib, müstəmləkələrlə metropolin münasibətini elə düzüb-qoşub ki, dünyanın sərvəti fasiləsiz kanallarla Londona, Liverpula, Mançesterə axıb.

Həmin siyasət hələ də dəyişməyib, sadəcə, müasir dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılıb. Yəni də dünyanın bir çox yerində qazanılan, xalqdan çirpədirilən milyardlar dönüb-dolaşır, Britaniyaya gedib çıxır.

Britaniya isə ölkəyə milyardlar gətirənlərə vətəndaşlıq, toxunulmazlıq qərantıyası verir.

Londonda da, dünyanın dörd bucağında da hər kəs bilir ki, o milyardları Britaniyaya daşıyanlar korrupsionerlərdir, amma bu, dövləti idarə edənlərin vecinə deyil, teki gəlsinlər, pul gətirsinlər.

Bəs başqa vaxt "landromat"dan, korrupsiyadan danışmağın adı nədir? Heç nə, adı riyakarlıq. O "çirkli pullar" Britaniyaya daxil olanda avtomatik təmizlənir, söz-söhbət çıxmır. Söz-söhbət o vaxt yaranır ki, dövlətin mənfəətinə zidd olan durumlar əmələ gəlsin.

Məsələn, "Skripalların zəhərlənməsi" işində Rusiya və İngiltərə arasında münasibətlər gərginləşəndə qəfilən ada dövlətini idarə edənlərin yadına düşdü ki, Britaniyada minlərlə rus yaşayır, onların çoxu oligarxdır, burada mal-mülk sahibləridir və onların varidatının mənbəyi şübhəlidir, çirkli pullardır və s.

Casus Skripal zəhərlənməyəydi, bu, yada düşməyəcəkdi.

Bizim ölkəmizin varlı adamlarının da bir ayağı İngiltərədədir. Onların orada əmlakları, biznes strukturları var.

İndi xəbər çıxır ki, bir ara Azərbaycan mediasının "ulduzu" olan, ölkə mətbuatını "ordan getdi, burdan gəldi", "onu yedi, bunu içdi", müğənniyə iyrenc təklif etdi", "modele bahalı çanta aldı", "filan yerdə dava saldı", "Xəzərdə yaxtasıyla qəza törətdi" kimi xəbərlərlə təmin edən, bununla da atasının, əmisinin, özünün, qayınatasının karyerasını baltalayan Anar Məmmədov (keçmiş nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun oğlu, sabiq kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədovun kürekəni) da Böyük Britaniyaya sığınmış, bu ölkədən vətəndaşlıq alıb.

Gözələnən idi və qətiyyətlə təəccüblü deyil. Zaten, Azərbaycan jurnalistləri bu cür adamlar haqqında hələ 20 ildir yazırlar ki, bu korrupsionerlər, ölkənin varidatını çapıb-talanayanlar, xaricə daşıyanlar axırda çamadanlarını qablaşdırıb bu ölkədən qaçaqalılar.

Yazırdı ki, onlarla yadelli sümürücülərin arasında elə bir fərq yoxdur. Bu gün o sözlər doğrulur, yerini alır.

"Qoy tiksinsinlər, hamısı ölkədə qalacaq, özləri ilə aparası deyillər ki", - deyər müdrik-müdrük əks-argument gətirənlər də vardı. Onlar isə yanlışdılar.

Bu gün məlum olur ki, onların sözünün bir qismi doğruymuş, dünyanın ən firavan ölkələrinə sığınanlar heç də tikdikləri villaları, modern otelləri, şadlıq saraylarını və sair mülklərini bəllərinə şəlləyib uzaqlara aparmırlar, sadəcə, yaxşı qiymətə satır, pulunu götürüb gedir, yığılıqları ölkədə yenidən əmlakə çevirir, Haitinin Düvalyesi kimi lacivərd sahillərdə zövq-səfa içində yaşayırlar.

Soyulmuş xalq, büdcəsi talanmış dövlət isə quru yurdda qalır.

Tərs kimi onlar çoxdur. Biz onları adbaad tanıyıyıq. Bu saat da barmaq tuşalayıb göstəre bilərik. Amma onların sərencamında olan məhkəmələr bizi haqsız çıxarar, uduzarıq.

Bu məsələdə bizi yalnız zaman haqqı çıxarır. Qoy bir müddət də keçsin, bu gün "dövlətçilik", "vətən", "sədaqət" deyəndə kəlmələri yeddi nida işarəsi ilə birlikdə ağzından tökün, adamın üstünə şir kimi nərildəyən oğrular aradan çıxıb Yorkşirə yerləşəndə, bir yazı da yazarıq, inşallah.

Sabiq nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun oğlu Anar Məmmədovun Böyük Britaniya vətəndaşlığı alması xəbəri gündəmin əsas mövzularından birinə çevrilib. Yada salaq ki, A.Məmmədov manat ekvivalentində təxminən 25 milyon xərcləməklə Böyük Britaniya vətəndaşlığı aldığı iddia olunur.

ödəmişdi (manatın indiki kursu ilə təxminən 4 min 500 manatdan artıq). Ceromi Elnar Əsgərovun adına düzəldilmiş saxta vəsiqədən istifadə edərək, onun əvəzinə 8 dəfə imtahana girib, sonuncuda isə professor ondan şübhələnib və fırıldaqın üstü açılib. Qalmaqla haqda Britaniyanın nüfuzlu nəşrləri sayılan "The Yorkshir Post" və "The Daily Mail" də yazmışdılar. Sonradan isə Elnar Əsgərovun Bakıya qayıt-

mək vacibdir?

Avropa dövlətlərində vətəndaşlıq almaq üçün alternativ yollar var. Mülk alırsan, yatırım qoyursan və vətəndaşlığı avtomatik olaraq satın almış olursan. "Washington Post" qəzeti bu xüsusda "Pulun varsa, vətəndaşı ola biləcəyin və ya yaşayış icazəsi ala biləcəyin 7 ölkə" sərəlvhəli yazıya diqqət etmək lazımdır. Qəzet yazır ki, Macarıstanda vətəndaşlıq al-

verəsən. Karib adalarında yerləşən Qrenada vətəndaşlıq almaq istəyənlərdən burada fəaliyyət göstərən şirkətlərin 311 min dollarlıq səhmini almasını tələb edir. Azərbaycanlı məmur övladlarının sevimli məkanı - Böyük Britaniyada vətəndaşlığını almaq üçün "cəmi" 1 milyon funt (2 milyon 340 min manat) ödəmək kifayətdir. İnvestor 750 funtdan az olmayan bir məbləği Britaniya iqtisadiyyatına, eyni

Londonda yaşayan azərbaycanlı məmur övladları - onlar kimlərdir?

Onlar Dumanlı Albionda ancaq pul xərcləməirlər, həm də qazanırlar

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, onun qayını, son prezident seçkilərindən sonra postunu itirən kənd təsərrüfatı naziri **Heydər Əsədovun oğlu Asif Əsədzadə** də Londonda yaşayır. O da cibində Britaniya vətəndaşı olmasını təsdiqləyən sənəd gəzdirdiyi xəbəri var. Yada salaq ki, 2017-ci ildə Asif Əsədzadə London küçələrində Az 90 HO 505 dövlət nömrə nişanlı "Porsche" ilə "avtoşluq" etməsi əks olunan video ilə gündəmə gəlmişdi. Video yayıldıqdan sonra Hafiz Hacıyev "İngiltərədə heç bir məmurun, biznesmenin oğlunun etmədiyi qələti Heydər Əsədovun oğlu edir" deyər qəzəblənib naziri rüşvət-xorluqda suçlamışdı. O, hüquq-mühafizə orqanlarını Heydər Əsədovu və Ziya Məmmədovu həbs etməyə çağırmışdı: "Görün o, nə qədər özündən çıxıb ki, avtomobilini təyyarəyə qoyub Londona aparır".

Xəzər Dəniz Gəmiçiliyinin sabiq rəisi Aydın Bəşirovun oğlu İlqar Bəşirov da Azərbaycanın zəngin adamları sırasına daxil edilir. İlqar Bəşirov atası kimi gəmiçilik sahəsində çalışır. Ona məxsus xeyli yükdaşıma gəmilərinin olduğu və onlardan əsasən neftdaşımada istifadə olunduğu bildirilir. Böyük Britaniya vətəndaşı olduğu bildirilən İlqar Bəşirovun adı əsasən neft qaçaqmalçılığı ilə bağlı xəbərlərdə mərkəzi fiqur kimi keçib. İlqar Bəşirovun biznesinin coğrafiyası Türkiyə, Rusiya və vətəndaşlığını daşdığı Böyük Britaniyanı əhatə edir.

Dövlət Dəmir Yolu İdarəsinin sabiq rəisi Arif Əsgərovun oğlu Elnar Əsgərzadəni şıltaq övlad adlandırmaq olar. Adı ilk dəfə Azərbaycan mətbuatının gündəminə təhsil aldığı Londonda özünün əvəzinə digər bir şəxsi imtahana yollaması ilə gəlmişdi. Məlum olmuşdu ki, Elnar Əsgərov Londonda olarkən "Credit Suisse" bankında treyder işləyən 34 yaşlı Ceromi Dre-ni özünün əvəzindən imtahan verməyin mümkünlüyünə inanmışdı. Əvəzində hər imtahan üçün ona 2 min funt-sterlinq

masını barəsində məlumat yayılmışdı.

Elnar Əsgərovun London macəraları bununla bitmir. O, Londonda təhsil alarkən adam bığaqlaması haqda da xəbərlər vardı. E.Əsgərovun bığaqladığı şəxsin milliyyətə ingilis olduğu və hadisənin xulqanlıq zəminində baş verdiyi bildirilirdi.

Dünyada avtomobil idmanının ən bahalı növlərindən birinin - "Formula-1" in "Qran Pri" yarışının təşkilatçısı Arif Rəhimov gənclər və idman nazirinin yeganə övlətidir. Orta məktəbi Bakıda bitirən, daha sonra Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində oxuyan Arif Rəhimov ardından ali təhsilini İngiltərənin paytaxtında davam etdirib. Arif Rəhimov 2011-2012-ci illərdə Londondakı Cass Business School-da neft və enerji sahəsində ixtisasına yiyələndi. Arif Rəhimov evlidir və hazırda Londonda yaşayır. Onun da Böyük Britaniya vətəndaşlığı alması haqda məlumatlar var.

Məmur övladları maqnit kimi çəkən Avropa dövlətlərinin vətəndaşlığını alma qaydaları necədir? Hansı şərtlər, meyarlar əsas götürülür? Çamadanları yığmazdan əvvəl nələri bil-

maq istəyən əcnəbinin 322 min dollarlıq bond alması kifayətdir. Avropa Birliyi ölkələrindən fərqli olaraq Macarıstan investordan daşınmaz əmlak almağı və ya ölkədə daimi yaşamağı tələb etmir. Maltada vətəndaşlıq almaq istəyən 1,57 milyon dollar verməlidir. Ən bahalı vətəndaşlıq verən ölkə Kiprdir. Burada vətəndaşlıq almaq istəyən şəxs 6,2 milyon dollar verməlidir. Böyük investor qrupu daxilində investisiya edənə vətəndaşlıq isə 2,48 milyon dollaradır. Dominikan Respublikasında vətəndaşlıq almaq istəyən fərd 100 min dollar ödəməlidir. Həyat yoldaşı ilə birlikdə vətəndaşlıq almaq istəyən isə 175 min dollar verməlidir. Müqəddəs Kits və Nevis - Karib dənizində 2 adadan ibarət olan bu ölkədə vətəndaşlıq almaq istəyən adalarda daşınmaz əmlak 400 min dollar qoymalıdır. Bundan başqa ölkənin Şəkər Sənayesi Fonduna 250 min dollar isə verməlidir. Antiqua və Barbuda - bu ölkələr də Müqəddəs Kits və Nevis adalarından şərqdə yerləşir. Burada da vətəndaşlıq almaq üçün gerek 400 min dollarlıq daşınmaz əmlak alması və da xeyriyyəyə 200 min dollar

zamanda 250 min funtdan az olmayan məbləği isə Birləşmiş Krallıq ərazisində daşınmaz əmlakə yatırılmalıdır.

Avstraliyada 4,7 milyon dollarlıq investisiya qoyanlar viza alaraq yerləşə bilər. Almaniya nisbətən ucuzluqdur. Burada isə minimum kapital 250 min avro təşkil edir. Makedoniyada 40 milyon avroluq daşınmaz əmlak alan xaricilər bir illik vətəndaşlıq icazəsi, 400 min avro dəyərində yatırım edənlər və ən az 10 işçisi olanlar vətəndaşlıq ala bilərlər. Bolqarıstan azı bir il ölkədə daimi yaşayan və 1,2 milyon dollarlıq yatırım edənlərə vətəndaşlıq verir.

Portuqaliya və İspaniyada 500 mindən çox avro ödəyərək daşınmaz əmlak alanlara vətəndaşlıq verirlər. Kanada əcnəbi şəxs ölkə iqtisadiyyatına 800 min Kanada dolları sərmayə yatırılmalıdır ki, vətəndaşlıq ala bilsin. ABŞ-da varlı investitorlar amerikalı start-uplarına minimum 500 min dollar sərmayə yatırırdıqda və minimum 10 leqal iş yeri yaratdıqda, biznesmen məşhur amerikalı Green Card-ı əldə edə bilər.

□ **E.HÜSEYNOV,**
"Yeni Müsavat"

"Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyində (ETSN) həftənin hər cümə günü mətbuat konfransı keçiriləcək". Bu barədə nazirliyin sözcüsü İradə İbrahimova məlumat verib. Bu həftə baş tutan mətbuat konfransında bir neçə mövzu barəsində ictimaiyyətə məlumat verilib. İlk olaraq nazirliyin əməkdaşları ekoloji turizm barəsində danışıqlar.

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşının da qatıldığı mətbuat konfransında açılış nitqini söyləyən İradə İbrahimova vurğulayıb ki, ətraf mühitə münasibəti cərimə və qorxu ilə formalaşdırmaq olmaz: "İnsanları qorxutmaq yox, marifləndirmək lazımdır. Çünki statistika və təcrübə göstərir ki, meşə yanğınlarının və ətraf mühitin çirkləndirilməsinin əsas səbəbi insan faktoru ilə bağlıdır. İnsanlar təbii öz evləri kimi qorunmalıdırlar".

İbrahimova bildirib ki, nazirlik tərəfindən insanları marifləndirmək və ekoturizmin inkişafı məqsədi ilə davamlı olaraq "Təbiiyyətimiz evimizdir" devizi altında milli parklara mediaturlar təşkil ediləcək: "Mediaturlar zamanı jurnalistlər Azərbaycan milli parklarındakı şərait, ərazinin flora və faunası, həmçinin turizm potensialı ilə tanış olacaqlar. Azərbaycanda ekoloji turizm üçün çox böyük imkanlar var. Gözəl təbiiyyətimiz, dağlarımız, çaylarımız ekoturizmin inkişafı üçün başlıca təbii sərvətdir. Eyni zamanda ekoturizm ətraf mühitin çirklənməsi riskini artırır. Bu təhlükələrdən ən başlıcası təbiiyyətə baş verən yanğın hadisəsidir. Bunun qarşısını almaq üçün nə etməli olduğumuz barəsində danışıqlar. Ekoturizmin po-

"Azərbaycanda ekoloji turizm üçün böyük imkanlar var"

ETSN yeni layihələrə start verdi...

tensialı və inkişafı ilə bağlı nazirliyimizin Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması və Xüsusi Mühafizə Olunan Təbii Ərazilərinin İnkişafı Departamentinin direktor müavini Hikmət Əlizadə danışıqlar.

H.Əlizadə çıxış edərək bildirdi ki, Azərbaycan çox böyük turizm potensialına malikdir: "Son illər Azərbaycan milli parklarına səfər edən şəxslərin və turistlərin sayı artıb. Qeyri-neft sektorundan danışıqlarda ilk ağıla turizm gəlir. Turizmin əsas qolu isə ekoturizmdir. Bu növ səyahətətin təşkil olunması həm zövq almaq, həm də marifləndirmə üçündür. Hər bir təbii ərazisinə səfər etmək olar, amma ekoturizm çərçivəsində bu səfərlər tənzimlənir və bu cür səfərlərdə təbiiyyətə zərər deyir".

H.Əlizadə qeyd edib ki, Azərbaycan ərazisinin 10,3 faizi mühafizə altındadır, onun 3 faizi milli parklardır: "Son 10 il ərzində aparılan mühafizə tədbirləri nəticəsində Şirvan Milli Parkında ceyranların sayı 7 minə çatdırılıb. Turistlər Şirvan Milli Parkında ceyranları yaxından müşahidə edə bilərlər. 2012-ci ildə ölkədəki milli parklara 1500-2000 turist gəlirdisə, hazırda bu rəqəm 196 min 84 nəfərə çatıb".

H.Əlizadə qeyd edib ki, Hirkan Milli Parkında bəbir məskunlaşmış: "Hətta ötən il bəbirin Hirkan Milli Parkında balalaması

qeydə alınıb. Azərbaycanda ekoturizmin inkişaf etdirilməsi üçün proqram hazırlanıb. Bununla bağlı Dövlət Turizm Agentliyi ilə görüşlər olacaq və təkliflər bildiriləcək. Turistlərin ilkin ehtiyacını təmin etmək üçün şərait mövcuddur. Marşrutlar, bələdçilər, piknik yerləri var. Milli parklarda marşrutların rəng-rəng olmasına çalışılacaq. Çay kənarında gəzintidən tutmuş, quşları izləməyə qədər yeniliklər olacaq".

Daha sonra Meşələrin İnkişafı Departamentinin direktoru Söhrab Abbasov Azərbaycan meşələri, meşə yanğınları, onların başvermə səbəbləri və qarşısının alınması üsulları barədə məlumat verib. O bildirdi ki, meşələri yanğından mühafizə etmək üçün mühüm işlər aparılır: "Nazirlik hər il 600 hektar ərazidə mineral zolaqlar çəkir. Amma buna baxmayaraq biz hələ də yanğınların qarşısını ala bilməmişik. Çünki insanlar meşəyə gedir, istirahətlərinin nəticəsində isə təbiiyyətə zərər verirlər, ocaq qalayırırlar, uşaqların əlinə oynamaq üçün kibrit qutusu verirlər. Meşə tək ağacdan ibarət deyil, heyvanat aləmi var, mikroorqanizmlər var. Ekologiyamız hər yanğından hərtərəfli zərər görür. Vətəndaşlarımız qanunlara riayət etməsən, məsələn taxıl biçimindən sonra zəmiləri yandırmaq olmaz ki, hər il belə hadisə-

lərin şahidi oluruq. Vətəndaşlarımız diqqətli olmalıdır, onlar özləri nazirlik nümayəndələrinə bu işdə kömək etməlidirlər. Hətta çox istəyerdik ki, yanğın baş verərkən vətəndaşlarımız seyri kimi qalmasın, onlar da yanğının qarşısını almaq üçün işçilərə kömək etsinlər. Bakitrafı açıq ərazilərdə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi "Azərbaycan Yaşıllaşdırma və Landşaft Quruluşu" ASC ilə birlikdə yaşıllıq sahələri salır. Zığ şosesi, Bakı-Quba, həmçinin Bakıdan cənub istiqamətində yaşıllıq zolaqları yaradılıb. Paytaxtın özünə müdaxilə edə bilmirik, lakin ətraf ərazilərdə Bakının açıq yerlərini oynayan yaşıllıq salmağa çalışırıq. Meşə yanğınları zamanı hələlik xəbərdarlıq vasitələrindən istifadə edə bilmirik. Yaxın gələcəkdə müasir müşahidə kameralarının quraşdırılması nəzərdə tutulur".

Söhrab Abbasov onu da qeyd edib ki, işğal altındakı Dağlıq Qarabağ ərazilərində Azərbaycanın iki təbii qoruğu var: "Həmin qoruqlar Bəsitçay və Qaragöl qoruqlarıdır: "Həmin qoruqlar 109 və 300 ha əraziyə malikdir. Bəsitçay qoruğunda, əsasən, Xan çınarı ağaclarıdır. Bundan başqa, Dağlıq Qarabağda 260 min hektar meşə, Qazax, Goranboy və Füzuli rayonlarının işğal altındakı ərazilərində isə 4 min hektar meşə sa-

həsi qalıb. Həmin meşələr ermənilər tərəfindən məhv edilir. Bu, Ermənistanda məbəl sənayesinin inkişaf etməsindən bəllidir. Ermənistanın öz ərazilərinə qal-sa, onların 1 stul düzəltməyə yararlı meşə ağacları yoxdur".

Daha sonra Respublika Uşaq Gənclər İnkişaf Mərkəzi

nin direktoru Fıruzə Sultanzadə təbiiyyətin qorunması, ekoturizm və meşə yanğınları haqqında öz fikirlərini bölüşüb. Sonda media nümayəndələrinin maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

□ Əli Rais, "Yeni Müsavat"

"Himnimizin sözləri anlaşılırmı?"

iddialarına reaksiyalar

Şirməmməd Hüseynov: "Rafael Hüseynovun xoşuna gəlməyə bilər, amma millətin xoşuna gəlir"

Vüqar Əhməd: "O deyirsə ki, himnimizdə xətlər var, deməli belədir"

Zemfira Qafarova: "Daha doğrusunu ancaq şairlər, yazıçılar deyə bilər"

Son vaxtlarda himnimizin dəyişdirilməsi məsələsi yenidən gündəmə gəldi. Belə ki, deputat, Milli Məclisin Mədəniyyət Komitəsinin sədri Rafael Hüseynov himnimizdəki sözlərin dəyişdirilməsi, xətlərin aradan qaldırılması təklifini irəli sürüb. O qeyd edib ki, "himnimizdə "hüququndan keçən əsgər" sözü 1918-ci ildə olan variantda olmayıb.

"Bu, 1992-ci ildə Xalq Cəbhəsinin dövründə edilib. Düzdür, onlar dəyərlərimizi yüksəkliyə qaldırmaq istəyiblər, sağ olsun-

lar, amma bəsitliyə yol veriblər. Biz də bu günə kimi bunu belə oxuyuruq. Ona görə bu xətləri aradan qaldırılmalıdır".

Xatırladaq ki, himnin dəyişdirilməsi ilə bağlı bu günə qədər bir neçə dəfə təkliflər irəli sürülüb. Bu məsələ ictimaiyyət nümayəndələri arasında fikir ayrılığına, hətta qalmaqallara da səbəb olub. Məsələn, iki il öncə deputat Araz Əlizadə himnimizin major deyil, minor tonallığında olmasını diqqətə

Beləliklə, himnimizdə dəyişiklər edilsinmi?

Məsələ ilə bağlı professor, Cümhuriyyət dövrünün araşdırmaçısı Şirməmməd Hüseynov mövqeyini öyrənməyə çalışdıq. Professor himnimizdə hər hansı bir dəyişikliyə ehtiyac olmadığını vurğuladı:

"Mən Rafael Hüseynovdan belə bir açıqlama gözləmirəm. İnanmıram ki, o belə bir söz desin..."

Zamanında deputat Nizami Cəfərov, Zəlimxan Yaqub və digər şairlərin bir neçəsi bildirmişdi ki, "Hüququndan keçən əsgər, hərə bir qəhrəman oldu" sözü nə anlamındadır? Gəlin, bu sözü dəyişək". Onda mən elə sizin qəzet vasitəsi ilə buna cavab verdim ki, bu sözün mənası odur ki, insanın ən böyük hüququ onun varlığıdır. Əgər insan, əsgər varlığından, canından keçirsə, deməli qəhrəmandır. Konstitusiyada xüsusi maddə var ki, vətən uğrunda canından keçən qəhrəmandır. İndi sual verirəm, bu sözə nə anlaşılacaq deyil? İndi hər şey dəyişir. İstənilən şəxs fikir söyləmək hüququ, ixtiyarı var. Heç kəsə də qadağan etmək olmaz ki, "hansısa fikri demə". Sadəcə, bu cür məsələlərə soyuqqanlı yanaşmaq, müzakirələr aparmaq, sonda isə ümumi rəyi xalqın ixtiyarına vermək lazımdır. Yoxsa hər kəs ağzına gələni danışsın, biz də başlayırıq müzakirə etməyə. İndi deyir də, necə deyək ki, danışmaq. Onun xoşuna gəlməyə bilər, amma millətin ki, xoşuna gəlir. Kiminsə deməyi ilə himnin sözləri dəyişmədi ki. Himnin sözləri, musiqisi tələm-tələsik yazılmayıb. Əvvəlcədən həm sözlərə, həm də musiqiyə müsabiqə elan edib-

lər. Bu işə də Üzeyir bəy nəzərət edib".

Vüqar Əhməd himnin dəyişdirilməsinin əleyhinə olduğunu dedi: "Çünki hər kəs, o cümlədən məktəbdə şagirdlər və sairə himnimizi bu cür əzbərləyib, bu cür sevir, ona hörmətə yanaşırlar. Lakin əgər deputat Rafael Hüseynov belə deyirsə, deməli onun sözlərində həqiqət var. Lakin himnimizin musiqisinə gəldikdə, deyə bilərəm ki, həmin musiqini dəyişmək olmaz. Çünki müəllifi Üzeyir bəy Hacıbəyliydir".

Bəstəkarlar İttifaqının katibi, professor Zemfira Qafarova isə məsələyə bu cür mövqə bildirdi: "Heç kimin ixtiyarı yoxdur ki, Üzeyir bəyin yazdığı notları dəyişdirsin. Lakin əgər himnin sözlərində nəşə xəta varsa, bu haqda şairlərlə məsləhətləşmək lazımdır. Çünki daha doğrusunu ancaq şairlər, yazıçılar deyə bilər".

Xatırladaq ki, 1919-cu ildə dahi bəstəkarımız Üzeyir bəy Hacıbəyli və Əhməd Cavad tərəfindən "Azərbaycan marşı" tərtib olunub. 1992-ci il mayın 27-də parlament "Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni haqqında" Qanunu qəbul edib. Qanuna əsasən həmin marş Azərbaycanın Dövlət himni kimi təsdiq edilib. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin 1993-cü il 2 mart tarixli qərarı ilə Azərbaycan Respublikası Dövlət himni haqqında əsasnamə təsdiq edilib.

Bir müddət əvvəl himnin musiqi tonallığı yuxarı olduğu ki, aşağı salınıb. Onu da vurğulayaq ki, himnimiz Azərbaycan dövlətinin 3 əsas rəmzindən biridir.

□ Xalidə GƏRAY, Musavat.com

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Mollanı əmmamələməlimi, əmmamələməməlimi?"
 (yanıltmac)

Alimlərimiz hansısa orfoqrafiya, ya da orfoepiya (bəlkə izahlı?) lüğəti üzərində qırıqlar, millət isə mat qalmışdır. Doğrusu, biz bilmirik bunlar niyə dava eləyir. Bəyəm nöyütün pulu hamıya çatmır ki? Axı biz avropalı qonaqlarımıza qədər hər kəsə yaxşı yemək-ichmək, həyat şəraiti düzəlmişik, bunu bilməyən qalmayıbdır. Şəxsən mən bu lüğət davasından yeddi məqalə oxumuşam, əgər dartışan tərəflər nə istəyirlər, dava hansı yorğanın davasıdır - bunu anlamırsa klaviaturama çay tökülsün. Rəhmətliyin uşağı, nəsün dalaşırımsız? Mehriban olun, bir az sıxlaşın, hörmətli olun, diqqətli olun... Neft-qaz qurtarar, inşallah, pomidor yetişər. Pomidor sovuqlar, pambıq qozalayar. Sərvətlərimiz çoxdur. Bitməyəcəkdir. Süpürleşməyin heç mənası yoxdur. Üstəlik, xarici düşmənlərimiz baxırlar, onları sevindirməyə.

Ancaq kimə deyirsiniz? "Çastpik" yoxsa "çaspik" demək ana dilimizə uyğundur, "gerb" yazaq, yoxsa "herb" olsun, "yeşik" doğrudur, yoxsa "deşik", "Günəş" sözünü necə oxumalıyıq - bu dəqiqə bütün elmi aləmimiz beləncik diskussiyalarla məşğuldur. Bəziləri isə bekarçılıqdan himnə ilişirlər, deyirlər bunun sözləri indiki dövrümüze uyğun gəlmir, dəyişməliyik. Guya hər il təzə himn yazılanda millətin saqqal darağı təmiz olurmuş. Çox axmaq, mənasız söhbətdir, təkəcə bunu xüsusi izah etməyə ehtiyac duydum.

Misal üçün, bu alimi-biəməllər iddia edir ki, himnin "Hüquqdan keçən əsgər" cümləsi anlaşılmazdır. Deyirlər himn təkəcə əsgərlər üçün olamaz. Deyirlər himnimizdə qan tökməyə çağırış vardır. Olduqca bisavad söhbətdir, çünki qan məsələsinə qalanda Fransanın himnində qan su yerinə axır, nə olur ki? Həmin himndən - "Marselyoza" adlanır - sitat verək, hörmətli oxucular da görsün:

"Silahlanın, vətəndaşlar!

Birləşin bir cərgədə siz!

İrəli! İrəli!

Düşmənlərin al qanıyla

Qoy boyansın çöllərimizi!"

(dilimizə çevirən Rasət).

Buyurun. Parisdə buna görə Sena çayında su yerinə qan axır? Yaxud Yaponiyanın himni cəmi dörd sətirdir, özü də burada dövlətə konkret vaxt qoyulubdur: "Sənin səltənətin min il, səkkiz min il sürsün. Çıncıllar qaya olana, mamırla örtülənə qədər".

Ən gülməli himnlərdən biri isə Niderlanda məxsusdur. Çünki bu himndə... İspaniya kralına sədaqətlə qulluq edəcəklərinə and içirlər. Səbəbi isə odur ki, bu himn 500 il qabaq, hollandlar İspaniya təbəəsi olan zamanlarda yazılıbdı. Tarixlərinə hörmət baxımından dəyişməli. İndi bu cür himnlər bəyəm fransızların, yaponların, hollandların inkişaf etməyinə hansısa maneçilik törədir? Mən qəsdən inkişaf eləmiş dövlətlərin himnlərindən misal çəkdim, başqalarını qurdalasan nələr çıxar.

Hələ bəziləri mızıldanır ki, guya himnimizin sözləri çox uzundur. Özü də bunu deyən adamın özünün soyadını deputatxananın elektron lövhəsinə yazmaq istəyəndə yazıq Oqtay müəllim qonşuluqdakı Müdafiə Nazirliyinin həyətidən də yer icarəyə götürür.

7 min tələbənin pulsuzluqdan ali təhsildən imtina etməsini fikirləşmək lazımdır. Millətin müəllimlərinə 300 manat maaşla zülm edilməsini düşünməliyik. 150 manat pensiya ilə yaşamağın yollarını aramalıyıq. İşsizliyin xərcəng kimi yayılmasına çarə tapmalıyıq. Bunlar isə himndən-gerbdən danışır. Yaxşı yaşamağın əlamətidir. Bekarçılıqdan tum çirtlayıb qabığına camaatın başına tökürlər.

Sonda köhnə oxucularımızdan Kamal bəyden bir təhsil lətifəsi:

"Bizim eradan təxminən 24 əsr əvvəl qəbilə başçıları olan iki imkanlı köhnə azərbaycanlı, avromağara qarşısında söhbət edir:

- Mən bu uşağı, vəhşini, xaricə, hansısa bir özəl məktəbə göndərmək istəyirəm. Bunun üçün hətta 300 dana dərisi verməyə hazırım. Sən hansı təhsil ocağını məsləhət görürsən?

- Açıq, Avropadakılardan hansına qoyursan qoy, birəcə yunanistanlı Sokratın yanına göndərmə.

- Niyə?

- Eşitdiyimə görə o heç nə bilmir".

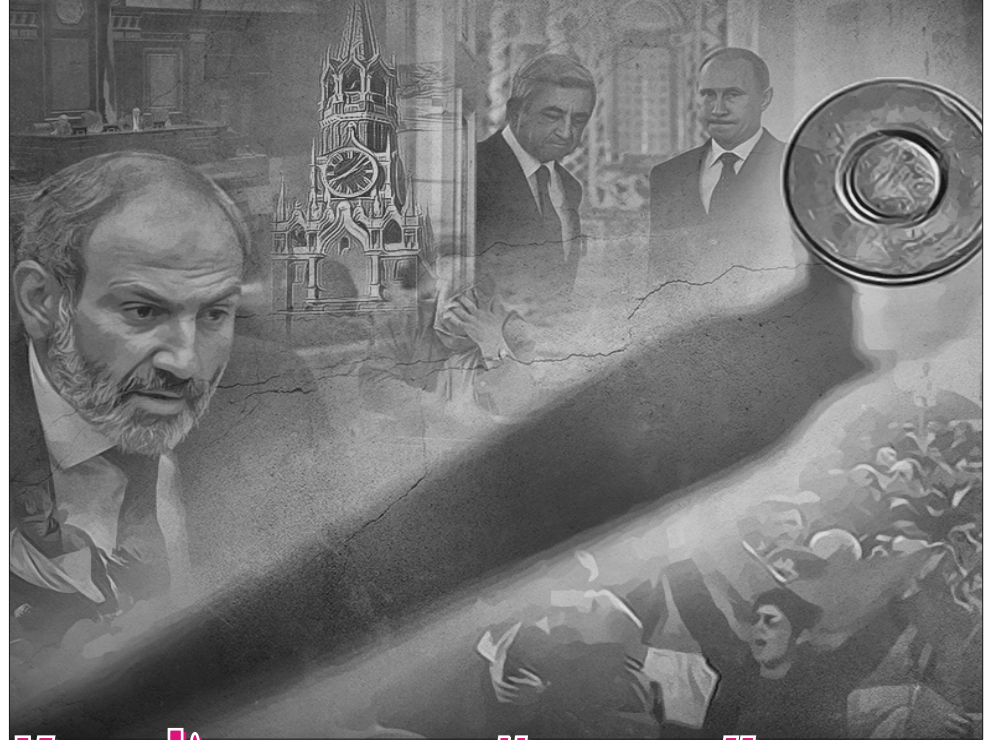
Ermenistanda daxili siyasi təlatümlər bu həftə də ara vermədi. Serj Sərkisyanın istefasından ruhlanan etirazçı kütlə və onun inqilabçı lideri, deputat Nikol Paşinyan mayın 1-də parlamentdəki səsvermənin uğursuz nəticəsindən sonra hakimiyyət uğrunda savaşın ikinci, daha sərt dalğasına qərar verdi, vətəndaş itaətsizliyi daha geniş miqyas aldı.

Bəs gələn həftə - xüsusən də mayın 8-də parlamentdə gözlənilən ikinci və sonuncu səsvermə nə vəd edir? Ümumiyyətlə, "rəngsiz" adlandırılan inqilab Ermənistanı hara aparacaq, Paşinyan baş nazir ola biləcəkmə? Rusiya proseslərə hansı formada müdaxilə edə bilər? Yerli və əcnəbi təhlilçilər bu suallara cavab tapmağa çalışırlar.

İrəvandakı Qafqaz Tədqiqatları Mərkəzinin direktoru Aleksandr İsgənderyan əmindir ki, Nikol Paşinyan hər halda hakimiyyətə gələcək, lakin onun təyinatı Ermənistanı demokratik cəmiyyətə çevirməyin uzun və zıqzaqvari yolun yalnız başlanğıcı demək olacaq. Bu barədə Fransanın "Liberation" nəşrinin xüsusi müxbiri Veronika Dormanın ondan götürdüyü müsahibədə deyilir.

"Problem ondadır ki, küçyə çıxan minlərlə insan xoşbəxtlik gözləyir, xoşbəxtlik axtırır. Ancaq Ermənistan üç günə İsveçrəyə çevrilməyəcək. Adamlar mütləq məyus olacaqlar", - deyir o vurğulayıb. Politoloq bunun səbəbinə də aydınlıq gətirib. Onun sözlərinə görə, Nikol Paşinyan jurnalistika və küçə siyasətindən savayı heç vaxt başqa heç nə ilə məşğul olmayıb: "O, şübhəsiz ki, ağıllı, istedadlıdır, kütleni duyan gözəl natiqdir. Amma idarəçilik anlamında, strukturlar yaratmaq baxımından heç vaxt siyasətlə məşğul olmayıb. O artıq işə çıxanda öyrənməli olacaq və bu dövrdə onun kimlərin əhatə etməsi xüsusi önəm daşıyacaq. Ermənistanın problemi liderin şəxsiyyətində deyil, səlahiyyətlərin bölüşdürülməsində balanslaşdırmaq zərurətində, partiya sistemini təkmilləşdirmək bacarığında".

Erməni ekspert daha sonra deyib: "İddia etmək ki, ölkədə qayda-qanun yaradılıb ədalətli bərpə etmək yetər ki, iş adamları o saat Ermənistan sərəmayə qoymaya can atsınlar, bu - sadəlövlük olar. Problem ondadır ki, ölkə investisiyalar üçün cəlbedici deyil. Korrupsiya - təsadüfi hal yox, Ermənistan iqtisadiyyatı üçün sürtgü yağ rolundadır və monopoliya üzərində quru-

Kremlin sonuncu "patron"u -

Moskvanın Ermənistan sürprizi...

Erməni politoloq: "Rusiya yaxşı bilir ki, Ermənistan heç yerə çıxıb gedəsi deyil"; nüfuzlu Qərb nəşrlərindən pessimist rəylər - "İnqilab erməni xalqına xoşbəxtlik gətirməyəcək", "Ermənistan üç günə İsveçrəyə çevrilməyəcək..."

lub. Yeni müstəsna olaraq kifayət qədər əminliklə söyləmək olar ki, Moskva Ermənistanla bağlı sonuncu "patronu" hələ atmayıb...

Ermənistan mövzusu Qərbin digər aparıcı KİV-lərinin də diqqətindədir. Onları ilk növbədə Kremlin baş verən proseslərə səssiz reaksiya göstərməsinin motivləri maraqlandırır. Onlar da bunu Moskvanın Ukrayna və Gürcüstan hadisələrindən özü üçün gərəklı dərs çıxarması və Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyinə asılı olmaya-raq Rusiyanın işğalçı ölkədə həmişə dominant mövqedə qalacağına olan əminliyi ilə əlaqələndirirlər.

"Kasıb, dənizə çıxış olmayan və həmişə Moskvaya sıx bağlı qalan Ermənistan həm Rusiyanın, həm də Qərbin diqqət mərkəzindədir". "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu haqda "The Washington Post"un əməkdaşı Ferris Rotman yazıb.

"Nə qədər səhv olursa-olsun, Ermənistanın Rusiyanın sadıq müttəfiqi olması barədə təsəvvürlər gerçəklikdən daha mühümdür. Bu, Rusiyanın müdaxiləsindən qaçmağa və Kremlin özünü yeni hökumətin işini pozmaqdan saxlamasına imkan verir" - İrəvanda fəaliyyət göstərən "Regional araşdırmalar mərkəzi"nin direktoru Riçard Ki-

rakosyan müəllifə bildirib. "The Washington Post"un digər yazarı, jurnalist Devid İqnatus isə son 25 ildə Ermənistanın əsas siyasi dilemmasının qərbönümlü siyasi görüşləri Rusiyadan olan hərbi asılılıqla hansı şəkildə əlaqələndirilməsindən ibarət olduğunu bildirir. "Bu çıxılmaz vəziyyət keçmiş prezident Serj Sərkisyanın ətrafında ölkə sərvətlərini talaayan Moskvapərəst oliqarxların toplanmasına gətirib çıxardı. SSRİ dağıldıqdan sonra korrupsiyalanmış və avtoritar Ermənistan heç vaxt inkişaf edə bilmədi" - müəllif qeyd edib.

O, prezident Vladimir Putinin son hadisələrdə ehtiyatlı davrandığını düşünür: "Putin Ermənistanı bütövlükdə itirməkdənsə Sərkisyanı qurban verməyi üstün tutub. Putin "ikinci Ukrayna" ssenarisinin təkrarlanmasından qaçmaq istəyir". Şərhcinin fikrincə, Rusiya və Ermənistan arasında uzunmüddətli dostluq münasibətlərinə görə İrəvandakı etirazlar Rusiyanın da müxalifət kəsimlərinə "elektrik effekti" verə bilər.

Ermənistandakı proseslərin ermənilərin öz taleyi üçün hansı effekti verəcəyi ilə bağlı rəyləri isə qeyd elədik...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Ermenistanda etiraz aksiyaları gedən günlərdə Azərbaycanın hansı mövqə tutacağı maraqla izləndi. Əksəriyyət düşünürdü ki, rəsmi Bakı düşmən ölkədəki qarşılaşmadan istifadə edib, öz ərazilərini işğaldan azad etmək üçün Dağlıq Qarabağda və Ermənistanla digər sərhəd bölgələrdə hərbi əməliyyatlara start verəcək.

Lakin bunların heç biri baş vermədi. Azərbaycan tərəfi gözləmə mövqeyi tutdu. Əksəriyyət bu mövqeyi tam dəstəkləyir. Çoxları hesab edir ki, eger Azərbaycan hərəkətə keçərsə, düşmən ölkədə inqilab baş tutmaya bilər, nəticədə cinayətkar Serj Sərkisyan rejiminin bunu əlində alet edib hakimiyyətini qoruyardı.

Onsuz da neçə illərdi Ermənistanı bütün regional layihələrdən kənarda saxlanılır. Rəsmi Bakının güzəştisiz mövqeyi Ermənistanın bu layihələrdən yararlanmasını istisna edir. Bir yandan da orda başlayan inqilab prosesi düşmən ölkəni daha da taqətdən salır.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli Ermənistandakı proseslərdə Azərbaycanın rolunun yüksək olduğunu qənaətləndirir: "Ermənistanın yaranan vəziyyətdə şübhəsiz ki, Azərbaycanın yürütdüyü siyasətin rolu var. Amma bu proseslərə müdaxilə yolu ilə deyil, işğalçı ölkənin regionda baş verən proseslərdən təcrid olunması nəticəsində

Azərbaycan bir güllə atmadan Ermənistanı parçaladı

İrəvanda Sərkisyan əleyhinə aksiyalarda rəsmi Bakının təsiri; düşmən bir-birini qırarkən...

də baş verib. Ermənistan regionda həyata keçirilən bütün layihələrdən kənarda qalıb. Hətta Gürcüstan və İran vasitəsi ilə təcridə xilas olmağa can atsa da bu, real nəticələr verməyib. Doğrudur, bütün bunlar ölkəmizə əlavə səylər hesabına başa gəlib. Amma nəticə bu səyləri doğrultduğu üçün bu istiqamətdə təftiş

aparmağı lazımsız hesab edirik. Ermənistanı son dövrlərdə fakt qarşısında qoyan ən başlıca amil Azərbaycanın İranla əlaqələrində baş verən dəyişikliklərdir. Azərbaycan, İran və Rusiya arasında Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin Qərb marşrutu (Həştərxan-Mahaçqala (Rusiya) - Samur - Astarə (Azərbaycan) -

Astarə - Rəşt - Qəzvin (İran) ilə bağlı razılığın əldə olunması və bu prosesin intensiv şəkildə real müstəviyə keçirilməsi rəsmi İrəvanın illərdən bəri Tehranla apardığı danışıqların üzərindən xətt çəkdi. Azərbaycanla İran arasında enerji sektorunda əməkdaşlığın güclənməsi isə Ermənistanın öz enerji təhlükəsizliyini təmin etmək üçün illərdən bəri etdiyi çoxsaylı cəhdləri də boş çixardı. Bütün bunlar şübhəsiz ki, Ermənistanın ictimai rəyində və bu ölkədəki siyasi proseslərə öz ciddi təsirini göstərmiş deyil. Ermənistanın xəritəsini göz önünə gətirib nəticə çıxarmaq olar. İşğalçı ölkənin və himayədarlarının Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinə xələl gətirilməsi istiqamətində atdığı addımlar da nəticə vermədi. Futbol diplomatiyasının ardından Sürix protokolları da fiaskoya uğradı. Rusiya ilə

münasibətlər və forpost statusunun həzm edilməsi də Ermənistanın təhlükəsizliyinə təminat vermədi".

Politoloq bildirdi ki, Ermənistanın baş verən son hadisələr fonunda Azərbaycanın müşahidəçi mövqeyi doğru yanaşmadır: "Çünki bu günə qədər Ermənistan cəmiyyətində uğursuz idarəçiliyə, iflasa uğrayan daxili və xarici siyasətə, cinayətkar rejimin özbaşınalığına göz yumulmasına səbəb xarici düşmən amilinin qabardılması, işğal edilmiş Azərbaycan əraziləri üzərindən yürüdülməsinə və təbii ki, bu istiqamətdə aparılan təbliğat olub. Prosesə hər hansı formada müdaxilə hələ də hakimiyyətdən getməmək üçün yollar axtaran klanın yaranmış vəziyyətdən istifadə etməsinə zəmin yarada bilərdi. Amma bu o demək deyil ki, ölkəmiz əlverişli məqamı itirib və yaxud proseslərə hansısa üçüncü tərəfin mövqeyini nəzərə alaraq yanaşsın. Ermənistandakı proseslər səngiməyib və bu ölkədə sabitliyin bərpa olunması üçün gərəklilən daxili və xarici faktorların sayı həddən artıq çoxdur. Hadisələrin gedişi göstərir ki, hətta Nikol Paşinyan baş nazir seçilsə belə, vəziyyəti sabitləşdirmək mümkün olmayacaq. Bu illər ərzində ölkənin bütün

resurslarını əllərində cəmləmiş Qarabağ klanının təmsilçiləri belə asanlıqla təslim olmayacaqlar. Vəziyyətin bu gün olmasa da belə növbədənkənar seçkilər zamanı nəzərdən çıxması üçün kifayət qədər əsaslar var".

E.Mirzəbəylinin sözlərinə görə, Ermənistandakı ayrı-ayrı qüvvələr, xüsusilə də hakimiyyəti əldən vermək istəməyən Qarabağ klanının təmsilçiləri təmas xəttində vəziyyəti də gərginləşdirmək üçün təxribatlara əl ata bilərlər: "Düşünürəm ki, eger belə təxribatlar baş verərsə, Azərbaycanın cavabı öldürücü olmalıdır. Düşmən o qədər ağır itkilərə məruz qoyulmalıdır ki, Ermənistandakı bütün siyasi qüvvələr işğala son qoyulmadan ölkənin böhrandan çıxma bilməyəcəyini birdefəlik anlasınlar. Bir daha qeyd edirəm ki, Ermənistandakı proseslər səngiməyib və bundan sonra gərginliyin ziqaqvarı formada artıb-azala biləcəyini də göz önünə almaq lazımdır. Həmçinin unutmamaq lazımdır ki, işğalçı ölkənin mərkəzi hakimiyyəti ciddi şəkildə silkələyib və mərkəzdənqayma meyilləri də güclənib. Hakim komanda parçalanıb, amma idarəçiliyə iddia edənlərin sabitliyi qoruyub saxlamaq üçün vacib olan təsir mexanizmləri yoxdur. Ermənistanın vəziyyətinə tamamilə nəzərdən çıxma biləcəyi ehtimalı kifayət qədər çoxdur".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Ermənistanı çalxalayan Paşinyanın arxasında Ter-Petrosyan dayanır?

"Prosesi kölgədən idarə edən var" iddiası işğalçı ölkədə sürətlə yayılır

Üç həftədir Ermənistanı çalxalayan mitinglərin lideri, 43 yaşlı deputat Nikol Paşinyanın arxasında keçmiş prezident Levon Ter-Petrosyanın dayandığı, prosesi kölgədən əslində sabiq prezidentin yönləndirdiyi xəbərləri yayılır. Paşinyanın vaxtı ilə Ter-Petrosyanın seçki qarargahının rəhbərliyindən biri olması faktı onun barəsində bu cür iddiaları çoxaldır.

Deyilənlərlə bağlı "Yeni Müsavat" a danışan siyasi ekspert **Şahin Cəfəri** isə bildirdi ki, Ter-Petrosyanla Paşinyanın müəyyən dövrdə bir yerdə olsalar da indi birlikdə deyillər, yolları çoxdan ayrılıb: "Nikol Paşinyan 2008-ci il prezident seçkilərində müxalifətin əsas namizədi olan 1-ci prezident Levon Ter-Petrosyanın seçki qarargahının ən fəal üzvlərindən biri olub. O, məhz həmin vaxt seçki saxtakarlığına qarşı təşkil olunan kütləvi aksiyalardakı çıxışları ilə Ermənistanda nüfuz toplamağa başlayıb. Qanlı 1 mart 2008-ci il hadisəsi ilə əlaqədar kütləvi iğtişaşların təşkilində iştirak edən Paşinyan 1 il gizləndikdən sonra hakimiyyət orqanlarına təslim olub və 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Lakin cəmi 1 il yatdıqdan sonra amnistiya ilə azadlığa buraxılıb və yenidən aktiv siyasətə qayıdıb. 2012-ci il parlament seçkilərində Paşinyan Ter-Petrosyanın liderlik etdiyi Erməni Milli Konqresinin siyahısından parlamentin deputatı

seçilib. Lakin elə həmin andan Paşinyan və Ter-Petrosyanın yolları ayrılmağa başlayıb. Çünki Paşinyan artıq lider qismində siyasi fəaliyyətə başlamağa qərar vermişdi. 2013-cü ildə o, "Vətəndaş Müqaviləsi" adlı partiya yaradıb. 2016-cı ilin sonunda isə Paşinyanın partiyası "İşıqlı Ermənistan" və Respublika partiyaları ilə birləşərək "Yelk" (Çıxış) blokunu formalaşdırıb. 2017-ci ilin aprelində keçirilən parlament seçkilərində bu blok 7,8 faiz səs alaraq 9 mandat qazanıb. Bu, Nikol Paşinyanın müstəqil siyasi həyata atıldıqdan sonra ilk ciddi uğuru idi. Eyni ilin sentyabrında İrəvan meri seçkilərində rəsmi nəticələrə görə, onun 21 faiz səs toplayaraq 2-ci olmasını da uğur kimi qiymətləndirmək mümkündür".

Ş.Cəfəri həmçinin qeyd etdi ki, Ter-Petrosyandan ayrıldıqdan sonra Paşinyanın atdığı addımlar-ayrıca partiya yaratması, digər 2 partiya ilə birləşməni təmin etməsi, millət vəkili kimi parlamentdə sət çıxışlar etməsi,

Şahin Cəfəri

İrəvan meri vəzifəsinə iddialı namizəd olması artıq onun müxalifətin liderliyinə oynadığını göstərdi: "Artıq onun Ter-Petrosyana ehtiyacı qalmamışdı. 2016-cı ilin iyulunda "Sasna Tsrer" silahlı qruplaşmasının İrəvanda polis bölməsini ələ keçirməsi hadisəsi zamanı da ortaya çıxdı ki, Paşinyan və Ter-Petrosyan arasında ciddi fikir ayrılığı var. Ter-Petrosyan həmin vaxt hakimiyyəti müdafiə etmişdi. Bu hadisənin və digər amillərin təsiri ilə Ter-Petrosyan və Serj Sərkisyan arasında istə münasibətlər yarandı. Paşinyan rejimə qarşı radikal müxalifətçilik xətti yeritdiyi halda, Ter-Petrosyan Serj Sərkisyanla əməkdaşlıq edir-

di. Faktiki olaraq, son illər Ter-Petrosyan müxalifət mövqeyindən geri çəkilərək müstəqil Ermənistanın 1-ci prezidenti kimi hamıya eyni məsafədə dayanmağa, arbitrolu oynamağa çalışırdı. Paşinyan isə əksinə, iqtidara qarşı mübarizənin dozasını artırır. Serj Sərkisyan ölkənin parlament üsul-idarəsinə keçməsinə nəzərdə tutan Konstitusiyaya dəyişikliklərinin qüvvəyə minməsi ərəfəsində baş nazir vəzifəsinə iddiasını ortaya qoyduqdan sonra Ter-Petrosyandan hər hansı etiraz eşidilmədi. Paşinyan isə bu hadisəni Sərkisyanə qarşı hərəkətə keçmək üçün fürsət saydı və aprel 13-dən etibarən etiraz aksi-

yalarının təşkilinə başladı. Nəticə məlumdur.

Bu səbəblə, mən Nikol Paşinyanın arxasında Ter-Petrosyanın dayandığı və onu sabiq prezidentin yönləndirdiyi barədə fikirlərin doğru olmadığını düşünürəm. Ter-Petrosyanın parlamentin mayın 1-də keçirilən iclası ərəfəsində Paşinyanın baş nazir olmasına dəstək də vermədi. Əksinə, onun yaydığı bəyanatın tonundan və məzmunundan görünürdü ki, Ter-Petrosyan Paşinyanın hökumət başçısı seçilməsini dəstəkləmir".

Siyasi ekspert Yegana Hacıyeva isə dedi ki, Ermənistanda küçələrdə etirazlar davam etdikcə, bu prosesin kimlər tərəfindən idarə olunması haqqında müxtəlif versiyalar irəli sürülür. Bu versiyalar müxtəlif məqsədlərlə irəli sürülür: "Məsələn, eger hakimiyyət prosesləri kölgədən bu və ya digər qüvvələrin idarə etməsi haqqında fikirlərlə etirazlara güvəni, inamı sarsıtmağa çalışsın, müxalif partiyalar proseslərdə rolunun qabardılması ilə cəmiyyətdə nüfuzunun qaldırılması məqsədini güdürlər: "Paşinyanın lideri olduğu bu prosesin strategiyasının arxasında, hazırlanaraq irəli çıxarılmasında

Ter-Petrosyanın dayanması, prosesi kölgədən onun idarə etməsi barədə Ermənistan cəmiyyətində yayılan iddialar, proseslərdə onun rolunun qabardılması cəmiyyətdə Erməni Milli Konqresinin itmiş nüfuzunun qaldırılması məqsədini güdür. Paşinyan tərəfdarlarının bu fikirlərə loyallıq münasibəti isə ona qarşı olan əsas arqumentin, yəni Paşinyanın dövlət idarəçiliyində təcrübəsizliyi arqumentinin zərərsizləşdirilməsi məqsədini güdür. Ancaq ümumiyyətlə Ermənistandakı hazırkı siyasi atmosfer haqqında əminliklə deyə biləcəyimiz bir neçə məqam var: ölkə iqtisadiyyatının, enerji daşıyıcıları, sənaye müəssisələri və digər 80 faizi Rusiyanın iri dövlət konsernlərinin nəzarətində olan Ermənistanda proseslərin Rusiyanın nəzarətindən kənarda baş verməsi haqqında fikirlər tamamilə yanlışdır. Ermənistandakı proseslərin arxasında Ter-Petrosyan yox, Kreml dayanır. İkinci bir məqam odur ki, artıq bir aydır küçələrdə davam edən etiraz proseslərində kütləviləyi saxlamağın özü çətinləşir. Kütlə lider kimi irəli çıxarıqları adamdan konkret nəticələr tələb edir. Keçən hər bir gün proseslərin aktuallığını, nəticəliliyini sual altına alır. Ter-Petrosyan kimi uzun illərin siyasətçisi proseslərin gedişatının haraya varacağını təxmin etdiyindən əvvəldən bu prosesə dəstək vermədi".

□ **Etibar SEYDİDƏGƏ,**
"Yeni Müsavat"

Mayın 4-də spiker Oqtay Əsədovun sədrliyi ilə Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirildi. Komitə sədri Əli Hüseynli prezidentin parlamentə təqdim etdiyi bir Konstitusiya qanununun layihəsi, üç qanun layihəsini təqdim etdi. Bildirdi ki, sözügedən qanun layihələrində Ombudsmanın və Milli Məclis üzvlərinin əməkhaqqının 10 faiz artırılması nəzərdə tutulur.

Deputat Qüdrət Həsənzadə söz alaraq çıxış etdi: "Əlbəttə, əməkhaqları artırılmalı idi. Amma sözün doğrusu, indiki artım yetərli deyil. Ona görə ki, ölkədə devalvasiya baş verir. Əmək haqları o həddə artırılmalıdır ki, insanlar başqa qazanc, gəlir mənbələri barədə düşünməməlidir. Azərbaycanda məaş, həmçinin deputatların əmək haqqı region ölkələri ilə müqayisədə aşağıdır. Azərbaycan prezidentinin əmək haqqı 15 min manatdır. Fikrimcə, baş nazir, spiker 10 min, deputatlar 8 min manat məaş almalıdır. Bəziləri düşünür ki, bu, əlavə narahatlığa səbəb ola bilər. Mən belə düşünürəm. Sadəcə, vətəndaşlarla əlavə iş aparmaq lazımdır".

Q.Həsənzadə bir sıra kateqoriyadan olan insanların, xüsusilə də həkimlərin əmək haqqının çox aşağı olduğunu bildirdi: "Bizdə niyə bu qədər dövlət xəstəxanası olmalıdır?"

Deputat ölkədə özəlləşdirmə ilə bağlı addımlar atmağa çağırırdı: "Adıca küçə süpürən şəxslər də dövlət büdcəsindən əməkhaqqı alır".

Spiker O.Əsədov da əməkhaqları arasında kəskin fərqin olmasının əleyhinə olduğunu bildirdi.

Bundan sonra qanun layihələri səsə qoyularaq qəbul edildi. Daha sonra iclasda **Azərbaycanın insan alverinə qarşı mübarizə üzrə Milli Koordinatoru, daxili işlər nazirinin birinci müavini Vilayət Eyvazov** 2017-ci il üzrə illik məlumatı təqdim etdi. Milli Koordinator dedi ki, Daxili İşlər Nazirliyinin İnsan Alverinə qarşı Mübarizə Baş İdarəsi tərəfindən 2017-ci ildə həyata keçirilmiş əməliyyat axtarış tədbirləri ilə 142 insan alveri, 6 məcburi əmək cinayəti, habelə insan alveri məqsədi ilə sənədlərlə qanunsuz hərəkətlər ilə əlaqədar 26 fakt aşkarlanıb, 17 nəfərdən ibarət 8 cinayətkar qrup zərərsizləşdirilib, həmin cinayətlərin qurbanı olan 71 nəfər, o cümlədən

Milli Məclis ombudsman və deputatların məaş artımı ilə bağlı qərar verdi

Əlillərin müavinətlərinin azlığı isə etirazlara səbəb oldu; **Deputat Qüdrət Həsənzadə**: "Baş nazir və spiker 10 min, deputatlar 8 min manat məaş almalıdır"

cinayətləri törətdiklərinə görə axtarış elan olunmuş 55 təqsirləndirilən şəxsdən 32-i və ya 58 faizi tutulub, o cümlədən İnterpol üzv ölkələrin ərazisində 2 nəfərin yeri müəyyən edilib".

V.Eyvazov dedi ki, Daxili İşlər Nazirliyinin İnsan Alverinə qarşı Mübarizə Baş İdarəsi tərəfindən məcburi əmək faktlarının profilaktikası işində mühüm əhəmiyyət kəsb edən tədbirlərdən biri də ölkədə olma və yavaş yavaş qaydalarını pozan 20 min 285 əcnəbi müəyyən edilərək inzibati məsuliyyətə cəlb edilməsi, o cümlədən 6 min 330 nəfərin ölkə hüduqlarından kənar çıxarılması olub: "Uşaq əməyinin istismarının qarşısının alınması məqsədi ilə ərazi polis orqanları tərəfindən keçirilən reydlər zamanı ailə mühitindən, peydaqoji və ictimai təsir vasitələrindən kənar qalan, küçələrdə işləyən və di-

lən yanındadır. Həmçinin deputat Milli Koordinator Vilayət Eyvazovla bağlı da yüksək fikirlər söylədi. Z.Oruc bəzi şəxslərin ölkə vətəndaşlarını işçi qüvvə adı ilə xarici ölkələrə apardıqlarını, orada onların sənədlərini alıb, onları qurbanlara çevirdiklərini söylədi. Deputat bilərəkdən insan alveri qurbanına çevrilən adamlara qarşı da cəzaları sərtləşdirməyə çağırırdı: "Fransada Azərbaycana qarşı söyüqəmpəniyə apararı Vidadi İsgəndərlə bağlı həmin dövlətlərə xəbərdarlıq edilməlidir. Vidadi İsgəndərlə Azərbaycanın dövlət adamları və övladlarına qarşı siyasi terror təşkil edəcəkləri ilə hədələyir. Hesab edirəm ki, Azərbaycan Daxili İşlər Nazirliyi və Respublika Baş Prokurorluğu bu insanların insan alveri təşkilatçıları olduğunu bildirməlidir. Eyni zamanda Azərbaycan tərəfi

bu biabırçılıqların qarşısını almaq üçün addımlar atılmalıdır".

Deputat Sahib Aliyev çıxışı zamanı Azərbaycan parlamentinin ilk spikeri olan Əlimərdan bəy Topçubaşovun anadan olmasının 155 illiyi münasibətilə sayğı çıxışı etdi. Daha sonra Milli Koordinatorun məlumatından bəhs etdi: "Quldarlıq dövründə insan haqları qurbanlarının sayı 12 milyon olub. Amma BMT-nin hesabatına görə, indi insan haqları qurbanlarının sayının 40 milyon olduğu bildirilir". S.Aliyev insan alveri qurbanları ilə bağlı vəziyyətə diqqət çəkdi.

Deputat Siyavuş Novruzov xaricdə Azərbaycana qarşı fəaliyyət göstərənlərin ekstradisiya olunması ilə bağlı addım atmağa çağırırdı: "Avropada Azərbaycanın əleyhinə bir qrup insan çıxış edir. Dəfələrlə demişəm ki, bunun qarşısı alınmalıdır. Həmin

tirmək istəyirəm. Müvafiq orqanlardan tələb etmək lazımdır ki, müvafiq qanunlarımızın icrasına nəzarət gücləndirsinlər".

Deputat Çingiz Qənizadə televiziya kanallarında həkim və dərmanların reklamına qarşı çıxdı. O dedi ki, həkimlərin və dərmanların televiziya kanallarında kortəbii reklamına yol vermək olmaz. "Özümüzü zay həkimlərdən qorumalıyıq. Nə qədər tv-də həkimlərin reklamını etmək olar? Hələ bu azmış kimi artıq telefonlar vasitəsilə də insanları özəllənə cəlb etməyə çalışırlar. Televiziya kanallarında dərmanların təbliği və reklamına yol vermək olmaz". Ç.Qənizadə qeyd etdi ki, televiziya kanallarında müxtəlif verilişlər var ki, orada həkimlərin və dərmanların kütləvi şəkildə reklamları aparılır. "Bunun qarşısı alınmalıdır. Çünki insanlar buna görə həm maddi, həm mənəvi narahatlıq keçirirlər. Çox təəssüf

ondan yazınsınlar".

"Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında" qanun layihəsini ikinci oxunuşda müzakirəyə komitə sədri **Hadı Rəcəbli** təqdim etdi.

Deputat Qüdrət Həsənzadə əlillərin mənzilə təmin olunmasında mövcud olan problemlərdən bəhs etdi: "Mən iclasdan qabaq nazirliyin saytına baxdım. Rəsmi statistikaya görə, ölkədə 620 min əlil var, onların 72 mini 18 yaşına çatmamış şəxslərdir. 5731 əlil 2018-ci ilin sonuna qədər evlə təmin olunmalıdır. Həmçinin Fazil Mustafa da dedi ki, əgər qanunlar icra olunmursa, biz onları niyə qəbul edirik. Əgər dövlətin imkanı yoxdursa ki, əlilləri ilin axırına qədər evlə təmin edə bilmirik, onda niyə qəbul edirik? Qoy nazirliyin nümayəndəsi desin ki, indiyə qədər nə qədər əlil evlə təmin olunub, ilin axırına qədər 5731 əlil evlə təmin olun-

Azərbaycanın insan alverinə qarşı mübarizə üzrə Milli Koordinatoru Vilayət Eyvazov: "2017-ci ildə həyata keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri ilə 142 insan alveri, 6 məcburi əmək cinayəti, habelə insan alveri məqsədi ilə sənədlərlə qanunsuz hərəkətlər ilə əlaqədar 26 fakt aşkarlanıb..."

66 qadın və 5 kişi müəyyən edildi. V.Eyvazov bildirdi ki, qurbanların 68-i Azərbaycan Respublikası, 2-si Rusiya Federasiyası, 1-i Ukrayna vətəndaşı olub: "Onlardan 43-ü istismar məqsədi ilə Türkiyə Respublikasına, 9-u Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə, 8-i Rusiya Federasiyasına, 5-i Malayziya, 4-ü Pakistan İslam Respublikasına aparılıb, 2 əcnəbi Azərbaycanda istismara məruz qalıb. İnsan Alveri və məcburi əmək faktlarına görə başlanmış cinayət işlərində 28-nin istintaqı tamamlanaraq 33 şəxs (25-i qadın, 8-i kişi) məhkəmə məsuliyyətinə verilib. Onlardan 29-u barəsində ittiham hökmləri çıxarıaraq 23 nəfəri şərti məhkum olunub, 5 nəfər azadlıqdan məhrum edilmiş, 1 nəfər barədə hökümün icrası təxirə salınıb. İnsan alveri

lənçilik edən 570 uşaq müəyyən olunub".

Müzakirələr zamanı çıxış edən deputat Fazil Mustafa dedi ki, məhkəmələrin rolunu artırmaq üçün ciddi addımlar atmaq lazımdır. O bildirdi ki, məhkəmələrdə səsləndirilən ittihamlara, qəbul olunan qərarlara ciddi yanaşma olmalıdır: "Məsələn, AzTV-nin sədri Arif Alişanovu məhkəmədə adam öldürməkdə ittiham edirlər, heç kim reaksiya vermir. Bu, doğrudur, ya səhvdir, bilmirəm, amma məhkəmədə səslənən ittiham var ortada. Söhbət 5-10 manat oğurlamaqdan getmir, adam öldürməkdən gedir, özü də məhkəmədə səsləndirilən ittihamdan".

Deputat Zahid Oruc bildirdi ki, daxili işlər orqanları hər zaman olduğu kimi, bu gün də döv-

bu adamlara sığınacaq verən ölkələrə bildirməlidir ki, siz bu şəxslərdən Azərbaycana qarşı siyasi istismar kimi istifadə edirsiniz".

Deputat Fəzail Ağamalı da Milli Koordinatorun məlumatını yüksək dəyərləndirdi. "Çox yaxşı haldır ki, insan alverinə qarşı mübarizədə daxili işlər orqanları QHT-lər, mətbuat öz işini qurub, bu, çox müsbət haldır. Milli Koordinatora bu fəaliyyətinə görə öz təşəkkürümü bildirirəm". F.Ağamalı turistlər arasında bu və ya digər ölkələrin "tör-töküntüləri"nin olduğunu da bildirdi: "Belə şəxslər dərhal ölkədən deportasiya olunmalıdır".

Bəzi saylarda ədəbsiz gürültülərin yer aldığı vurğuladı: "Biz reklam haqqında qanunda dəyişiklik etməliyəm və

insanlar xaricdən Azərbaycana gətirilməlidir. Onlar qanun qarşısında cavab verməlidirlər". Sonda o, Milli Koordinatorun hesabatını müsbət qiymətləndirdi və səsə qoyaraq qəbul olunmasını təklif etdi. Onun təklifindən sonra məruzə səsə qoyuldu və qəbul edildi.

Gündəlikdəki digər məsələlərin müzakirəsi zamanı deputatlar telekanalların reklam siyasətini tənqid etdilər. **Deputat Elmira Axundova** Milli Məclisdə bezdirdi: "Mobil telefon istifadəçilərinin razılığı olmadan onlara bezdirdici reklamların göndərilməsi problemi qalmaqdadır. Halbuki, biz bunu da həmin qanunla qadağan etmişik. Ona görə mən yenə də qanunlarımızın icrasına görə nəzarət mexanizmlərinə diqqət ye-

ki, televiziya kanallarında sosial reklamlar ümumiyyətlə yoxdur. Səhiyyə Nazirliyi bununla bağlı reaksiya verməlidir. Dərman və həkimlərin kortəbii reklamının qarşısının alınması istiqamətində təkliflər verməlidir".

Deputat Zahid Oruc telekanallardakı reklamlara diqqət çəkdi. Dedi ki, "Sobsan" adlı boyanın reklamında dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvi nümayiş olunur: "Nizami Gəncəvinin adını gətirib bu şəkildə əskiyyə bükmək olmaz".

Deputat Aqil Abbas isə telekanallarda dərman reklamı ilə məşğul olan "həkimlər"dən bəhs etdi və belə şəxslərə efir vaxtının ayrılmasını doğru saymadı. Həmçinin dedi ki, bizim tənqidlərimizin elə parlament divarları arasında qalmaması üçün addımlar atılmalıdır.

Deputat Hikmət Məmmədov dedi ki, qanunların təsviqi ilə məşğul olmaq lazımdır. Təklif etdi ki, Milli Məclisin televiziyası yaradılsın. "Bəzən biz vaxt çatışmazlığından, ya başqa səbəbdən biz qanunları tam mənimsəmədən qəbul edirik".

Deputat Siyavuş Novruzov isə dedi ki, "Reklam haqqında" qanuna uyğun olaraq nəyisə reklam etmək televiziyanın hüququdur. "Azərbaycanda analoqu olmayan məsələ var. İldə iki dəfə vətəndaşların pulsuz müayinədən keçmək hüququ var. Ölkədə 600 diaqnostika mərkəzi, xəstəxanalar tikilib. Get, müayinə olun, həkim resept yazsın, müalicə al. Amma televiziya reklamları maliyyəyəşir, onlara demək olmaz ki, sən hansısa həkim, ya dərmanı reklam eləmə".

Birinci vitse-spiker Ziyafət Əsgərov qanunların təbliğ olunmamasından bəhs etdi və jurnalistləri də qınadı: "Ay qardaş, gəlib oturmusunuz burda, akkreditasiya olunmusunuz, sizin işiniz Azərbaycan Milli Məclisinin qanunlarını təbliğ etməkdir. Yoxsa gözləyirlər ki, bir insident olsun,

caqımı? Biz bu illərdə Qarabağ əlilləri və şəhid ailələrinin mənzil-təmin olunmaları üçün 27 milyon manat vəsait ayırmışdıq, amma bu vəsait olduqca azdır".

Deputat Əli Məsimli dedi ki, əlil, ayağı olmayan insanları 3-5 ildən bir müayinədən keçirirlər, artıq bu, aradan qalxdı. Amma yəni də əlilliyin alınması ilə bağlı süründürməçilik var. Deputat əlillərin müavinətinin aşağı olduğunu bildirdi: "Onlar heç olmasa 300 manat alsalar, bu, onların dərmanlarına çatır".

Deputat Qənirə Paşayeva Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşmüş insanlarla bağlı təkliflərini səsləndirdi.

Deputat Musa Quliyev isə əlilliklə bağlı mövcud problemlərdən bəhs etdi: "37 min 700 nəfərə imtina cavabı verilir və vətəndaş da bunun səbəbini bilmir. Korrupsiya ilə mübarizə apararaq, bunun yolları çoxdur. Vətəndaşın hətta məhkəmə qərarından şikayət etmək hüququ var, amma əlilliklə bağlı cavabdan şikayət hüququ yoxdur. Vətəndaşı, əlili görmədən necə onunla bağlı qərar verilir? Ona görə də qanunvericiliyə bununla bağlı əlavələr etməliyik".

Deputat Mələhət İbrahimqızı isə dedi ki, əlil uşaqlar 18 yaşından sonra təhsil haqqından azad deyil, bu da insanlarımızı ciddi narahat edir. "Həmçinin iki valideynini itirən uşaqlar təhsil haqqından azad olsa da, bir valideynini itirən uşaqlar təhsil haqqından azad deyil. Ölkədə belə uşaqların sayı 100-dən çox deyil. Mən əminəm ki, cənab prezidentin xəbəri olsa, humanist addım atar" - deyərək, deputat bildirdi. M.İbrahimqızı bir neçə şəhid vermiş ailələrlə bağlı da təkliflər verdi.

Sonda **əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Natig Məmmədov** suallara cavab verdi və qanun qəbul edildi.

Əlşad PAŞASOY
"Yeni Müsavat"

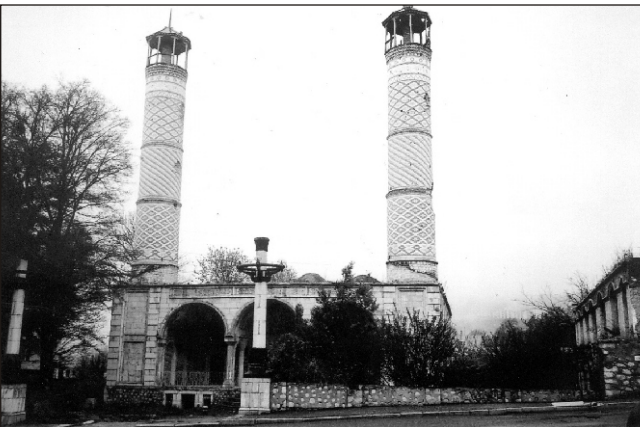
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

İşğalçı Ermənistanda daxil siyasi böhran hələ ki, məntiqi sonluğuna çatmayıb. Vəziyyət qeyri-müəyyən olaraq qalır. Böyük ehtimalla, artıq qürub çağını yaşayan hakim rejimə, Qarabağ klanına qarşı kütləvi hərəkatın pik məqamı məhz mayın 8-ə - parlamentdə ikinci və sonuncu cəhddə yeni baş nazirin seçkisi gününə təsadüf edəcək.

Bir çox ekspertlərə görə, bu dəfə etiraz hərəkatının lideri, deputat Nikol Paşinyanın baş nazir olması üçün ciddi əngəl olmayacaq - əgər təbii ki, hakim Respublikaçılar Partiyası öz vədinə yenə xilaf çıxmasa. Bizi isə ən çox proseslərin narazı hərəkatın qalib gələcəyi təqdirdə Paşinyan və komandasının Azərbaycana, Dağlıq Qarabağ məsələsinə, Türkiyəyə münasibəti maraqlandırır.

Yeri gəlmişkən, artıq məlumdur ki, vaxtilə o "Jamanak" qəzetinin baş redaktoru işləyərkən Türkiyəyə rəğbət əks etdirən yazılar yazıb. Lakin çətin ki, son hadisələrdən sonra o, belə simpatiyaları bürüzə verə bilsin. Hər halda, radikal kütlənin sifarişini indi başqadır və onu Nikol Paşinyan nəzərə almaya bilməz. Bəs baş nazir seçilsə, onda necə?

"Nikol Paşinyan hələlik Türkiyə-Ermənistan münasibətləri üçün heç bir şey söyləməyib. Onun Rusiya və Avropa Birliyi ilə olduğu kimi, Türkiyə ilə də münasibətlərdə dö-

nüş etmək niyyəti yoxdur". Bu açıqlama ilə erməni siyasi eskert Vigen Akopyan çıxış edib (Axar.az).

"Türkiyə ilə münasibətlərdə də konkret və ya mühüm dəyişikliklərin olmayacağını düşünürəm. Yeni hökumətin proqramını açıqlamasını gözləmək lazımdır. Bu məsələnin proqramın açar maddələrindən biri olacağını düşünürəm. Çünki bu problem Ermənistanın xarici siyasətinin əsas mövzularından biridir" - Akopyan qeyd edib.

Bəs Paşinyanın Ermənistandakı daxili situasiyaya bir-başına təsir edən Dağlıq Qarabağ konfliktinin həlli ilə bağlı necə, hansısa proqramı varmı, ümumiyyətlə, o, münaqişəni həll edə bilirmi?

"Qarabağ məsələsinin həlli üçün həli ki, Nikol Paşinyanın lazımi kadrları yoxdur". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bunu "Vestnik Kavkaza" nəşrinə müsahibəsində **sabiq prezident Levon Ter-Petrosyanın sədri olduğu müxalif "Erməni Milli Konqresi" partiyasının sədr müavini, vaxtilə Nikol Paşinyanla eyni siyasi qurumda təmsil olunmuş Aram Manukyan** deyib.

"Doğrudur, onun legitimliyi indi çox yüksəkdir. Bütün xalq onu dəstəkləyir və nə qədər lazımdır, arxasında duracaq. Yeri gəlmişkən, bu legitimlik indiyədək yalnız Levon Ter-Petrosyanda olub, Serj Sərkisyan və Robert Köçəryan bu səviyyədə dəstəyə malik olmayıblar. Ancaq Paşinyanın strateji əhəmiyyətli, mühüm dövlət problemləri ilə məşğul olmaq üçün təcrübəyə malik gerçək siyasi komandası yoxdur. Onun adamları dövlət strukturlarında olmayıblar", - deyə Manukyan rahatlıqla qeyd edib.

Bu üzndən erməni siyasətçi hesab edir ki, Paşinyan çox çətin və böyük kadr problemini həll eləməlidir: "Yalnız bundan sonra söyləmək mümkün olacaq ki, Paşinyanın formalaşdırdığı komanda Qarabağ ixtilafı ilə necə məşğul olacaq. Bununla belə, yaxın perspektiv üçün mən ciddi dəyişiklik gözləmirəm. Paşinyan artıq

Inqilabın Ermənistan üçün qəlizləşdirdiyi dilemma - ya Qarabağ, ya da...

Düşmən ölkədəki son olaylar əsas problemi - heç vaxt olmadığı qədər - qabarıq şəkildə gündəmə gətirib; **Ter-Petrosyanın "sağ əli": "Qarabağ məsələsi çözülmədən blokadadan çıxmağımız mümkünsüz olacaq..."**

bildirib ki, məsələdə ATƏT-in Minsk Qrupunun və Rusiyanın lider rolu qalacaq. Mən hazırda Qarabağ mövzusunda yaxşı baş açan kadrların seçilməsinin onun planlarına daxil olduğuna həttə şübhə edirəm. Amma ümid edirəm ki, bu baş verəcək və o, yaxşı, ağıllı adamları toplayaraq, vaxtilə müsbət planda baş verənləri bərpa edəcək. Biz Levon Ter-Petrosyanın və "Erməni Milli Konqresi"nin kursunu razılaşdırmaqla Minsk Qrupunun təklif elədiyi həll yolunu təklif edirik. Ümid edirəm ki, belə də olacaq".

Aram Manukyan Ermənistanın illərdir əziyyət çəkdiyi blokada rejimindən mümkün qurtuluşu və regional layihələlərə cəlb olunma perspektivindən də danışıb. "Blokadadan çıxmaq Dağlıq Qarabağ probleminin həllinin ardınca mümkün ola bilər. Və burada Rusiyanın rolu çox mühümdür. Fikrimcə, Rusiya hakimiyyəti bizdə baş verənləri qəbul edəcək, dəyişikliklərin bütün neqativ və pozitiv tərəflərini nəzərə alacaq və özünün təsirini, Ermənistanı hörmətini saxlamaqla bizim xalqın dəstəklədiyi hakimiyyətlə işləməyə davam edəcək". - deyə o əlavə edib.

Sözsüz ki, Rusiya hakimiyyəti dəyişikliyinə sonra da işğalçı ölkəyə mühüm təsiri saxlayacaq. Bu isə hər şeydən öncə onunla bağlıdır ki, Ermənistan Kremlin bölgədə yeganə hərbi qalası olaraq qalır. Məlumdur ki, ölkənin Türkiyə və İranla xarici sərhədlərini də Rusiya qüvvələri qoruyur, ölkənin iqtisadi-maliyyə sferası bütünlüklə Moskvanın nəzarətindədir.

Bir sözlə, Rusiya Ermənistanın içindədir, onunla faktiki, "ət-dırnaq" kimidir. Bunu da nəzərə alanda ki, Paşinyan Ermənistanın KTMT və Avrasiya Birliyində qalacağını bəyan edib, ilk baxışda Kremlin öz satelliiti sarıdan təlaş keçirməyə əsas qalmır. Ancaq Qarabağ konfliktini də gec-tez həllini tapmalıdır və Rusiya onu, status-kvonu süni surətdə, sonsuzadək uzada bilməz. Əks halda, böyük müharibə qaçılmaz olacaq. Müharibə isə Kremlin yaxın və orta perspektiv maraqlarına cavab vermirdi.

Demək, Ermənistanın başında kimin durmasından asılı olmayaraq, problemə əncam çəkmək lazım gələcək. Bu isə hələlik Rusiyanın sayəsində mümkün görünür. Təbii ki, erməni toplumunun iradəsi də şərtidir. Hər necə olmasa, yekun sözü o deməlidir.

Əfsus ki, son hadisələrdən sonra qonşu millətin şüurunda Paşinyanın populist vədləri nəticəsində Qarabağla bağlı yeni bir euforiya yaranıb. Lakin bu euforiya da keçəcək və Ermənistan toplumu iqtidarlı-müxalifətli yenidən ənənəvi sərt, çıpaq gerçəkliklə - Qarabağ problemini təcili həll eləmək zərurəti ilə üz-üzə qalacaq. Bu problemi gizlətmək, "yeşilin uzaq küncünə" itələmək, yaxud onu görməzlikdən gəlmək dövrü artıq keçir - elə Rusiya üçün də.

Ən əsası, ilk növbədə Ermənistan, erməni xalqı onun həlli barədə düşünməlidir. Əks təqdirdə blokada rejimi fonunda hələ çox inqilablar olacaq və bu inqilablar gözləntilərin əksinə olaraq, işğalçı ölkəni irəli aparmaq əvəzinə, daha da geri salacaq. Ermənilər, erməni gəncliyi bu həqiqətə bir azdan növbəti dəfə əminlik hasil edəcəklər...

İşğalçı ordu daha bir əsgərini itirdi
Ermənistan silahlı qüvvələrinin əsgəri, 1998-ci il təvəllüdü Artur Qasparyan müəmmal şəkildə ölüb. Musavat.com-un Ermənistan KİV-ə istinadən verdiyi xəbəərə görə, bu barədə Ermənistanın Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidməti məlumat yayıb.

O, başından aldığı yaradan ölüb. Lakin nazirlik əsgərin harada və hansı şəraitdə dünyasını dəyişdiyini açıqlamayıb.

FED-in son qərarı dolların dünya birləşməsi mövqeyini cüzi də olsa itirməsi ilə nəticələndi. Belə ki, mayın 2-də s ABŞ-ın Federal Ehtiyatlar Sisteminin (FED) Açıq Bazar Əməliyyatları üzrə Komitəsinin (FOMC) iclasında uçot dərəcəsinin 1,5 - 1,75% səviyyəsində saxlanılmasına qərar verildi. Qeyd edək ki, bundan əvvəl martın 21-də uçot dərəcəsi artırılmışdı.

Qeyd edək ki, ABŞ prezidenti Donald Tramp hər nə qədər dolların bir qədər yumşalmasında və ölkəsinin ixrac qabiliyyətinin artırılmasında maraqlı olsa da, FED dolların dünyanın ən güclü valyutası kimi qalmasında maraqlıdır. Ekspertlər hesab edir ki, bu dəfə uçot dərəcələrinin artırılmasına gedilməyə də, iyun ayında baş tutacaq növbəti toplantıda bu baş tutacaq.

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında ABŞ-ın dollarla bağlı yürütdüyü siyasəti şərh edən iqtisadçı-ekspert Vüsalə Əhmədova bildirdi ki, ölkənin iqtisadi göstəriciləri bu toplantıdan uçot dərəcələrinin artırılmasına zəmin yaratmadı: "FED may toplantısında uçot dərəcəsinə gözlənilmədiyi kimi dəyişiklik etmədi. FOMC üzvləri səs birliyi ilə faizlərdə dəyişiklik etməyə qərar aldılar və uçot dərəcəsinin 1,50-1,75% olaraq sabit saxlanılacağına bəyan etdilər. FED sonuncu dəfə mart ayında uçot dərəcəsinə artırıb, 2008-ci il böhranından bu yana ən yüksək səviyyə müəyyən etmişdi. May toplantısında alınan bu qərar əmək bazarının güclənməsi, istehlak

"İlin sonuna kimi uçot dərəcələri 3 dəfə artırılı bilər.."

ABŞ dollar siyasəti ilə gündəmdə: ekspert Vüsalə Əhmədova: "Fond bazarında hadisələrin şok ssenari ilə inkişaf edəcəyi də istisna edilmir"

xərclərinin və iqtisadi fəaliyyətlərin mülayim olaraq artması ilə əsaslandırılır. Son 12 ayda inflyasiya səviyyəsinin də 2%-ə doğru yaxınlaşdığı diqqətə çəkir. Ümumiyyətlə inflyasiya səviyyəsinin 1,9%-ə yüksəlməsi FED-in uçot dərəcəsinə bu dəfə artırılmasını göstərir. Növbəti toplantının 12-13 iyun tarixlərində keçiriləcəyi planlaşdırılır. FED-in bu il ərzində daha 5 toplantısı baş tutacaq. ABŞ-da inflyasiya səviyyəsinin FED-in hədəflədiyi 2%-ə yaxınlaşması, iyun ayında uçot dərəcəsinin artırılacağı ehtimalını gücləndirir. Görünən o ki, Birləşmiş Ştatların Federal Ehtiyat Sistemi yaxın gələcəkdə daha sərt monetar siyasət izləyəcək".

investisiyalar isə böyüməyə davam etmişdi. Son 12 ayda inflyasiya səviyyəsinin də 2%-ə doğru yaxınlaşdığı diqqətə çəkir. Ümumiyyətlə inflyasiya səviyyəsinin 1,9%-ə yüksəlməsi FED-in uçot dərəcəsinə bu dəfə artırılmasını göstərir. Növbəti toplantının 12-13 iyun tarixlərində keçiriləcəyi planlaşdırılır. FED-in bu il ərzində daha 5 toplantısı baş tutacaq. ABŞ-da inflyasiya səviyyəsinin FED-in hədəflədiyi 2%-ə yaxınlaşması, iyun ayında uçot dərəcəsinin artırılacağı ehtimalını gücləndirir. Görünən o ki, Birləşmiş Ştatların Federal Ehtiyat Sistemi yaxın gələcəkdə daha sərt monetar siyasət izləyəcək".

Iqtisadçının sözlərinə görə, monetar siyasətin sərtləşdirilməsində nəzərə alınan əsas parametrlər dolların möhkəmlənməsi, ABŞ dövlət istiqrazlarının səmərəliliyinin artması, habelə fond bazarında azalmalardır: "Pul-kredit siyasətində bundan sonra təcrid ediləcək dəyişikliklər orta müddətdə iqtisadi fəaliyyətləri yavaş tempo ilə artıracaq və əmək bazarını gücləndirəcək. Amerika iqtisadiyyatının hələ ki, yaxşı vəziyyətdə olduğu görünür. Komitənin iqtisadi şərtlərin bu formada davam edəcəyi gözləntiləri böyükdür. FOMC uçot dərəcəsinə bundan sonra maksimum məşğulluq və inflyasiya səviyyəsinə görə müəyyən edəcək".

V.Əhmədova vurğuladı ki, FED uçot dərəcəsinin sabit saxlanılacağı ilə bağlı qərar xarəddən dərhal sonra dollar dünyanın əsas valyutalarına nisbətə bir qədər dəyər itirdi: "ABŞ-ın əsas ticarət tərəfdaşları olan altı ölkənin valyuta sərbətinə nisbətə dollar 0,1% ucuzlaşdı. Bu gün ABŞ valyuta

tası əsas etibar ilə dövlət qiymətli kağızlarının yüksək gəlirlərindən dolayı dəyərini qorumaqdadır. Fond bazarında hadisələrin şok ssenari ilə inkişaf edəcəyi də istisna edilmir".

FED-in may toplantısı yüksək səviyyəli bəyanatlarla yadda qalmadığını deyən iqtisadçı ekspertin fikrincə, bu, bir növ iyun ayının ortalarında baş tutacaq toplantı öncəsi səssizlik ola bilər: "Bir qayda olaraq, monetar siyasət üzrə əsas qərarlar məhz dəstək məqsədli toplantılarda qəbul edilir. FED baza dərəcəsinə son toplantıda da artırılmalı idi. Lakin belə bir qərar şok effekti yaradacaqdı. Məhz bu səbəbdən də, FED pul-kredit siyasətinin sərtləşdirilməsi kontekstində daha ehtiyatlı davranır. Hal-hazırda, ABŞ hökuməti tərəfindən iqtisadiyyatdakı vəziyyət qiymətləndirilərək, iyun ayına qədər baza dərəcəsinin artırılması sanki təxirə salınmış görünür. Tənzimləyici orqan mütləq şəkildə iqtisadiyyatdakı vəziyyəti, inflyasiya gözləntilərini və ticari müharibə risklərini nəzərə alacaq. İyun ayında uçot dərəcəsinin 1,75-2% səviyyəsində yüksəldiləcəyi istisna edilmir. Inflyasiya və işsizlik səviyyəsində artım gözləntiləri, il sonunadək uçot dərəcəsinin daha üç dəfə (2-2,25%-dək) artırılacağı ehtimalını da yaradır".

□ Nərgiz LİFTİYEVA
"Yeni Müsavat"

Bir böcək üç ölkəni qarışdırdı

Mərmər baqacıq niyə təhlükəlidir?

Dağıstanda kənd təsərrüfatı məhsulları üçün xüsusi təhlükəli karantin obyektinə olan mərmər baqacıq (Halyomorpha halys Stal) yayılmağa başlayıb. Rusiya Federasiyasının Baytarlıq və Fitosanitar Nəzarəti üzrə Federal Xidmətinin ("Rosselxoznadzor") regional bölməsinin yaydığı məlumatda zərərvericinin Azərbaycanın gələn kənd təsərrüfatı məhsullarında aşkar edildiyi qeyd olunur. Onun Dağıstanın sərhəd rayonlarına keçməsi ehtimal edildiyindən həmin ərazilərdə təhlükəli zərərvericinin yayılması ilə bağlı xəbərdarlıq lövhələri vurulub (virtualaz.org)

Xatırladaq ki, bir neçə həftə əvvəl Ufa Beynəlxalq Aeroportunda Azərbaycanın Tataristana gedən sənişinlərinin birinin əl baqajında mərmər baqacıqın aşkarlanmasına dair məlumat yayılmışdı.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Fitosanitar Nəzarəti Xidmətinin apardığı monitorinqlərdə ölkə ərazisində mərmər baqacıq müşahidə edilə bilər. Bu barədə "Yeni Müsavat"ın Dövlət Xidmətinə sorğusuna verilən cavabda bildirilib. Xidmətin rəisi Camal Quliyev bildirib ki, bu günə qədər aparılan müşahidələr zamanı kimyəvi mübarizədən istifadə olunması tövsiyə edilir və bu ən səmərəli mübarizə tədbirləri sayılır. Belə ki, lyambda siqalotrin və bifentrin tərkibli insektisidlər zərərverici əleyhinə mübarizədə səmərəlidir. Karate Zeon (lyambda siqalotrin) - 1 ton suya 1 litr (1 l/ha) əlavə olunur və mövsüm ərzində 2 dəfə tətbiq edilir, preparatın təsiri 14 gün davam edir. Talstar (bifentrin) insektisidindən 1 ton suya 1,2 litr (1,2 l/ha) əlavə edilir və vegetasiya dövründə 1 dəfə istifadə olunur. Bu preparatlar yaz mövsümündə daha səmərəlidir.

manı ölkə ərazisində mərmər baqacıqına rast gəlinməyib: "Xüsusi təhlükəli zərərverici olan mərmər baqacıqının yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə dövrü olaraq fitosanitar monitorinqlər həyata keçirilir. Dövlət Xidmətinin Respublika Bitki Mühafizəsi Mərkəzinin əməkdaşları gücləndirilmiş iş rejiminə keçiblər və Şəki, Qax, Balakən və Zaqatala rayonlarında adicəkilən zərərvericinin yayılma təhlükəsinin qarşısını almaq məqsədi ilə müşahidə və maarifləndirmə tədbirlərinə başlayıblar. Bu günə qədər aparılan müşahidələr zamanı mərmər baqacıqına rast gəlinməyib. Hazırda

RBMM-nin əməkdaşları Gürcüstan həmsərhəd rayonlarda müşahidə işlərini davam etdirirlər".

C.Quliyev qeyd edib ki, Dövlət Xidmətinin əməkdaşları həm Rusiya və Gürcüstanla həmsərhəd rayonlarda, həm də respublikanın digər rayonlarında karantin tətbiq edilən xüsusi təhlükəli zərərverici həşəratlara qarşı müşahidə və mübarizə tədbirlərini davam etdirir: "Bu yaxınlarda Şəki, Qax və Balakən rayonlarında zərərvericilərə qarşı müşahidə və mübarizə tədbirlərinin genişləndirmək məqsədi ilə fermer təsərrüfat sahibləri və sahibkarlarla birlikdə geniş

tərkibli regional müşavirənin keçirilməsini planlaşdırırıq. Həmin müşavirədə vətəndaşlara həm mərmər baqacıqına, həm də digər zərərvericilərə qarşı mübarizə yollarını göstərmək üçün maarifləndirici işlər həyata keçirəcəyik".

Dövlət Xidmətinin rəisi əlavə edib ki, Dövlət Gömrük Komitəsinin fitosanitar işçiləri də sərhəd və gömrük keçid məntəqələrində mərmər baqacıqının, eləcə də digər zərərvericilərin respublika ərazisinə daxil olmasının qarşısının alınması üçün nəzarəti gücləndirməlidirlər: "Onlar yük maşınlarına ciddi nəzarət etməli, eləcə də əl yuvaları ciddi şəkildə yoxlanılmalıdır".

Dövlət Fitosanitar Nəzarəti Xidməti fermer təsərrüfatı sahiblərinə və sahibkarlara xəbərdarlıq edərək bildirir ki, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin 1652 və Dövlət Xidmətinin (012)-562-87-44 nömrəli çağrı mərkəzləri fəaliyyət göstərir. Əgər əkin sahələrində, fermer təsərrüfatlarında naməlum zərərvericilərə rast gəlinərsə, dərhal çağrı mərkəzinə zəng etmək və ya Dövlət Xidmətinin yerli qurumlarına məlumat vermək lazımdır.

Onu da qeyd edək ki, zərərli növün əsas vətəni Cə-

nub-Şərqi Asiya, Çin, Yaponiya, Tayvan və Vyetnamdır. İlk dəfə 1996-cı ildə ABŞ-ın bütün ərazilərində müşahidə olunduğu və məhsuldarlığı aşağı saldığı üçün xüsusi təhlükəli zərərverici elan olunub. Mərmər baqacıqı polifaqtdır, bir çox bitkilərlə, o cümlədən meyvə ağaclarından, alma, armud, ərik, şaftalı, xurma, əncir, fındıq və sitrus bitkilərinin bütün növləri, tənək, tərəvəz bitkilərindən pomidor, xiyar və bibər, eləcə də bezək və dekorativ bitkilərin bütün növləri ilə qidalanaraq ciddi zərər vurmaq qabiliyyətinə malikdir. Alma və armud ağaclarında nekroz əmələ gətirir və meyvələri yarsız hala salır. Fındıq və qoz ağaclarında meyvələrin inkişafı dövrünə zərər vurmaqla məhsulun kəmiyyət və keyfiyyətə pisləşməsinə səbəb olur.

Zərərvericinin yetkin fərdləri aprel ayının əvvəllərindən etibarən qışlama yerindən çıxır və qidalanma üçün qida mənbəyi axtarır. Qidalanma dövrü 1-2 həftə davam edir. Dişi fərd yarpaqların alt hissəsində 1,3-1,6 mm ölçüdə 20-30 ədəd yumurta qoyur. Yumurtalar ağ küre şəklində olur. Əlverişli şəraitdə üç nəsil vermə qabiliyyətinə malikdir. I nəsil, əsasən may-iyun, II nəsil iyun-avqust və III nəsil isə avqust-oktyabr aylarında inkişaf edir. Xidmət rəisi deyir ki, çoxillik təcrübələrə əsaslanaraq, zərərverici ilə mübarizə

zamanı kimyəvi mübarizədən istifadə olunması tövsiyə edilir və bu ən səmərəli mübarizə tədbirləri sayılır. Belə ki, lyambda siqalotrin və bifentrin tərkibli insektisidlər zərərverici əleyhinə mübarizədə səmərəlidir. Karate Zeon (lyambda siqalotrin) - 1 ton suya 1 litr (1 l/ha) əlavə olunur və mövsüm ərzində 2 dəfə tətbiq edilir, preparatın təsiri 14 gün davam edir. Talstar (bifentrin) insektisidindən 1 ton suya 1,2 litr (1,2 l/ha) əlavə edilir və vegetasiya dövründə 1 dəfə istifadə olunur. Bu preparatlar yaz mövsümündə daha səmərəlidir.

Onu da qeyd edək ki, xüsusi təhlükəli zərərvericilərdən olan mərmər baqacıqı MDB məkanında ilk dəfə 2015-ci ilin payız aylarında Soçi şəhərində müşahidə olunub.

Ötən il isə zərərverici Gürcüstan ərazisində yayılaraq xüsusilə fındıq balarına böyük zərər vurub, məhsuldarlığın aşağı düşməsinə səbəb olub. Buna görə də ötən ilin mayında, həmçinin dekabrında Dövlət Fitosanitar Nəzarəti Xidməti Azərbaycan əhalisi üçün xəbərdarlıq yayıb. Xəbərdarlıqda mərmər baqacıqın Gürcüstan və Rusiyanın Azərbaycanla həmsərhəd bölgələrində yayıldığı qeyd olunurdu.

Maraqlıdır ki, indi Rusiya tərəfi zərərvericinin Azərbaycandan yayıldığını elan edib.

□ Dünya SAKİT
"Yeni Müsavat"

İsrail baş nazirinin aprelin 30-da gecə İranın nüvə proqramına dair sənədləri açıqlaması həm də müharibə hazırlığı kimi dəyərləndirilir. Xatırladaq ki, bundan bir neçə gün əvvəl Fransa prezidenti, ardınca isə Almaniya kansleri Vaşinqtona səfər edərək ABŞ prezidenti ilə İranın nüvə məsələsini müzakirə edib.

Donald Tramp İranla 2015-ci ildə imzalanmış nüvə sazişinin ləğv olunması və yeni sazişin hazırlanmasını tələb edir. ABŞ hökuməti tələb edir ki, saziş yenidən hazırlansın və bu dəfə nüvə proqramı ilə yanaşı İranın ballistik raket proqramı, eləcə də Yaxın Şərqdəki aktivliyinin məhdudlaşdırılmasını tələb edir. Ancaq İran hökuməti müqaviləyə yenidən baxılmasını istisna edir. Xarici işlər naziri Cavad Zərif deyib ki, İran nüvə sazişi barəsində bir daha heç bir sövdələşmə aparmayacaq və müzakirə masasına əyləşməyəcək. C.Zərif deyib ki, ABŞ-in saziş çərçivəsində öhdəsinə düşən öhdəlikləri kobud şəkildə pozub.

ABŞ-in məhz İranla nüvə anlaşmasına yenidən baxmağa hazırlaşdığı bir zamanda İsrail baş nazirinin İranın nüvə proqramı ilə bağlı məlumatları açıqlaması Vaşinqtonun "çörəyine yağ sürtmək" kimi qiymətləndirilir. Mütəxəssislərə görə, Netanyahu'nun tez-tələsik gizli adı verdiyi məlumatları açıqlaması və İranı dünya ictimaiyyətinə aldadaraq nüvə silahı əldə etməyə çalışmaqda ittiham etməsi Vaşinqtonu müharibəyə sövq etməyə məqsədi güdür. Baxmayaraq ki, Təl-Əviv İrana hücum

alisiya formalaşdığına artıq hər kəs görür. Ötən həftə sonu regiona səfər edən və Səudiyyə Ərəbistanı, İsrail və İordaniyada olan ABŞ-ın yeni dövlət katibi Pompeo da İrana qarşı siyasəti müəyyən etdiklərini bildirmişdi.

İki gün əvvəl Mərakeş kralı 6-cı Məhəmmədlə telefonla danışan Səudiyyə Ərəbistanı kralı Salman bin Əbdüləzizin də əsas mövzusu İran olub. Hər halda rəsmi açıqlamada qeyd olunur ki, iki kral arasında telefon danışıqları zamanı "İranın ərəb ölkələrinin daxili işlərinə qarşması və təhlükəsizlik, eləcə də sabitliyi pozmağı hədəfləyən siyasəti qarşısında koordinasiyalı fəaliyyət

İranla diplomatik əlaqələri dayandırıb. Ancaq Hizbullah bəyanat yayaraq bildirib ki, bu qərar üçün Mərakeş təzyiq edilib. Görünən odur ki, İsrail və ərəb müttəfiqləri Vaşinqtonun dəstəyi ilə mayın 15-nə, İsrailin dövlət müstəqilliyinin 70 illiyinə qədər İrana qarşı böyük bir regional koalisiya formalaşdırmağa çalışır. Çünki mayın 15-dək ABŞ və daha bir neçə ölkə səfirlərini Qüdsə köçürəcək və bu zaman münafiqin şiddətlənməsi riski var.

İsrailin İrana birbaşa hücum etməsi inandırıcı olmasa da, yəhudi dövləti İrana qarşı güclü bir blok formalaşdırmağa, mümkün qədər ərəb ölkələrini, o

riya, Yəmən, İraq, Livanda faktiki olaraq İranla mandat savaşı aparır. Səudiyyə Ərəbistanının vəliəhd-şahzadəsi Məhəmməd bin Salman da yaxın illərdə İranla savaşı qaçılmaz olduğunu bildirib.

Bu vəziyyətdə İran düşmənçiliyi istər-istəməz İsrail, ABŞ, Səudiyyə Ərəbistanı və onların bölgə müttəfiqlərini bir araya gətirir. Bu vəziyyət həm də İsrailin ərəblər tərəfindən tanınması üçün fərsət yaradır. Bu səbəbdən də İsrail dövləti İran düşmənçiliyindən məmnundur və bunun daha da genişlənməsində maraqlıdır. Çünki İranla düşmən ölkələrin Fələstin məsələsində İsrailə başması müşahidə olunur. Artıq Misirə yanaşı, İordaniya, Səudiyyə Ərəbistanı bu istiqamətdə ciddi addımlar atıblar.

İran isə bu vəziyyətdə ərəb dünyasındakı İsrail əleyhdarlığını, Qüds və Fələstin məsələsindəki sabiti mövqeyi ilə ərəb-müsləman aləmində "mü-

İsrail İrana qarşı ərəb koalisiyası qurur

Təl-Əviv ərəb dövlətlərini İrana qarşı səfərbər etməklə həm də Fələstin məsələsində ciddi üstünlük əldə edir

edəcəkləri ilə bağlı iddiaları təkzib edir. İsrailin müdafiə naziri Aviğdor Liberman "Kommerstant" qəzetinə müsahibəsində deyib ki, İsrail İranla müharibə etmək istəmir. Liberman iki xalq arasında problemin olmadığını, əsas problemlərinin İrandakı dini rejim olduğunu əlavə edib.

Ancaq İsrail bir neçə gün əvvəl Suriyada İranın hərbi bazalarını vurub. Hətta bu zərbələrin müharibəyə səbəb olacağı ilə bağlı şayiəyə də səbəb olub. İsrail rəsmilərinin İranla bağlı sözləri və əməlləri necə dəyərlər, üst-üstə düşür. Çünki Yaxın Şərqdə İran əleyhinə bir ko-

yet" göstərməklə bağlı razılışblar. Eyni zamanda kral Salman Mərakeş xalqının yanında olduğunu vurğulayıb.

Qeyd edək ki, mayın 1-də Mərakeş hökuməti Hizbullah və "Polisario" təşkilatı arasında əlaqələri ölkə təhlükəsizliyi üçün təhdid olaraq göstərərək

cümlədən ABŞ-ı İranla münafiqşəyə cəlb etmək istəyir. Bunun üçün ən uyğun olan İranın nüvə proqramıdır. Tramp və komandası da İranla gərginliyin yaranmasında maraqlı görünür. Səudiyyə Ərəbistanı isə regionda İranla faktiki olaraq qarşıdurma vəziyyətindədir. Krallıq, Su-

qavimət cəbhəsini" öz ətrafında toplamağa çalışır. Çünki ərəb dünyası hökumətlərdən fərqli olaraq Fələstin və Qüds məsələsində daha qəti mövqedədir. Bu isə uzun illər tələb edən bir fəaliyyətdir.

□ **Kenan RÖVŞƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"**

Lenin Bakını yandıрмаğı əmr edibmiş - şok yazışmanın detalları

Dilavər Əzimli: "Məktubda "naməlum" kimi qeyd olunan şəxs Şaumyandır"

Beynəlxalq Terrora qarşı Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin direktoru, politoloq Rövşən Vəlizadə arxivlərdə araşdırma apararkən SSRİ-nin banisi V.İ.Leninin naməlum bir şəxslə yazışmasını üzə çıxarıb. Onun Azər-tac-a təqdim etdiyi sənəddən belə məlum olur ki, bolşeviklərin lideri ermənilərlə əlbir olub Bakının neft mədənlərini yandıрмаq planı hazırlayıb.

Mövzunun aktuallığını nəzərə alaraq yazışmanı olduğu kimi təqdim edirik:

- Şəxsiyyəti müəyyən edil-məyənle yazışma

5 iyun, 1918-ci il
Şəxsiyyəti müəyyən edil-məyən qeydi:

- Məsələ təcilidir - Ter-Qabrielyan gözləyir, onu isə qatar gözləyir.

V.İ.Leninin qeydi:
- Necə? O hələ getməyib? Mən artıq ona bir vəsiqə imzaladım.

Siz Tərə bir daha çatdırma bilirsinizmi ki, o, hücum vaxtı Bakının tamamilə yandırılması üçün hər şeyi hazırlasın.

Fond 2, siyahı 1, qovluq 27142 - avtoqraflar.

S.M.Ter-Qabrielyan təyin edilən gün getmədi, çünki Döv-

let Bankında pulu ala bilməmişdi. 1918-ci il iyunun 5-də Xalq Təsərrüfatı Ali Sovetinin sədri A.İ.Rıkov bu barədə Xalq Komissarları Sovetində məlumat verdi və qərar layihəsini təqdim etdi: "Səhər saat 10-dan gec olmayaraq Dövlət Bankının Moskva İdarəsinə göndərsin" (Rusiya Ən Yeni Tarixin Sənədlərinin Mühafəzəsi və Öyrənilməsi Mərkəzi (RUXİDNI), fond 19, siyahı 1, qovluq 132, vərəq 5).

Beləliklə, Ter-Qabrielyan pulu yalnız iyunun 6-da səhər ala bilər və sonra Moskvadan çıxmalı idi. V.İ.Lenin növbəti qərarı imzaladı: "Xalq Komissarları Soveti qərara aldı: Dövlət Bankının Moskva Kontoruna Ter-Qabrielyana nağd olaraq 50 milyon (50 000 000) rubl verilməsi tapşırılsın, onun iyirmi

beş milyonu (25 000 000) 250 rubldan az olmayan xırda əskinaslarla verilsin. Bu məbləğ Xalq Təsərrüfatı Ali Sovetinin yanacaq şöbəsinin hesabına aid edilsin.

5 iyun 1918-ci il Xalq Komissarları Sovetinin sədri V.Ulyanov (Lenin)" (Rusiya Ən Yeni Tarixin Sənədlərinin Mühafəzəsi və Öyrənilməsi Mərkəzi, fond 2, siyahı 1, qovluq 6212).

Ter-Qabrielyana belə bir vəsiqə verildi: "Onu təqdim edənlərə - Xalq Təsərrüfatı Ali Soveti yanında Baş Neft Komitəsinin üzvü Saak Mirzoyev

Ter-Qabrielyan və Mərkəzi Hərbi-Texniki İdarənin komissarı Aleksandr Aleksandroviç Kvyatkovski neft və onun məhsullarının su və dəmir yolu nəqliyyatı ilə Bakı, Qrozni, Yekaterinodar, Novorossiysk şəhərlərindən və Embinsk rayonundan Xalq Təsərrüfatı Ali Soveti yanında Baş Neft Komitəsinin və onun nefti yerlərdə bölüşdürən agentlərinin müəyyən etdiyi yerlərə göndərilməsini təşkil etmək və iş rəhbərlik etmək üçün Rusiya Sovet Federativ Respublikası Xalq Komissarları Soveti tərəfindən səlahiyyət ləndirilib.

Bu nəzərə alınaraq, sovet orqanlarına və sərəncamında qüvvə və vasitələr olan idarələrin üzərinə Ter-Qabrielyanın və Kvyatkovskinin onlara verəcəyi tapşırıqları icra etmək, bu şəxslərə tam və hərtərəfli kömək göstərmək, maye yanacaqın təyinat yerinə dərhal çatdırılması ilə bağlı məsələlərdə onların göstərişlərini rəhbər tutmaq öhdəliyi qoyulur".

Qeyd edək ki, strateji əhəmiyyətinə, yerləşdiyi mövqeyə, sahib olduğu zəngin neft yataqlarına görə Bakı tarix boyunca dəfələrlə bu cür təhlükələrlə üz-üzə qalıb.

Leninin bu niyyətini Bakıda həyata keçirmək istəyən ermənin kim ola biləcəyi yönündə mövqələr fərqlidir. Bu yazışmanın doğruluğu da suallar doğurur. Çünki həmin zaman sovet Rusiyasına ən çox Bakının nefti lazım idi, məhz bunun üçün Azərbaycanın işğal planı hazırlanırdı.

Tarixçi-əlim Dilavər Əzimli belə bir planın Lenin tərəfindən hazırlandığını təsdiqlədi: "Bu yeni fakt deyil. Tarix İnstitutunun araşdırmalarında bu gedib. Söhbət burada Bakını əldə etmək üçün Stepan Şaumyana verdiyi göstərişlərdən gedir. Həmin göstərişlərdə Bakının mütləq ələ keçirilməsi niyyəti var idi. Onlar hesab edirdilər ki, paytaxtımız onlarda olmadan heç nəyə nail ola bilməzlər. Çünki Bakı nefti mühüm əhəmiyyət kəsb edirdi. O zaman bütün texnika neftimizlə işləyirdi. Bakı nefti dövlət, var deməkdir. Hətta Lenin göstəriş vermişdi ki, sizə qarşı çıxanları güllələyin. Ona görə də ələ keçirilmədiyi müddətdə Bakıda neft müəssisələrinin partlatılması haqqın-

da göstəriş vermişdi. Burada da həmin planı həyata keçirmək istəyənlərin başında birmənəli şəkildə Şaumyan dayanırdı. Bakı Sovetində olanlar bu planı xəbərdar idilər. Yazışmalarda naməlum kimi qeyd olunan şəxs Şaumyandır. Bunu əminliklə söyləmək olar. Çünki o zaman Leninin Bakıdakı planlarını o həyata keçirirdi. Ona xüsusi səlahiyyət verilmişdi. Lenin Şaumyana çox inanırdı. O yaxşı bildirdi ki, Şaumyan bu məsələləri ustalıqla həyata keçirməyi bacarırdı. Çünki o erməni qatillərinə rəhbərlik edirdi. Özü də qatı erməni millətçisi idi. Ümid edirdilər ki, erməni dövləti quracaqlar, Lenin də onların niyyətini həyata keçirəcək, yeni dövlətin yaradılmasına kömək edəcək. Bu mənada Azərbaycanın əməliyyatları Lenin daha çox Şaumyan vasitəsilə aparırdı. Bakının hər zaman xüsusi rolu olub. İkinci dünya müharibəsi zamanı da bu belə olub.

Bu müharibədə almanların əsas diqqət yetirdikləri Bakı nefti idi. Bunun üçün də Bakını ələ keçirməyə can atırdılar. Əgər şəhəri ələ keçirsələr, paytaxtımızın almanlar tərəfindən partlatılması da baş verə bilərdi. Əlin Bakı neftinə çatmırsa, demək onu partlatmaq məhv etməlisən. Bununla gələcəkdə qurulacaq dövlətin iqtisadi bazasını dağıdırsan. O zaman Azərbaycan dünya neftinin 50%-dən çoxunu verirdi. Buna sahib olmaq diktə etmək demək idi. Əgər yandırılma olsaydı, uzun müddət orada yanğın ola-cacqdı. Bunun da hansı nəticələrinin olacağını söyləmək çox çətin idi".

□ **Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

“Bizim vaxtımızda efirə nümunəvi adamlar çıxırdı. Küçədən keçənlər efirə çıxma bilməzdi. Bu gün küçə adamları ekranlardadı. Əxlaqsız adamlar mənə əxlaqdan dərs keçir”... Bu cür qalmaqallı açıqlamaları xalq artisti Rasim Balayev son olaraq “Yeni avaz”a açıqlamasında bildirib. Xalq artisti televiziya kanallarında çalışan aparıcıları həm qeyri-peşəkarlığına, həm də geyimlərinə görə sört tənqid edib:

Aparıcını geyiminə görə tənqid etmək doğrudurmu...

Natəvan Hacıyeva: “Hər bir aparıcının geyimi apardığı verilisə uyğun olmalıdır”

Qulu Məhərrəmli: “Əxlaqı olmayan, kəm-kəsirli insanları ekrana çıxardıb, millətə nümunə kimi göstərmək biabırçılıqdır”

onların da müəyyən ifadə, təfəkkürlə bağlı problemləri var”.

Azərbaycanın ilk rəsmi diktoru olmuş Natəvan Hacıyeva isə mövzuya bu cür şərh bildirdi: “Hər bir aparıcının geyimi apardığı verilisə uyğun olmalıdır. Məsələn, xəbərləri oxuyan aparıcı bir qədər ciddi geyinməli, saç düzümünə də ona uyğunlaşdırılmalıdır. Bu günlərdə qanunla bağlı bir veriliş izlədim, aparıcı saçını elə düzəltmişdi ki, sanki bir azdan teatr, toya gedəcək. Bu, qanun verilişidir, insan gərəkdir qədər bu haqda düşünsün. Və yaxud mətbəx verilişinin aparıcıları saçlarını açıb-tökürlər və sairə. İndiki televiziya sədrləri buna diqqət etmir.

Məsələn, bizim dövrümüzdə bu cür hallar olarsa, həmmən sədr bizə zəng edərdi.

Ümumiyyətlə, son vaxtlarda bir çox verilişlərdə aparıcıların geyimləri xoşuma gəlir. Buna görə bəzən televiziya baxanda əsəbləşirəm.

Doğrudur, bir qədər Dövlət Televiziyasında bu məsələyə diqqət edilir. Lakin Dövlət Televiziyasında da aparıcılar köhnə modeldə olan geyimlərdə çıxırlar. Buna baxmayaraq onların davranışı, dil üslubu digər televiziya aparıcılarında səviyyəli, yaxşıdır”.

□ **Xalidə GƏRAY,**
musavat.com

“...Rüşvətə adam mənə rüşvətdən, ağılsız mənə ağıldan dərs deyir. Nə cürə geyinib səhnəyə, ekrana çıxırlar. Yaxşı, bunların öz yiyəsi, əri, qar-daşı, bacısı yoxdur. Bəs bu televiziyanın sədri yoxdur?...”

Qeyd edək ki, Rasim Balayevin bu açıqlaması ictimaiyyətdə, sosial şəbəkələrdə müzakirələrə səbəb olub, birmənalı qarşılanmayıb. Müəyyən qisim həqiqətən son illərdə televiziya kanallarında aparıcıların davranış və geyimlərinin çox aşağı səviyyədə olduğunu, eyni zamanda təqdim etdikləri proqramların da qeyri-peşəkar səriştəsiz olduğunu qeyd edib. Bir qisim isə xalq artistinin bu məsələyə qarışmasının anlaşılmaqda olduğunu vurğulayıb.

Bəs televiziya aparıcılarının geyimləri necə olmalıdır? Ümumiyyətlə aparıcını geyiminə görə tənqid etmək nə dərəcədə doğrudur?

Tele-tənqidçi, professor Qulu Məhərrəmli mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a danışdı. Ekspert xalq artisti Rasim Balayevin sözlərində həqiqət olduğunu bildirdi: “Rasim Ba-

layevin dedikləri televiziya aparıcılarının təkə geyimləri haqda deyil. Ümumiyyətlə davranışla, əxlaqla, efirə kimlər çıxarılır, bununla bağlıdır. Bu isə bütövlükdə televiziya əxlaqı məsələsini ifadə edir. Ona görə də bu məsələdə xalq artistinin fikirlərinə şəri-kəm. 60 ildir ki, Azərbaycanda televiziya praktikası formalaşmışdır. Aparıcı dedikdə, bu, ümumi anlayışdır. Biz bunu müəyyən kateqoriyalara - xəbər, analitik və şou proqramların

aparıcılarına bölürük. Camaatı geyim, davranışla bağlı ən çox narazı salan şou verilişlərinin aparıcılarıdır. Çünki həqiqətən həmmən aparıcılar küçədən gətirilib, onlar üçün konkret ölçü, çərçivə qoyulmur. Çünki onlar bu çərçivələrə sığmır, məktəb keçməyib, televiziya havasına uyğunlaşmayıblar. Əksinə, onlar televiziyanı öz səviyyəsinə, davranışlarına uyğunlaşdırmağa çalışırlar. Narazılığın da bir çoxu burdan qaynaqlanır.

Televiziya bizim üçün bir geyim, davranış, düşüncə dəbidir. Ona görə də bura təsadüfi, küçədən gələn adam çıxarıla bilməz. Yəni, Rasim Balayevin dediği kimi əxlaqı olmayan, kəm-kəsirli insanları ekrana çıxardıb, bu millətə nümunə kimi göstərmək biabırçılıqdır. Bu, geniş auditoriyaya həm də təhqir etmək deməkdir. Pul, reyting, əlaqələr xətrinə bu cür davranışlara yol vermək olmaz. Bu, nəticə etibarilə bu günkü televiziyanı böhran

vəziyyətinə gətirib çıxarır. Həmmən aparıcıların ictimaiyyətə çox ciddi mənfi təsiri var. Nəzərə alsaq ki, o cür verilişlərə daha çox evdar qadınlar baxır və onlar da uşaq tərbiyə edir, bunun necə ciddi məsələ olduğunu demək olar. Buna görə də televiziya rəhbərləri, rejissorlar, prodüserlər ciddi ölçülər götürməlidir.

Qeyd etdiyim kimi, Rasim Balayevin dedikləri xəbər aparıcılarına aid deyil. Çünki burada bəlli ölçülər gözlənilir. Lakin

Qızılın qiymətini “oynadan” səbəblər

Satıcılar yay aylarında ölkədə qızılın daha da ucuzlaşacağını, ekspert isə bunun əksini proqnozlaşdırır...

Azərbaycanda son bir həftə ərzində qızılın qiymətində oynamalar müşahidə olunur. Məsələn, aprelin 27-də Azərbaycanda qızıl, gümüş və platin ucuzlaşıb, palladium isə bahalaşdı. Qızılın qiyməti aprelin 26-ı ilə müqayisədə 9,9025 manat azalaraq 1 troy unsiyası üçün 2240,26 manat təşkil edib.

Gümüş 0,095 manat ucuzlaşaraq 1 unsiya üçün 28,0891 manata bərabər olub.

Mayın 2-də Azərbaycanda qızıl, platin və palladium ucuzlaşıb, gümüş isə bahalaşdı. Qızılın qiyməti mayın 1-i ilə müqayisədə 3,349 manat azalaraq 1 troy unsiyası üçün 2227,2805 manat təşkil edib.

Gümüş 0,0494 manat bahalaşaraq 1 unsiya üçün 27,7224 manata bərabər olub.

Platinin qiyməti 7,7435 manat azalaraq 1526,073 manat, palladiumun qiyməti 20,9355 manat azalaraq 1618,213 manat təşkil edib. Mayın 3-də Azərbaycanda qızıl ucuzlaşıb, gümüş, platin və palladium isə bahalaşdı.

Qızılın qiyməti mayın 2-i ilə müqayisədə 1,2495 manat azalaraq 1 troy unsiyası üçün 2226,031 manat təşkil edib.

Gümüş 0,1916 manat bahalaşaraq 1 unsiya üçün 27,914 manata bərabər olub. Platinin qiyməti 0,2635 manat artaraq 1526,3365 manat, palladiumun qiyməti 29,9965 manat artaraq 1648,2095 manat təşkil edib.

“Yeni Müsavat”ın əməkdaşı Bakıda qızıl satılan bazarlarda da olub. Öyrənib ki, qiymətlərdəki dəyişiklik bazar da təsir edib. Ümumilikdə isə satıcıların sözlərinə görə bazarda müştəri qıtlığı yaşanır. Satıcılar bunu Ramazan ayının gəlməsi ilə əlaqələndirirlər. Satıcıların sözlərinə görə, yay aylarında qızılın qiymətində bir qədər də ucuzlaşma olacaq:

“Yay aylarında adətən hər il qızılın qiyməti aşağı düşür. Bu il isə Ramazan ayı may ayına düşdüüyü üçün artıq qızılın qi-

ymətində az da olsa enmələr var. Müştəri baxımdan da ötən ilin eyni ayı ilə müqayisədə zəiflikdir”, deyən satıcılar bildirdilər.

Öyrəndik ki, hazırda bazarda 583-585 əyyarlı qızılın lomu 41 manata, 750 əyyarlı qızıl isə 51 manata satılır. Bu, ötən illə müqayisədə ucuzlaşma deməkdir.

İqtisadçı Natiq Cəfərli “Yeni Müsavat”a bildirib ki, yay aylarında qızılın qiymətində artım ola bilər:

“Azərbaycanda hər zaman qızılın qiymətləri dünya bazarına paralel olaraq dəyişir. Son zamanlar qızılın qiymətində ciddi oynamalar müşahidə olunur. Geridə qalan 1 ay ərzində 10 faizə yaxın qiymətlərdə oynama var. Bütün bunlar dünyada gedən siyasi gərginliklər və ticarət müharibələrinin artması təhlükəsindən qaynaqlandı. Çünki qızıl çox həssas bir yatırımçıdır və dünyada gərginlik artdıqca, qızılın da qiymətində dəyişiklik olur. Bir çox yatırımçıları müharibə təhlükəsi artdıqca, ticarət dövriyyəsi ilə

bağlı problemlər yaşandıqca öz aktivlərini qızıl da yerləşdirməyə üstünlük verirlər ki, bu da dünyada qızılın bahalaşdırır. Azərbaycanda da buna paralel addımlar görürük. Bundan əlavə də mövsümü hazırlıqlarla da qiymətləri əlaqələndirmək olar. Ölkədə Ramazan ayından sonra demək olar ki, payızın sonuna qədər çox intensiv toy mövsümü başlayır. Bu mövsümdə isə qızıla tələbat artır. Tələbatın artması qiymətlərdə də dəyişikliyə səbəb olur. Çox zaman Azərbaycanda mövsümü amillər dünya bazarında gedən proseslərdən daha çox təsirli olur. Qiymətlərin enməsi alıcılıq qabiliyyətindən də asılıdır. Satıcı nə qədər bahalaşdırsa alıcı olmadığı üçün qiyməti aşağı salmağa məcbur olur. Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə qızılın unsiyasında təqribən 85 dollara yaxın ucuzlaşma var. Keçən ilin mayında qızılın unsiyası təxminən 1395 dollar idisə, indi isə 1315-1320 dollar civarındadır.

Ona görə də bu hal da Azərbaycan bazarında ötən illə müqayisədə qızılın qiymətinin aşağı olmasına səbəb ola bilər. Ehtimal var ki, dünyada qızılın qiymətində artım olacaq. May 12-də Trampın İranla bağlı açıqlaması gözlənilir. Əgər

çox kəskin açıqlama olacaqsa İranla müharibənin reallaşma ehtimalı artacaq. Bu isə qızıla olan tələbatı da artıracaq. Nəticədə qiymətlər artıma doğru dəyişə bilər”.

□ **Əli RAİS,**
“Yeni Müsavat”

Elan

Bakı şəhəri Xətai rayonu, R.Məmmədov küçəsi ev 24, mənzil 68 ünvanında yaşayan Qasımov Xanoğlan Baloğlan oğlunun adına olan qeydiyyat vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Xəbər verildiyi kimi, bir neçə gün əvvəl 189-190 sayılı orta məktəbin birinci sinif şagirdinin müəllimi tərəfindən döyüldüyü iddia olunurdu. Uşağın anası Xanım Əliyeva sosial şəbəkədə yaydığı açıqlamada Təhsil Nazirliyinin apardığı araşdırmalardan sonra müəllimi işdən çıxardığını bildirmişdi. Bu məsələ Zaur Baxşəliyevin aparıcılığını etdiyi "Bizimləsən" verilişində müzakirə olunub. Qonaqlar arasında şagirdin anası da olub.

Uşağı döydüyü iddia olunan Səyyarə adlı müəllimə canlı yayıma qoşularaq hadisənin danışıldığı kimi baş vermədiyini, valideyn Xanım Əliyevanın qalmaqallı biri olduğunu, onun uşaqların yanında söyüş söydüyünü bildirib. Daha sonra verilişdə yayımlanan görüntülərdə aydın olub ki, ananın özü qızını məktəbdə müəllimənin yanında və dəhlizdə döyüb. Bu an isə təhsil ocağının kameralarında öz əksini tapıb.

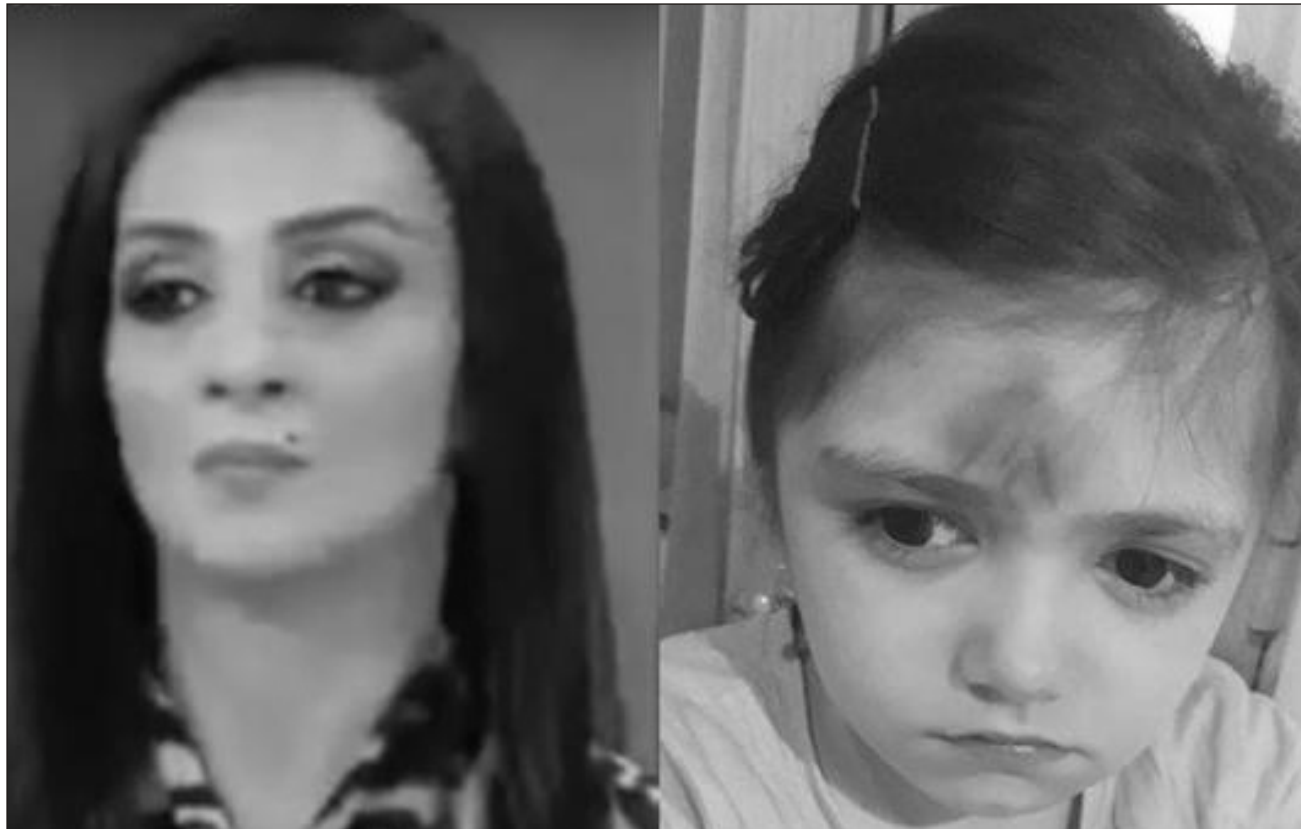
Ana döysə ata, ata döyəndə ana ondan şikayət edib həbs etdirə bilər

Bu fraqment isə yenidən məktəbdə döyülən uşaqlarla bağlı mövzunu aktual edir. Azərbaycan qanunvericiliyi uşaqların döyülməsi ilə bağlı məsələdə yetərincə ciddi cəza tədbirləri nəzərdə tutub. Cinayət Məcəlləsi (CM) öz uşağını döyən valideynə qarşı ittiham qaldırmağa imkan verir. Uşağın digər valideyni və ya qəyyumu CM-in 132-ci maddəsinə əsasən ittiham qaldıraraq övladını döyən valideyni cinayət məsuliyyətinə cəlb edə bilər. Bu halda valideyn 200 manat cərimə, 240 saat ictimai və 1 il islah işləri və ya 6 aya qədər həbs cəzası ala bilər. Qanunda konkret olaraq döymə faktı üçün bu cür cəza tətbiq olunur.

Döymə faktı sağlamlığa zərər vurmağın üç növünə (yüngül, az ağır və ağır) aid deyil. Döyülən uşaqlar evi olan halda valideynlərin evində, ya da uşaq himayəsindən məhrum olan uşaqlar üçün xüsusi mərkəzdə yerləşdirilməlidir. Uşaqların yazılı şikayəti bu məsələdə mütləqdir. CM-in 126-cı maddəsi ictimai ittiham əsasında şikayətin mövcudluğunu qeydə alır. Bu ittiham lap ağır zərbələr yetirilən zaman uşağın köməkçisi vəziyyətdə olmasından dolayı qaldırıla bilər. İttiham bu zaman prokuror tərəfindən də qaldırıla bilər. Ümumiyyətlə, bu məqamda uşağa dəyən xəsarətin dərəcəsi də bilinməlidir. CM-in 207.2 maddəsinə görə, zərərçəkmişin şikayət ərizəsi olmalıdır. Hadisənin ictimai əhəmiyyətini nəzərə alaraq, prokuror özü də cinayət təqibini başlaya bilər.

Kamran Əsədov: "Kefin istəyir deyə kimisə işdən azad edə bilməzsən"

Təhsil eksperti Kamran Əsədov isə bildirib ki, 189-190 sayılı orta məktəbdə baş verən hadisənin kimin necə araşdırılması sual altındadır. Onun sözlərinə görə, sosial şəbəkələrdə müsbət imic formalaşdırılmaq üçün fəaliyyət göstərmək lazım deyil: "Əmək Məcəlləsinin tələbləri var. Sənin kefin istəyir deyə, kimisə işdən azad edə bilməzsən. İşdən azad edilmənin əsasları var. Yeni azad edilməyə qədər də başqa cəza tə-

təbdə hər hansı bir monitoring aparması, hər hansı bir məsələnin izlənilməsinə yardımçı olurlar, əksinə maneəçilik yaradırlar.

Cismani cəza alan uşaq eyni zamanda travma alır

Hələ 2014-cü ildə internetdə döyülən uşaq qalmaqalı çıxanda ombudsman Elmira Süleymanova da mövzu ilə bağlı sərt danışmışdı. E.Süleymanova demişdi ki, insanlar arasında hələ də "müəllim uşağı döyə bilər" stereotipi var: "Televizorda bir nəfər çıxış edir ki, nə hay-küy qoparmısız, müəllim də, uşaq dəcəllik edib, döyüb. Deməli, bu stereotiplər hələ də yaşayır. Müəllim uşağı tərbiyə etməli, qayğısına qalmalı, onun intellektual inkişafı üçün münbit şərait yaratmalıdır. Kim deyir ki, müəllim uşağı döyə bilər? Kimin nə ixtiyarı var?! Bununla bağlı biz qanunların sərtləşdirilməsini istəyirik. Cismani cəza aradan qaldırılmalıdır. Uşaqlara qarşı zorakılığın nəinki sayı, hətta qəddarlıq səviyyəsi belə artmaqdadır".

Daha bir döyülən uşaq qalmaqalı -

qanunlar ananı həbs edə bilərmi?

Dünyada və ölkəmizdəki ilginclik nümunələr, cəzalandırma metodları

Yin etmə növləri var. Əvvəllər nazirliyin cəzasızlığı var idisə, indi də yanlış cəzalandırılması dövrü başlayır deyəsən. Düşünürəm ki, müəllimin Əmək Məcəlləsinin tələblərinə uyğun olmayan şəkildə, tam araşdırılma aparılmadan işdən azad edilməsinə görə bu əmri imzalayan, araşdırmada iştirak edənlər də cəzalandırılmalıdır.

Bu yanlış addımlar müəllimin nüfuzunun aşağı düşməsinə, ona qarşı inamsızlıq yaranmasına gətirib çıxarır. Özüncə qəhrəman obrazı yaratmaq üçün insanları düşmən kimi göstərməyin. O müəllimin təhsildə fəaliyyəti sizin təhsildə olduğunuzdan çoxdur. O şəxs pedaqoji təhsil alıb, təhsilin içindən gəlib. Bədsir müəllimə qarşı belə hörmətsiz yanaşmaq".

Dünyada hər il 2.5 milyon uşaq valideyni tərəfindən döyülür

Statistikaya görə, dünyada 14 yaşına qədər 2,5 milyon həddi-buluğa çatmamış uşaq valideyni tərəfindən döyülür. Sərt rəftardan xilas olmaq üçün 50 mindən çox uşaq hər il evdən qaçır. Məişət zorakılığına məruz qalan uşaqların sayı 50 faizi keçib. Məişət zəminində ailələrdə baş verən cinayətlərin 30-40 faizi uşaqlarla bağlı olur.

Azyaşlılara qarşı törədilən mənəvi və fiziki zorakılıq ailə çərçivəsindən çıxaraq cəmiyyətin müxtəlif sferalarını əhatə etməyə başlayıb. Bir çox valideynlərin inadla "uşaqların özəri zorakılığın yaranmasına səbəb olur" deməsinə baxmayaraq, qanun bütün hallarda valideyni məsuliyyət qarşısına çəkir.

Məsələn, Polşada uşaqların döyülərək tərbiyə edilməsi qadağan edilib. Ölkədə "Ailədə zorakılığa qarşı mübarizə" haqqında qanuna yeni əlavələr qüvvəyə minib. Yeni əlavələr uşaqlara işgəncələrin verilməsini, habelə uşaqların mənəvi cəhətdən alçaldılmasını yasaqlayır. Bu norma pozulduğu halda polis iştirakı ilə sosial xidmət əməkdaşları uşaqları ailədən ala və məhkəmələr 24 saat ərzində qəddar valideynləri bu hüquqlarından məhrum edə bilər.

Yeni əlavələrin müzakirəsi zamanı bir çox valideyn bildiriblər ki, onlar uşaqların döyülmədən tərbiyə edilməsini təsəvvür edə bilmirlər. Bu iddianı rədd edən sosial xidmət əməkdaşları bildirirlər ki, uşaqların düzgün tərbiyəsi üçün onlara da böyüklər kimi hörmət qoyulmalıdır.

Amerikanın bəzi ştatlarında məktəblilər döyülə bilər...

İnsan Haqları İzləmə Təşkilatı (HRW) və Amerikan Mədəni Azadlıqlar Birliyinin hazırladığı bir sənədə görə, bundan öncəki təhsil ilində ölkədəki dövlət məktəblərində 200 mindən artıq şagird fiziki şiddətlə cəzalandırılıb. "Şiddət əks etdirən təhsil: Amerika dövlət məktəblərində uşaqların fiziki şiddətlə cəzalandırılması" başlıqlı sənədə görə, ildə mindən artıq uşağın şiddətə məruz qaldığı 13 ştatda Afrika-Amerika kökenli qız tələbələr ağdəri yaşlılarına görə

iki dəfə artıq şiddətə məruz qalır.

HRW araşdırmaçıları Texas və Missisipi ştatlarında 3-19 yaşlarındakı uşaqların saqqız çeynəmək, müəllimə cavab qaytarmaq və ya geyim qaydalarını tapdamaq kimi səbəblərlə şiddətlə cəzalandırıldığını ortaya qoyub. Fiziki cəzalandırma, xüsusən də müəllim və ya sinif rəhbərinin taxta bir xətkəşlə uşağın yanına vurmağı 21 ştatda qanunidir. Sənədə qeyd olunub ki, bu hal bir çox uşağın yaralanmasına, özünü təhqir olunmuş hiss etməsinə və məktəbdən uzaqlaşmasına yol açır.

Cənub ştatlarında uşaqların fərqli sahələrində intizamı qorumaq üçün fiziki cəzalandırma ilə bağlı bir fakt olmasa da, qaradərili ağıllardan 1.4 dəfə, qaradərili qız uşaqları da 2.1 dəfə daha artıq cəzalandırılırlar. Zehni və ya fiziki məhdudiyeti olan uşaqlar da mütəmadi olaraq cəzalandırılırlar.

Hər iki təşkilat Amerika hökumətində bütün dövlət məktəblərində fiziki cəzalandırmanın qadağan olunmasını, ştat üsullarına, məktəb rəhbərliyinə və müəllimlərə də bu mövzu ilə bağlı çağırış etməsinə istəyib. Amerikanın Texas ştatında üç məktəb pis davranan şagirdlərə kömək cəzası gətirməyə hazırlanır. Texasda 4 il 18 yaş arasında ibtidai, orta məktəb və lisey tələbələrini gətirən Üç Nəhrlər Məktəb Bölgəsi qaydalara riayət etməyən şagirdləri intizama salmaq onlara fiziki cəza vermə qərarı aldı. Bir uşaq, si-

nifdə qaydalara riayət etməmək və ya müəllimin sözünü dinləməmək kimi hər bir pis davranışında bir dəfə kötəyə məruz qalacaq. Valideynlər uşaqlarını məktəbə yazdıranda, onlardan kömək cəzasına razılıqlarının olub-olmadığı soruşulacaq. Təkcə valideynləri razılıq verən uşaqlara şiddət tətbiq oluna biləcək.

Amerikada 2016-cı ildə aparılan bir araşdırmanın ardınca məktəbə gedən 110 min amerikalı tələbənin hər il müəllimləri tərəfindən fiziki şiddətə məruz qaldığı ortaya çıxınca təhsil naziri King Jr. Ştatların rəhbərlərinə yazdığı məktubda, məktəblərdə kömək cəzasının tamamilə qadağan olunmasını istəmişdi. John King, kömək atmanın tələbələr üçün çox təhlükəli və zərərli olduğunu, belə bir sistemin dövlət məktəblərində əsla yer olmadığını bildirib. Amerikada hələ də 15 ştatda kömək cəzasına icazə verildiyi halda, 7 ştatda nə qadağan olunub, nə də icazə verilir.

Azərbaycanda isə məktəbdə uşaqların hüquqları "Uşaq Hüququ Konvensiyası" və "Təhsil haqqında" qanunda öz əksini tapıb. Savadlı valideynlər əslində bu hüquqların məktəb kollektivi tərəfindən qorunmasını tələb etməyi bacarmırlar. Azərbaycanca isə bu məsələyə ictimai qınaq olduqca aşağı səviyyədedir. Qanuna əsasən, qeyri-hökumət təşkilatları təhsil strukturuna daxildir. Amma valideynlər həmin qeyri-hökumət təşkilatlarının mək-

Ombudsmanın sözlərinə görə, cismani cəza uşağa həm fiziki, həm də psixoloji travma vurur: "Cismani cəza alan uşaq həm də psixoloji travma alır. Və bunu heç vaxt unutmur. İndi bu uşaq böyüyəndə də bunu unutmayacaq. Qocalanda belə deyəcək ki, müəllimə mənim başımdan elə vurdu ki, gözlerim belə olmuşdu. Sonra mənəvi əzablar qalır uşağa. Sabah uşaqlar başlayacaq o uşağı elə salmağa. Bundan əlavə, uşağa əlillik yarana bilər. Hətta bir hal oldu, döyülmə nəticəsində uşaq dünyasını dəyişmişdi..."

Bu arada ekspertlər bildirirlər ki, əslində Azərbaycanda uşaqlar daha çox internet müəssisələrində döyülür. Burada onlara adi həmyaşlılarından fərqli münasibət göstərilir. Buna səbəb həmin uşaqlara sahibsiz, kimsəsiz kimi baxılmasıdır. Psixoloqların fikrincə, uşaqlara qarşı fiziki təzyiç göstərən şəxslərin iki əsas səbəbi var. Bunlardan biri onların da uşaq vaxtı fiziki travma görməsidir.

Digər səbəb isə zəif əsəblər, dözümsüzlükdür. Müntəzəm olaraq fiziki şiddət gören uşaqlar isə aqressiyanın dərəcəsi yüksək olur. Ekspertlər hesab edir ki, bir çox cinayətkarlar, serial qatillərin həyatını araşdıranda onların uşaqıq travmasınının qurbanı olduğu üzə çıxır.

□ **Sevinc TELMANQIZI**
"Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 98 (6987) 5 may 2018

Uşaq qaranlıqdan qorxmasın deyə... maşının baqajında saxlayırlar

Pensilvaniya ştatından olan cütlük oğullarının qaranlıq qorxusunu onu maşının baqajında saxlamaqla "müalicə" etməyə çalışıblar. "Reuters"-in xəbərinə görə, Lenxart soyadı ailə uşaqlarını konfetlə şirnikləndirərək maşının baqajına qoyublar. Bu hadisə düz 3 dəfə, attraksion parkına gərkən baş verib.

Lenxartların bu tərbiyəvi üsulları barədə polisə niktofobiya əziyyət çəkən oğlanın böyük qardaşı məlumat verib. Bundan sonra ailənin himayəsində olan uşaqları baxmalarını üçün yaxın qohumlarına veriblər. Valideynlərə qarşı isə uşağın həyatını təhlükə altında qoyduğu üçün cinayət işi açılıb.

Məhkəmədə Cefri və Daniyel Lenxart bildiriblər ki, uşaqlarına baqajda qorxmaması üçün əl fələri veriblər və evdən parka qədər məsafə də 15 kilometr təşkil edibmiş. Valideynlər etdiklərindən peşman olduqlarını bildiriblər. Hakim onların psixoterapiya kurslarına getmələri barədə qərar verib və 2 il şərti azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırıb. Yaxın günlərdə hər iki uşaq valideynlərinin yanına qaytarılacaq.

Burda pişikləri kirayə verirlər

Almaniyanın Köln şəhərində bu günlərdə qərribə bir firma fəaliyyətə başlayıb. Kirayə pişik firması bir neçə günlüyə, hətta aylığa pişik sahibi olmaq istəyənləri arzusuna çatdırır. Firmanın 37 yaşlı sahibi Mark İvon deyib ki, onlara daha çox gənc qızlar və valideynlər müraciət edirlər.

Qızlar rəfiqələrindən və ya sevgililərindən ayrı qalanda təsəllini bu yumşaq tüklü heyvanda tapırlar. Valideynlər isə hesab edirlər ki, uşağa sevgi hissi aşılamaq üçün onu heyvanlara yönəltmək vacibdir. İlk növbədə uşağa pişik kimi zərərsiz heyvanın köməyi ilə heyvan sevgisi aşılanır. Pişiklərin bir aylıq kirayəsi 90 dollar civarındadır. İstəyənlər bir neçə

günlük və ya həftəlik də pişik kirayəyə bilər ki, bu da günlük 3 dollar anlamına gəlir.

Timsahı daşa basıb öldürdülər

Misirin paytaxtında yerləşən zooparkda izləyicilər timsahı daşlayıblar. Dəyən daşlardan timsah yaralanıb. Bu barədə lenta.ru saytı International Business "Times"-a istinadən yazıb.

İnsident ötən həftələrdə baş verib. Növbəti gün şəhər meriyası Facebook səhifəsində ölmüş heyvanın şəklini paylaşdı. Ziyarətçilər daşı timsahın başına atıblar. Bu isə heyvanda daxili qanaxmaya səbəb olub və onun ölümü ilə nəticələndi.

Zooparkın vetereneri Arnor Ennaqfer deyib ki, bu cür hücumlara digər başqa heyvanlar da hədəf olur. "Bizdə təxminən 150 növ heyvan var. Biz hər qəfəsin yanına bir mühafizəçi təyin edə bilmərik. İnsanlar heyvanlara hörmət etmək zorundadırlar".

Az öncə naməlum şəxslər Salvador paytaxtında beqemotu vurub öldürmüşdülər. Heyvanın ölümü ölkə əhalisi arasında böyük rezonans doğurmuşdu.

Amerikada da ölümləri diriltməyə söz verənlər var

Amerikanın Bioquark şirkəti beyin ölümü baş tutan xəstələr üzərində təcrübə aparmaq üçün əlaqədar qurumlardan etik icazə alıb. İcazədən sonra şirkət 20 nəfər üzərində təcrübə apararaq bu insanların mərkəzi sinir sistemlərini həyata qaytaracaq.

"Habertürk"-ün xəbərinə görə, təcrübə zamanı xəstələrin beyin funksiyalarını yenidən hərəkətə gətirmək üçün bir çox fərqli üsuldən istifadə olunacaq. Alimlər hesab edir ki, təcrübə zamanı istifadə edəcəkləri kök hüceyrələr insan beynindəki keçmiş silə biləcək və hüceyrələrdə yer alan məlumatların əsasında yeni bir həyat başlaya bilərlər. Bioquark şirkətinin rəhbəri İra Pastor deyib ki, təcrübədə ilk iki-üç həftədə pozitiv nəticə alınacağı gözlənilir.

QOÇ - Münasibətlər sisteminde diqqətli və ədalətli olun, ələlxüsus da ailə müstəvisində. Əgər qarşınızda duran bu təqvimdə hər hansı mübahisəyə yol versəniz, bu, uzun müddət davam edəcək.

BUĞA - Gün ərzində əsas idarəetmə öz əlinizdə olacaq. Odur ki, qarşıya qoyduğunuz məqsədlərə yetişməkdə bir qədər ısrarlı olmağınız vacibdir. Hər şeydən öncə informasiya toplamağa çalışın.

ƏKİZLƏR - Bu gün xeyriyyəçi timsalında davranın. Hər hansı münaqişəni və ya düşmənçiliyi təsəvvürünüzə belə gətirməyin. Ünsiyyətdə olduğunuz insanları anlamağa çalışın. Yalan vəd verməyin.

XƏRÇƏNG - Günün ilk yarısında bacardığınız qədər diqqətli olun ki, hər hansı fiziki zədə almayasınız. Təxminən saat 15-dən sonra isə bir neçə hadisə sizi məmnun edəcək. Bu gün səfərə çıxmayın.

ŞİR - Ulduzlar gün ərzində yeniliklərlə rastlaşacağınızı proqnozlaşdırır. Bu səbəbdən gün ərzində bir an da boş dayanmamalısınız. Axşama doğru yaxın bildiyiniz kəslərə qonaq gedə bilərsiniz.

QIZ - Əsas gücünüzü fəaliyyətə yönəldin. Öz bacarıq və məsuliyyətinizlə hörmət qazanmağa çalışın. Şəxsi büdcənizdə artım etmək üçün apardığınız danışıqlarda maksimum ehtiyatlı olun.

TƏRƏZİ - Daima ünsiyyətdə olduğunuz doğma və yaxınlarınıza xüsusi qayğı göstərin. Çünki planetlərin bürcünüzdəki neqativ düzülüşü hər türlü mübahisədən qaçmağa əsas verir. İstirahət etməyə dəyər.

ƏQRƏB - Ailə-sevgi münasibətlərinə ədalətli mövqedən yanaşsanız, heç bir probleminiz olmayacaq. Fəaliyyət zəminində də olaylar xeyrinizə işləyəcək. Amma rəhbərliklə mübahisə yaratmayın.

OXATAN - Əsas gücünüzü maliyyə problemlərinin həllinə yönəldin. Bunun üçün bütün mümkün variantları gözədən keçirin. Qarşınızda işlə bağlı yeniliklər də gözlənilir, amma səhhətinizi də qorumasınız.

OĞLAQ - Əgər təkbəşinə hər hansı işin öhdəsindən gələ bilmirsinizsə, etibar etdiyiniz insanlarla məsləhətləşin. Ümumiyyətlə, bu gün kənardan deyilən tövsiyələrə daha ciddi yanaşın.

SUTÖKƏN - Ötən ay xeyli işləriniz yarımçıq qaldığından bütün gücünüzü onları başa çatdırmalısınız. Çünki bugünkü qədər şanslı olmayacaqsınız. Amma bütün qərarlarda ədalətə söykənməyə çalışın.

BALILAR - Hər şeyə loyallaşın, ənənəvi olmayan heç bir işə müdaxilə etməyin. Nəzərə alın ki, bu gün hər hansı risk uğursuzluqla nəticələne bilər. Siyasi proseslərdə isə "pərdə arxasına" keçin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

(5 may)

Sabuhi Rahimli

Təqaüdə çıxdı və... 1.5 milyon qazandı

Kanadada bir nəfər təqaüdə çıxdığı ilk gün lotereyada 1.5 milyon dollar uddu. BBC-nin xəbərinə görə, Vanquverli Ping Kuen Şumun aldığı biletdən 1.5 milyon dollarlıq böyük uduş çıxıb.

Xəbərdə eyni zamanda qeyd olunur ki, 28 aprel Pingin ad günü olduğu üçün böyük mükafatı qazandığını öyrənən kimi ailəsi və dostları ilə bunu qeyd edib. Qazandığı pulla Çinə səyahət etməyi planlaşdıran Ping bildirib ki, "Üç hadisənin eyni günə təsadüf etməsi inanılmazdır. Uzun illər çox çalışdım və bu sərvəti ailəmlə paylaşmağı dörd gözle gözləyirdim".

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rəuf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Müsavat"-ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100